

Tower Vilmos:

**KIT
VEGYEK
EL**
Feleségül?

PÁL GÖRGY

KORDA • RT • KIADÁSA • BUDAPEST •

K I T V E G Y E K E L
F E L E S É G Ű L ?

IRTA:
TOWER VILMOS

BUDAPEST, 1942
SZERZŐ KIADÁSA

Nihil obstat. Dr. Stephanus Kosztolányi censor dioecesanus.
Nr. 9502 1941. Imprimatur. Strigonii, die 22. Decembris 1941.
Dr. Joannes Drahos vicarius generalis.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

ELŐSZÓ

Ismeretes, hogy manapság megrendítően és megszegyenítően sok a szerencsétlen, boldogtalan vagy ilyennek mondott házasság, az elhidegült, meglazult vagy felborult házassági kötelék. Rengeteg az ezzel kapcsolatos kínos csalódás, keserű kiábrándulás, lelkeket mérgező családi botrány, a döbbenetes számú válás, az asszonyok és férfiak csereberélése, a folyamatos többnejűség és többférjűség (successiv polygamia és polyandria).

Megesik, hogy a gyermeknek 3—4 apja vagy 3—4 anyja is van és már nem is tudja megállapítani, hogy melyik is az igazi szülője. Másszóval a szentségi házasság helyébe került a határidőre kötött és egyoldalúan felbontható, törvényes színezetű, de ponyva jellegű, változó szeretkezés és szabad párosodás.

Ez se vallási, se nemzeti, se egyéni szempontból nem mehet így tovább! Mert pusztító, züllesztő, végzetes kárát vallják nemcsak a házastársak és gyermekeik, hanem Isten és a vallás ügye, az eszményiség és magának a nemzetnek, drága magyar hazánknak jelene és jövője is!

Ha kutatjuk, hogy mi ennek a sok elhi-

bázott, boldogtalan házasságnak és rengeteg válásnak az oka, rádöbbenünk, hogy gyökere legtöbbször a házastársnak helytelen megválasztásában van.

Idevág a nősülni óhajtó férfiban a kellő élet- és emberismeret hiánya, a meggondolatlanság, könnyelműség, az eljegyzés és házasság elhirtelenkedése, az érzékiség és szerelem észbontó elvakítása, a szépségnek vagy anyagi előnynek a nő jelleme fölé helyezése vagy kizárólagos értékelése, tehát a nő jellemtulajdonságainak semmibe vevése, a vallási követelmények- és szempontoknak háttérbeszorítása vagy teljes fitymálása, a jövődöbéliek egymás iránt való őszinteségének hiánya, a tudatlanság, járatlanság s. í. t.

Ezért határoztuk el, hogy a nősülni óhajtó férfiakat előre felvértezzük azokkal az ismeretekkel és tudnivalókkal, amelyek alkalmassak arra, hogy már házastársuk kiszemelése előtt jobban felnyithassák szemüket és ne csak a szemre, színre, külsőségre, érzékiségre és szenvedélyre hallgassanak, hanem a távoljövőbe is tekintő, józan ész ítéletével és lelkiismeretük szavának meghallgatásával is mérlegelhessenek és dönthessenek.

A mai orvostudomány felismerte, hogy az emberi betegségek gyakoriságának csökkentését nem annyira gyógyszerekkel, vérsavókkal és műtökéssel fogja elérni, mint inkább és elsősorban elhárító gyógymóddal.

Hasonlókép a boldogtalan és szerencsétlen házasságok számát is nem annyira utólagos kezeléssel, törvényekkel és bírói ítéletekkel kell csökkenteni vagy gyógyítani, mint inkább és elsősorban megelőző, elhárító, tanító, felvilágosító, óvó útbaigazításokkal. Ez a jelen könyvnek is célja.

Boldog volnék, ha e könyv csak egyetlen férfit is megóvna a házassággal kapcsolatos keserű csalódástól, kínos kiábrándulástól, marcangoló önvádtól, Isten törvényével való szembehelyezkedéstől és földi boldogságának végetes összeomlásától. És még boldogabb volnék, ha e lapok csak egy férfit is hozzásegítenének a békességgel, megelégedéssel, örömmel, állandó szerelemmel és krisztusi szeretettel teljes, boldog, nagyon boldog házassághoz!

A szerző.

I. RÉSZ:

KI LEGYEN A
MENYASSZONYOD?

1. FEJEZET

NŐSÜLJ MEG!

Ha korod és sorod, egészséged és erszényed engedi, nősülj meg! Ezt kívánja tőled Isten: „Szaporodjatok és sokasodjatok.” (Genesis 1, 28.)

Nősülj meg! Ezt kívánja tőled a természet és a beléd oltott ösztön! Nősülj meg! Ezt kívánja az a csodálatos, megfoghatatlan és megfejthetetlen, de erőknél erősebb érzés, amelyet szerelemnek neveznek. Szerelmes csak egyetlen nőbe lehetsz. A szerelmes ember a szerelmesét nem egy napra, évre vagy évtizedre, hanem örökre, teljesen és szünet nélkül magáénak akarja tudni. Nősülj meg! Ezt kívánja a haza java és érdeke!

Az örökös agglegénység (ha ennek magad vagy az oka) hazafiatlanság, mert gyengíti a haza erejét, megfosztja a hont gazdagabb népesség lehetőségétől. De hazafiatlanság még azért is, sőt hazarontás, mert az agglegények legtöbbje terjeszti a nemi betegségeket és ezzel rontja a haza gyermekeinek drága véréét.

Az agglegénység a gyermekfosztás és vérrontás következtében kétszeresen is gyengíti

az ország erejét, hatalmát, biztonságát és jövőjét.

Az országokat nem a vérontás szokta elpusztítani, hanem a vérrontás!

Nősülj meg! Ezt kívánja a felebaráti, tevékeny szeretet, mert aggregénységeddel jogos és mentő ok nélkül, megfosztasz egy nőt egyik legfőbb földi életcéljának elérésétől, a férjhezmeneteltől!

Nősülj meg! Ezt kívánja saját testi javad! Valamennyi ország számadata (statisztikája) bizonyítja és tanítja, hogy a nőtlen férfiak átlagos életkora jóval alul marad a házasságú férfiak életkorán.¹

Nősülj meg! Ezt kívánja jellemed. Mert ha a nősülésre megvan minden módod és lehetőség, aggregénységed valószínű oka a csúnya önzés vagy a házasságtól való gyáva félelem.

Nősülj meg! Ezt kívánja lelked örök sorsa is!

Mert vagy élj tisztán, szűziesen, nő érin-

¹ Kivéve az Isten dicsőségére, a lelkek érdekében és a saját lelke tökéletesbítése végett, tehát felsőbb szempontból nőtlenül, de egyúttal érintetlenül maradt katolikus papokat és szerzeteseket. Ezeknek életkora még a nős férfiakét is felülmúlja.

Általában a felsőbb, szent célból nőtlenül maradt papokra és szerzetesekre nem vonatkozik jelen fejezet felszólítása. Ennek részletes megokolását lásd Tower Vilmos következő művében: „A papi celibatus” 1941 116. old. Ára 2 P.

tése és saját magad megfertőzése nélkül vagy
nőszülj meg!

Ha szűzies tisztaságban tudsz élni, hagy-
ján! De tedd kezedet szívedre! Így éltél? Így
élsz? Tudsz és akarsz így élni?

Ha pedig nemmel kell felelned, hát akkor
minő lesz már e földi életed?

A nemi bűnök mocsarában vétket vétekre
halmozol. Megterheled és bemocskolod lelki-
ismeretedet. Mocsárlégekört teremtesz magad
körül. Sok más nőt megfosztasz a tisztaságá-
tól, ártatlanságától, becsületétől, lelküket be-
szennyezed és megbecsteleníted vagy őket még
jobban a sárba taszítod.

Magad is jól tudod, ne tagadd: A nőtlen
férfiak nemi élete az a nyílt, evesedő, gennyedő,
veszedelmesen fertőző és ragályos seb, amely-
ből a legkülönfélébb és legundokabb pondrók
kelnek ki és sokasodnak el: ártatlan lelkek
megrontása, békés házaselemek szétrobbantása,
törvénytelen gyermekek, magzatelhajtások,
gyermekgyilkosságok, házasságtörések, váló-
perek, szemérem elleni bűncselekmények, nemi
erőszak, vérbaj és más nemi fertelmes beteg-
ségek, idegbajok, agylágyulás, örültség, a pros-
titúció penészflórájának kiterjesztése, érvény-
telen gyónások, áldozások és házasságok stb.

Egykor, nem tudod mikor, talán még ez
évben, ebben a hónapban, e héten vagy éppen
ma éjjel elér téged is a halál keze. Halálos
ágyadon a sok közönséges, ronda, aljas, gyalá-

zatos nemi szenny, megrontás, bűn és vétek emléke elsötétíti, rúttá torzítja emlékezetedet és majdan örök életedet!

Egy bölcs mondotta és bölcsen állította: „A jelen ingadozó, a jövő bizonytalan, az egyedüli pozitívum: a kövé meredt múlt!” Ezt megváltoztatni nem tudod. Ezt kell majd bemutatnod és felmutatnod halálod után az örök Bírónak!

Nem restelkedel, nem félsz, nem rettegsz és borzongsz már előre?!

És e sok mocsoknak, lelki és testi szennynek s fertőzésnek elejét veheted, végét veheted, ha megnősülsz.

Isten akaratát fogod követni, a természet szavára fogsz hallgatni, az önzés vádja alól tisztázod magadat, egy lényt fogsz élte fogytáig boldogítani, hazafias érdemeket szerzel, lelkiismeretedet megkönnyíted és örök üdvödet biztosítod jobban — ha megnősülsz!

Csak ne tedd meg e lépést meggondolatlanul, ész nélkül, hübelebalázs módjára, ne könnyelműen, ne Isten és az Egyház törvényeinek megszegésével és lelkiismeretednek megterhelésével!

Ezért olvasd el lassan, komolyan, átgondolva, elmélkedve és *ismételten* a következő fejezeteket!

2. FEJEZET

KEZDJUK A SZULÓKON

A következőkben a „menyasszony-jelölt” vagy a „jövendőbeli feleség” szó helyett a rövidség kedvéért a „jelölt” szót fogjuk használni.

A jelölt kiszemelésénél irányítsuk szemünket és figyelmünket a jelölt szüleire is.

Elsősorban a jelölt édesanyjára. Régi és csaknem mindig bevált közmondás: „Nézd meg az anyját, vedd el a lányát.” Vagyis mielőtt megkérnéd egy leány kezét, ismerd meg jól az anyját.

Az anya természetéből, viselkedéséből, világnézetéből, felfogásából hasznos következtetést vonhatunk a leányára.

„Mint a birka követi a birkát, úgy megy a leány az anyja után”, mondják a keletiek.

Nagy és értékes ajánlólevél, ha a jelölt anyja vallásos, komoly, de jókedvű, szerény, józan, takarékos, dolgos. Jó jel, ha az anya korán szokott kelni, egyszerűen, de ízlésesen öltözködik, nem restel maga is bevásárolni, főzni, sütni és a háztartás munkájából is kiveszi részét.

Előny oly családból nősülni, amelyben több gyermek van, főképp több a leány. A tapasztalat igazolja ezt a tételt.

Viszont nem jó jel és nagy óvatosságra int, ha a jelölt anyja lusta, kényelmes, élvezet-

hajhászó, idejének nagy részét az otthonon kívül tölti; ha férje vagyoni helyzetén túl költekező, időt és pénzt pazarló, dölyfös, pöf-feszkedő hölgy. Rossz jel, ha férjével szeretetlenül bánik, őt elhanyagolja. Még rosszabb jel, ha az anya valamely nagy szenvedélynek rabja, pl. alkoholista, morfinista vagy valamely szellemi jellegű elferdülése van, pl. spirítizta, kedvelt médium stb. Óvakodjunk elvált asszony leányát elvenni, ha az elválásnak bebizonyítottan az asszony volt az oka. Ezt bebizonyítottan vehetjük, ha a jelölt anyja már másodszor vagy éppen harmadszor vált el előző férjétől.

A jelölt édesapjának a jellemtulajdonságaiból kevésbé lehet következtetni a leányaéra, kivéve természetesen az alább említett egészségi körülményeket.

Kedvező körülmény, ha a jelöltnek mindkét szülője aránylag egészséges.

Viszont nem tanácsos oly leányt feleségül venni, akinek akár apja, akár anyja olyan súlyos idegrendszeri vagy érzékszervi rendellenességben szenved, amely leányuk életképességét vagy egészségét veszélyezteti. A rendellenesség azonban nem jöhet számításba, ha az külső ok következménye, pl. háború, sebesülés, autószerencsétlenség vagy a jelölt születését követő súlyos betegségnek (pl. tifusznak) utóhatása.

Ne vegyünk feleséget oly családból, amely-

nél az egyik szülő elmebajban szenved, állandó vagy ideiglenes gondnokság alatt áll. Hasonlókép, ha az egyik szülő erős alkoholista, morfinista, állandó spiritiszta vagy hipnotikus médium. Ha az egyik szülő nyavalyatöréses (epileptikus) vagy erősfokú vérbajos, feltéve, hogy utóbbi bajt már a jelölt születése előtt szerezte.

Nem tanácsos elvenni olyan leányt, aki- nek az apja vérzékenységben (haemaphilia) szenved. E betegség csak nők után öröklődik, de csak férfiakat támad meg.

Vannak oly betegségek, amelyek örököl- hetők meg nem is. Pl. hiszteria, cukorhaj, Basedow-kor, gyengeelméjűség, epilepszia, süketnemaság, szívbillentyű hiba stb. Ilyenkor a vérrokonok megvizsgálása és a családkuta- tás adhat irányítást arra, hogy a két eset közül melyik áll fenn vagy melyik a valószínűbb. Pl. ha a felmenő és oldalrokonok közül egyik sem szenved hasonló bajban, joggal feltehető, hogy a szülő baja nem öröklődő.

Különben helyesen jegyzi meg Dr. Doros Gábor: „Fontos tudni, hogy nem mindenki terhelt, akinek öröklődésileg beteg apja, anyja, testvére vagy más rokona van.”¹

¹ Dr. Doros Gábor: „Házassággyondozás”. Bpest, 120. old. E mű a 121–152. oldalon részletesen is fel- sorolja a szülőknek ama betegségeit, amelyek könnyen átörökölhetők az utódokra.

A fajra való tekintet nem oly fontos. Sőt a fajok (helyesebben fajták) keveredése gyakran egyértelmű a fajok felfrissítésével. A fajta-keveredés elmaradása könnyen beltenyészetet jelenthet, ami a nemzedékek folyamán mindinkább értéktelenebb és satnyább egyéneket termelhet. Ezért tiltja az Egyház, sőt minden kultúrállam is a közeli vérrokonok házasodását.

A fajvédelemmel és fajnemesítéssel foglalkozó szakférfiak egyrésze azt állítja, hogy bizonyos (pl. magyar) fajtának némely más fajtával való keveredése ajánlatos és kívánatos, némely más, főleg távoleső fajtával való keveredése pedig hátrányos.

De ezek az állítások még kidolgozatlanok. Nagyon is híján vannak oly bőséges megfigyeléseknek, statisztikai adatoknak és megállapításoknak, úgyhogy egyelőre még csak feltevésszerűek és adott esetekben a jelöltek alig is veszik azokat tekintetbe.

Azt is tudjuk, hogy igen sok ú. n. nagy embernek fia csenevésznek vagy satnyának bizonyult akár tehetségre vagy erkölcsre, akár testi szervezetre vagy alkatra. Hány derék, dolgoz, szorgalmas, becsületes iparosnak, kereskedőnek, gyárosnak a fia könnyelműen vagy bűnös módon elherdálta szüleinek verejtékkel szerzett vagyonát.

Viszont hány nagy tehetséget, feltalálót, tudóst, művészt, hőst és jellem-kiválóságot

ismerünk, akiknek egyik vagy másik szülője gyenge képességű vagy szervezetű volt, avagy ú. n. alsóbbrendű fajtához tartozott, úgyhogy az „Eugenia” mint „tudomány” talán eltiltotta vagy eltanácsolta volna a szülőket a házasságtól és az utódoktól.

Eszünkbe jut Shaw Bernard esete. Ismeretes, hogy az öreg drámaíró éppen nem tartozik a férfi-szépségekhez. Egy alkalommal csodaszép nő maga ajánlotta fel magát menyasszonyul a költőnek, úgy okoskodva, hogy születendő gyermekük majd oly okos lesz, mint a költő és oly ragyogóan szép, mint az anyja. Shaw Bernard azonban, aki egyúttal jól tudta, hogy ész dolgában a csodaszép nő éppen ellentéte neki, e szavakkal utasította vissza a nő ajánlatát: „Az átöröklés tudománya még nem tud jövedölni és így lehetséges, hogy a tőlünk születendő gyermek az ön eszét és az én „szépségemet” fogja örökölni.”¹

¹ A faji és nemzetiségi kérdésnek rövid, de mindenre kiterjedő és a legújabb kutatása eredményeit is figyelembe vevő ismertetését megtalálja az olvasó Tower Vilmos „Krisztus akarata” c. mű 5. kiadásában a 131. oldaltól kezdve.

3. FEJEZET

A JELOLT EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA

Mi sem természetesebb, hogy a hitvestárs megválasztásánál ennek egészségi állapota is döntő fontosságú. Hiszen az egyik félnek egészségi állapotától erősen függ a másik félnek és házasságukból születendő gyermekeik egészsége, sorsa és jövője is.

Magyarországon az 1941. XV. t. c. kötelezővé teszi a házasságkötés előtt a házasulandók orvosi vizsgálatát.

De ezenfelül tanácsos, hogy elsősorban magát a jelöltet és szüleit (testvéreit) lelkiismeretben kötelezzük, hogy a jelölt egészségi állapota felől őszintén nyilatkozzanak.

A törvény kötelezte hatósági orvosi vizsgálat némelykor négy okból sem elégséges.

Először azért, mert a törvény előírta vizsgálat voltaképpen csak a fertőző gümőkórra (tüdővész) és a fertőző nemi bajra terjeszkedik ki.

Másodszor az állapotát elrejteni vagy betegségét eltitkolni óhajtó fél oly nehézségeket támaszthat a vizsgáló orvos elé, amelyeket ez a legnagyobb képzettsége mellett sem tud felfedezni. Pl. a vérbajos egyén erélyes kúrákkal a vérsavó vizsgálatot a vizsgálat időpontjára, tehát átmenetileg, nemlegessé tudja változtatni. Más példa: felmenőinek elme- vagy más öröklési baját elhallgatja, sőt az orvosnak

éppen ellenkező, tehát legkedvezőbb felvilágosítást ad stb.

Harmadszor: akárhány betegségnél egy, főképp kórházon vagy klinikán kívül álló orvosnak véleménye nem is elégséges a jelölt egészségi állapotának megvizsgálására. Pl. szívbaj, cukorbetegség, elmebeli vagy súlyos alkati megbetegedés, női rendellenesség stb. megállapítására a vizsgálatoknak egész csoportjára van szükség.

Végre a magyar törvény és ennek 1111/941. sz. B. M. végrehajtási utasítása értelmében a tisztiorvos mellőzheti a vizsgálatot, sőt bizonyos esetekben még a nála való személyes megjelenést is elengedheti, ha más orvos, pl. a házi orvos, szanatórium, klinika stb. orvosa vizsgálja meg a házasulandót. (A törvény végrehajtási utasítás idevágó részleteit alább szószerint közöljük.)

Ezért tanácsos, hogy amennyire emberileg lehetséges és a finom tapintat megengedi, a törvény előírta vizsgálaton felül is érdeklődjünk a jelölt egészségi állapota felől.

Hazánk fővárosában és több vidéki városban már szép eredménnyel működnek ú. n. Házassági Tanácsadó és Gondozó intézetek vagy állomások. Az ő véleményüket is tanácsos kikérni.

Az igazságosság, méltányosság, tisztelet és kölcsönösség természetesen azt követeli, hogy mind a két fél tárja fel lelkiismeretesen

egészségi állapotát, tehát ne csak a menyasszony-jelölttől követeljük ezt meg, hanem magunk is becsületesen, férfiasan valljuk meg, ha az alább közlendő betegségek egyikében szenvedünk.

A törvény előírta orvosi vizsgálaton kívül más orvos titoktartásának akadályát kikerülhetjük például a következő módon. A vőlegény-jelölt elkíséri a jelöltet a saját kiválasztotta orvoshoz (helyesebb: orvosnőhöz) vagy a Házassági Tanácsadó Intézet (Állomás) orvosához és felkéri őt, hogy őszinte véleményét írásban és zárt borítékban közölje a jelölt szüleivel. Ha mármost a jelölt szülője az orvos látogatását nem hajlandó a vőlegény-jelöltnek megmutatni, ez a körülmény már eleget sejtethet.

Általában ne vegyünk el feleségül leányt, ha a következő bajok egyikében szenved: gyengeelméjűség, tüdővész, veleszületett epilepszia, súlyos fejlődési rendellenesség, vitustánc (Huntington chorea), vérbaj (lues, bujakór, syphilis), cukorbetegség.

Óvakodjunk feleségül venni azt a nőt, aki az alkohol, morfium, cocain s hasonló mérgek rabja, aki spiritiszta, állandó hipnotikus vagy spiritiszta médium.

A kisebb fokú szívbjaj nem akadály, kivéve, ha e betegség súlyos szívbjajra hajlamos családi baj következménye.

Általában óvásra int a jelöltnek minden

olyan súlyosabb jellegű betegsége, amelyről tudjuk, hogy csak öröklés útján keletkezett és amely örökölhető. Bővebb felvilágosítással az orvos szolgálhat.

E fejezetbe kívánczik az a fontos szabály és tanács is, hogy a férfi lehetőleg 5—10 évvel idősebb legyen a feleségénél. Viszont nagyon óvjuk a férfiakat, hogy náluknál jelentékenyen (pl. 20—25 vagy még több évvel) fiatalabb nőt vegyenek feleségül.

A rendkívüli korkülönbséggel házasodó szülők gyermekei szellemileg, erkölcsileg és testileg satnyák szoktak lenni. Az iskolákban rájöttek arra, hogy ha egy-egy tanuló erkölcsileg, szellemileg vagy egészségben nagyon hátramaradott vagy kellemetlenül kivált a többi tanuló közül, ennek oka csaknem minden esetben a következő három közül az egyik volt: A szülők vérrokonok voltak vagy köztük nagy volt a lelki ellentét (pl. válás) vagy — életkoruk között volt feltűnő nagy különbség.

Dr. Bárcsi Gusztáv kimutatta, hogy 2100 süketnéma gyermek közül 500 gyermeknél a szülők közötti korkülönbség a húsz évet meghaladta. Hasonló következményeket mutat fel a nagy korkülönbség a belső-, ideg-, szem-, bőrbetegségekre való nagyobb hajlandóság tekintetében is.

Érdekes, hogy sok férfi olyan lelki vagy testi alkatú nőhöz vonzódik, amilyen alkatú az élő vagy elhunyt édesanyja, nagyanyja

vagy nőtestvére. Például X. Ferenc szép, jó, ügyes, okos, szóval ú. n. mintanót vett feleségül. Ennek halála után magához vett egy csúnya, laza erkölcsű, buta, tehát teljesen értéktelen nőt. Kitűnt, hogy e nőnek arca, tekintete, még a betegsége is ugyanolyan volt, mint X. Ferenc elhunyt édesanyjáé.

Vonzalmunk néha még olyan nőre is irányulhat, aki valamiben hasonlít egy régebbi eszményképünkhöz, pl. egykori tanítónőnkhöz, nevelőnőnkhöz, gyermeki játszópajtásunkhoz, távoli, de szeretett vagy nagyraértékelt nőrokonunkhoz.

Tehát e téren is legyünk óvatosak az öntudat alatti hajlammal szemben. E hajlammak t. i. az a veszélye, hogy követése még nem jelenti a választott nővel való házasság sikerét és az egymáshoz vonzódó felek boldogságát. E szerint pl. süket apának vagy anyának gyermeke ügyeljen, nehogy beleszeressen süket leányba, tüdővésztes nővér fiútestvére óvakodjék oly nőhöz vonzódni, akinek már a külseje erős gyanút ébreszt, hogy tüdővésztes stb.

Mert a vonzódás valószínűsége ily esetekben megvan és a rendesnél nagyobb. E sajátos lélektani és élettani vonzódásnak közelebbi okát még nem ismerjük. Valószínűen azon a feltevésen alapul, hogy akit szeretünk (pl. szülőnket, testvérünket), a hozzá lélekben, testben, sőt betegségben hasonló ember is meg-

érdemli szeretetünket. De oka lehet a genek uralkodó irányvonzódása is.

Megismételjük, hogy az egészség terén necsak a leendő menyasszonyra irányítsuk figyelmünket, hanem elsősorban a saját egészségi állapotunkat is vegyük fontolóra.

Ha a föntemplített bajok egyikében szenvedünk, mi sem boldogtalaníthatunk egy nőt házassági ajánlatunkkal.

Vérbajos férfinak csak a teljes gyógyulás után szabad házasodnia. Ehhez pedig az orvosok egyöntetű véleménye szerint szükséges, hogy a betegség utolsó tünetei után legalább 2—5 esztendőn át a betegségnek egyetlen tünete se jelentkezzék.

De más nemi betegségen átesett férfi sem léphet gyógyulása után azonnal a házasságra, szinte az orvosi rendelőből az oltárhoz. Ez nagyfokú lelkiismeretlenség volna. Mert az ú. n. „gyógyulás” még ha ezt orvosi bizonyítvány igazolja is, még nem jelent mentességet a fertőzéstől.

Súlyos és beteges, természetellenes nemi hajlamú férfinak sem ajánlatos házasságra lépni.

Ide iktatjuk az 1941. XV. t. c. (rövidítve: Htn.) végrehajtásáról szóló 1111/941. B. M. sz. rendeletéből a házasságkötés előtt előírt orvosi vizsgálatra vonatkozó, gyakorlati jelentőségű részeket:

A tisztiorvos a nála jelentkező házassulót

a) az egészségi állapot megállapításához szükséges adatokra hallgatja ki egy kérdőív alapján, melyet a házassuló fél is aláír.

A tisztiorvos mellőzheti a vizsgálatot, ha a következő orvosok egyike, 30 napnál nem régebbi keletű bizonyítványát mutatja fel, hogy sem fertőző gümőkórban, sem fertőző nemi-bajban nem szenved:

a) a házi orvos, b) uradalmi orvos, c) a házassuló lakóhelye szerint illetékes városi, községi és körorvos és a szegényeket illetően Budapesten a kerületi orvos. d) A kötelező betegségi biztosítás intézeteinél alkalmazott s a házassuló lakóhelye szerint illetékes körzeti kezelő orvos.

A tisztiorvos a személyes megjelenést is elengedheti, ha a gümőkór tekintetében tüdő-beteggondozó intézet, egészségvédelmi szolgálat, tüdőbeteg szanatórium, közkórház, tudományegyetemi klinika, biztosító intézet által gümőkóros betegek részére fenntartott kórház vagy tüdőbeteg otthon;

b) nemi betegség tekintetében nemi beteg gondozó intézet, egészségvédelmi szolgálat, a belügyminisztérium által nemi betegek gondozásával külön megbízott orvos, a városok, illetve községek által alkalmazott nemi beteg szakorvos, közkórház vagy tudományegyetemi klinika;

c) a m. kir. honvédség hivatásos állomá-

nyában tényleges szolgálatot teljesítő személy hivatásos állományú honvédorvos vagy honvédegészségügyi intézet

30 napnál nem régibb bizonyítványa igazolja, hogy az illető nem szenved fertőző gümőkórban vagy nemi betegségben.

A házasuló a Htn. 4. § alapján a bizonyítvány kiadásának megtagadása miatt panasszal fordulhat az illetékes kir. törvényszékhez.

4. FEJEZET

ÉRZÉKISÉG ÉS SZERELEM

Magától értődő, hogy a házasságnak egyik legdöntőbb élettani tényezője a nemi ösztön. Ugyancsak természetes, hogy a jegyes kiválasztásában nagy, fontos, sőt lényeges része van az érzékiségnek, helyesebben az érzéki élvezetváagnak.

A legeslegtöbb házasság nem is jönne létre érzéki, nemi vágy nélkül.

Isten szándéka, a nemzet érdeke, a társadalom java feltételezi, sőt kívánja, hogy a házasságok zömében az érzéki vágy meg is legyen, mert ez az utódok születésének, az emberi nem fennmaradásának és terjedésének egyik legfőbb feltétele.

De viszont jaj, ha a férfi a nőt *kizárólag* csak érzékiségből, helyesebben csupán kéj-

vágyból és erotikából akarja feleségül magához láncolni a nélkül, hogy lelkük is egymáshoz hangolódna, jellemük egymást kiegészítene, életfelfogásuk párhuzamos lenne, szóval igazi, mélyebb, magasabbrendű szerelem nélkül és a nélkül, hogy természetük is egymáshoz illenék.

Ha egy férfit csak a nő teste, szépsége, bája, varázsa szédíti meg, az effajta érzéki inger hamar elveszti hatását.

„Mert a kéjnek csak egy-egy elszakadt
Részét bírod egy-egy nőben találni,
Míg a szépség s kéj eszményképe mindig
Elérhetetlen varázsként leng előtted!”

(Madách: Ember tragédiája VI. szín.)

A tiszta kéjvágy mámora vagy őrzöngése csak álszerelemmel áztat és ennek csakhamar megölcjévé is válhat. Mert a mézeshetek mámorfelhői eloszlanak, felszínes romantikája hétköznapivá fakul, a vágy elszáll, az érzékség pedig, ha ezt nem irányítja és köti le az igazi szerelem, újabb, idegen, ismeretlen, változatosabb élvezetek után lohol.

Lelki harmónia, igazi, mélyebb szerelem, kölcsönös tisztelet, nagyrabecsülés és vallásos hiten alapuló hűség nélkül az illúzió elpárolog, a házastársak hamarosan egymásra eszmélnek. Néha már az első átaludt éjszaka után. Előtör a gyarló emberinek egymásra dőbbenése.

A házasságkötés előtt még elrejtett, elbujtatott hibák, jellemfogyatékok, véle-

mény-különbségek, nézeteltérések mint a tűskék előtörnek. Az eddig színlelt, tettetett, erőltetett jótulajdonságok a fordított oldalukon, a visszájukon is mutatkoznak. Az illúziót követi a józanság, az érzéki hályogot a felismerés. A házastársakból csakhamar csupán együtt élő, együtt lakó, egymást megunó „felek” lesznek.

Sőt az őket egyidőre egyedül összekapcsolt érzékiségnek szétfoslása után, az igazi szerelem, tisztelet és nagyrabecsülés nélküli örökös együttlét és egymásba ütközés feleslegessé teszi köztük az illem- s udvariassági formákat, amelyeket egyébként még vad idegenek előtt is meg szoktak tartani. Ez a körülmény újabb surlódási felületet és civódási alkalmakat szül. A két nem vonzódását könnyen a két fél harca válthatja fel. Az öröm üroimmé változhatik.

A vége nemcsak teljes kiábrándulás és elhidegülés egymástól, hanem gyakran csömör, undor, sőt gyűlölet.

Mi több, mélyebb, igazi, lelki szerelem, krisztusi szeretet és kölcsönös tisztelet nélkül, az öncélúvá fejlesztett mohó érzékiség a kéjencnek házasságát úgyyszólván az útszéli ismeretség és legalsóbb fokú szórakozás színvonalára süllyeszti.

A tartós, komoly, magasabbrendű és boldogító szerelem nem csupán a testi és érzéki emberek egymásra találása, hanem elsősorban

a lelkeké. Az igazi, mély, szent szerelem a lelken keresztül értékeli a testet.

A test, a szépség, az érzékiség csak felkeltője, megindítója, kiváltója lehet a szerelemnek, de soha-soha nem az egyedüli alapja, kapcsa, hídja, feltétele, lényege a síríg tartó, hűséges, áldott, boldog életfrigynek!

A házaselet nemcsak a lángoló, forró, csábító, de rövid ideig tartó mézeshetekből áll, hanem a szürke napok szünetlen egymásutánjából tevődik össze. Az igazi szerelem tehát az, amely a mézeshetek múltával, az érzékiségnek pillanatain, napjain és évein túl is tudja megérteni, értékelni, tisztelni, nagyra becsülni és áldozatos hűséggel szeretni házastársát.

A szentül élt házasságban még maga a szoros értelemben vett szerelem is megfogyatkozhatik, sőt megszűnhetik, a házastársak életét mégis végigkísérheti a legáldozatosabb szeretet, hűség, kölcsönös egymásbafonódás, lelki közösség, az érzékiségből, sőt szerelemből is kiemelkedő, tisztább, fennköltebb, nemesebb, magasabb, egyedül állhatatos, a síríg és a síron túl is tartó, sőt növekvő *hitvesi — szeretet!*

Sőt számos esetről tudunk, amikor férfi és nő szerelem és érzéki vágy nélkül kötött házasságot, közös életük később mégis mintaházassággá nemesült. Pl. a férfi tisztán eszmei okból nősült, hogy árvává vált gyermekeinek alkalmas anya-helyettest szerezzen vagy el-

húnyt feleségének rokonát csupán sajnálkozásból vette el. Egy másik férfi értékes háziasszony, egy harmadik megfelelő üzlettárs után vágyott.

Idővel azután a házastársak lelke mégis egymásba símult, a közös érdek szorosabbra fűzte őket egymáshoz. A kezdeti érdekszálak mögül a finomabb és gyengédebb érzések előtérbe jutottak és megsokszorozódtak. Kezdték érezni, hogy egymás nélkül az életük üres, szomorú, sivár, boldogtalan lenne. Csak egymás mellett érzik magukat jól. Roppantul aggodnak egymásért. Most már átérzik és megvallják egymásnak, hogy szívük-lelkük elválaszthatatlanul eggyé olvadt: a leggyengédebb érzelmek tavasza talán csak a házaselet őszén jelentkezett!

Igen, az érzékiséget, sőt még a hirtelen támadt, testet-lelket kábító és megbénító, örjítő és tébolyító szerelmet is pótolhatja számos más érzés, de a *lelkek* állandó, tartós *szeretetét* semmi sem pótolhatja!

5. FEJEZET

A SZÉPSÉG VARÁZSA

Csaknem utoljára hagytuk szóba hozni a női szépséget, ezt a legtermészetesebb, legközvetlenebb, leggyakoribb és legdöntőbb körülményt a házasságok létesülésében.

A jó Isten teleszórta a látható természet szépséggel és szívünkbe oltotta a szépség, művészi alkotások és remekművek iránti érdeklődést, szeretetet és vonzalma. Márpedig a női szépség is a jó Istennek áldott gondolata, boldogságot sugárzó, élvezetet nyújtó szent ajándéka.

Tehát természetes és magától értődő, hogy jövődöbelink személyében szabad, sőt előnyös, okos, célszerű, hasznos dolog a szépséget, kellemet, bájt feltételezni, keresni, igényelni és értékelni.

A jó Isten a férfi lelkét úgy alkotta, hogy a nőben legelsősorban a szépséget veszi észre, ez köti le és állandósítja figyelmét, ez kelti fel benne vonzalmát, csodálatát és ébreszti fel férfiúi érzelmét is.

Az esetek túlnyomó részében a nő szépsége, arcvonása, termete, szava, szeme, mosolya, magatartása, kelleme, öltözete, szóval esztétikai külseje a jegyesi viszony felindítója, kiindulópontja, sarkallója, felerősítője. Lánc, amely a férfi szívét és vonzalmát a jövődöbelijéhez köti.

De sok házasulandó férfi, sőt talán a férfiak többsége nem is sejti, hogy a nőnek szépsége egyúttal nagy és komoly veszélyt is jelenthet a férfitra, a házasság folytatására és boldogságára.

Az egyik veszély az, hogy a nő szépsége annyira elvakíthatja, megszedítheti és el-

bűvölheti a férfit, hogy a házasságot az ész megfontolása, a körülmények mérlegelése és a következmények számbavevése nélkül elhirtelenkedi.

A másik veszély pedig abban áll, hogy a férfit a szépség varázsán, vásznán és kulisszáin túl nem érdekli és nem is értékeli az illető nőnek belső értéke, jelleme, vallása, világnézete, műveltsége, a férfi természetével való párhuzamosság, lelki összhang, a felfogásoknak, vágyaknak, elhatározásoknak közös nevezője. Pedig ez utóbbiak nélkül boldog, egyetértő, békés, tartós, áldozatos együttélésről szó sem lehet.

A szépség gyorsan elvirulhat. Egy szemölcs, nagyobb pörsenés, daganat, betegség, baleset, szerencsétlenség, kozmetikai balfogás a legrövidebb időn belül megváltoztathatja, csúnyává, sőt rúttá, undorítóvá változtathatja az arcot, a testet, a termetet. Mi lesz ilyenkor a férfi szerelméből és vonzalmából, ha kizárólag csak a nő külső szépsége volt az *egyedüli* lánc, amely a férfi szívét a nőéhez kötötte?

Az igazi és boldog házasságokat nemcsak kézfogással és szemmel kötik meg, hanem egyúttal ésszel és szívvel is!

Ahol csak a szem választ, ott nincs tartós alap, mert a szem sajnos, idővel a legszebbet is megunja. Megunná akkor is, ha a felesége szépsége állandó volna, de persze az állandóság is hiányzik. A szépség hamar ko-

pik! Az asszony csábító fegyverei egyre rozsdásodnak. Nem is szólva arról, hogy akárhány szépség nagyrészt nem is természetes, hanem mesterséges máz és kontár tákolmány. Ahogyan valaki mondotta: „A modern szépség gyakran nem más, mint egy kozmetikai úton előidézett optikai csalódás.”

6. FEJEZET

„A LEGSZEBB NŐK”

A legjobb, legeszményibb nőket nem is vagy alig tudjuk csúnyáknak elképzelni. Szűz Máriát, Szent Erzsébetet, egy Lisieuxi Szent Terézt képzeletünkben is szépnek, bájosnak látjuk. A belső szépség valahogyan a külsőben is meg szokott nyilvánulni. Más szóval a lélekben szépek többnyire testre is azok, de nem mindig egyúttal fordítva is. Minden tábornok katona, de nem minden katona tábornok. Hasonlókép az előkelő, tiszta erkölcsű, fennkölt lelkű, belső értékű nők legtöbbszörre bájos külsejűek is, de viszont a széparcú, remek termetű nők mindegyikéről ugyancsak nem lehet állítanunk, hogy lelkületük és belső értékük is megfelel külső hatásuknak.

A nő külső szépsége, kelleme, varázsa nem mindig azonos a belső értékével. A férfi részéről tehát rettenetes veszélyt jelenthet a nő szépségének azonosítása házastársi, tehát

állandó, tartós, lelki értékeivel. A női test szépsége *egyedül* még nem jelenti a női és hitvesi eszményt!

Hogy e kettő mennyire nem feltétlenül együttjáró érték és hogy az okos, bölcs, óvatos és előrelátó férfinak a nő szépségén túl mily nagy gondot kell fordítania a nő belső értékeinek megállapítására is, mutatja az ú. n. „szépségkirálynők” szomorú sorsa is.

Hiszen már elméleti és lélektani alapon is tudhatjuk, de a történelem és a mindennapos tapasztalat is igazolja, hogy a nőnek feltűnő szépsége, belső lelki érték nélkül, még magára a nőre is mily veszélyt jelenthet. Önhitté, dölőfössé, elbizakodottá, elkapatotná, becsvágyóvá, igényessé, követelődzővé válhatik. Hiszen az utcán, társaságban, villamoson mindenki utána fordul. A fiatal férfiak áhítatosan megbámulják, de a gyermekek és öregek is önkénytelenül vonzódnak hozzá. Leánytársai irigylik, egyik-másik ifjút pedig szinte megbolondít, amit a szép nő tudomásul is vesz. Így azután a népszerűség és hódolat verőfénye könnyen megperzseli kedélyét, szerénységét, szelídségét, gyengédségét, finom érzését. Az ünnepeltetés, megcsodálás, feltűnés, hízeltetések és bókok mámorába belebódult nőt a szépsége kibillentí egyensúlyából, kizökkenti az élet rendes sodrából. Szépsége csaló reményeket, hiú ábrándokat, felcsigázott igényeket ébreszt-

het benne, amelyeket rendesen egy életre szóló kiábrándulás keserűségével fizet meg.

A szépség még a nőben esetleg meglevő képességeket és erőkifejtést is meggyöngítheti, mert a nő a szépséget oly előnynek minősítheti, amely minden más irányú tevékenységet, munkát, tanulást, erőfeszítést feleslegessé tesz. A szép nő könnyen leértékeli a lelki, szellemi és erkölcsi jótulajdonságokat és a testi bájakat azok fölé helyezi és értékeli.

De a nő feltűnő szépsége elsősorban leendő férjére jelent nagy veszélyt, ha őt egyes-egyedül csupán ez a külső szépség láncolja a nőhöz mint házastárshoz.

Mivel pedig ezt a nagy, fontos, egyénre és nemzetre egyaránt végtelenül fontos tételt és igazságot, a külső szépségnek néha észbontó, megbénító és elszánt hatása miatt, gyakran olyan nehéz elhinni, elhitetni és megérteni, óvásul, elrettentésül és a tervezett házasság boldogságának érdekében, hadd említsünk itt néhány tanulságos esetet:

1927 aug. 17—18. Hazánk összes lapjai nagy címeikkel közölték, hogy Sz. I., az akkori Színházi Élet rendezte szépségverseny első „pümkösdkirálynő”-je megmérgezte magát.

1928. Roy Ivette Elzát, a „Miss Amerikát”, vagyis az amerikai szépségverseny győztesét feleségül vette egy színész. A nő fokról-fokra süllyedt. A rendőrség ékszerlopáson érte. Egyébként kokainszenvedély rabjává vált.

1928. Gillespiel Sarah, szintén amerikai szépségverseny győztesét, egy fiatalember vette feleségül. Házasságuk boldogtalan volt. Végül is elváltak. A nőnek „csalás” miatt a bűnügyi hatóságokkal is kellemetlensége támadt.

1929. Maude Hall-ról, az angol szépségverseny győzteséről kiderült, hogy a londoni előkelő áruházak tulajdonosait és kiszolgálóit megtévesztve, százon felül rábizonyított lopásaiért több havi börtönre ítélték.

1929 aug. „Miss Mexikó” agyonlőtte férjét, Vidal tábornokot, aki a mexikói hadsereg egyik legkiválóbb katonája volt.

1930. Ismét Magyarországon a sor: A július 17—18-i lapok közölték a rendőri hírt, hogy azt a leányt, aki a Miss Hungaria-választáson S. várost képviselte, sikkasztás miatt letartóztatták. Be is csukták, de a büntetést fel kellett függeszteni, mert a leány (nem asszony!) áldott állapotban volt.

Az elmúlt 1929-es év osztrák szépségkirálynőjét Románia, felháborító viselkedése miatt 1930-ban kizsupolta a határon.

1931. A sor újra hazánkban van. A Budapesten rendezett „szépségkirálynő” választásával kapcsolatban a rendőrség sikeres fogást csinált. A szépségkirálynő-jelöltek között ugyanis felfedezték E. A.-t, egy nagystilű szélhámosnőt, akinek az volt a szórakozása, hogy előkelő urakat keresett fel és amikor ezek nem tartózkodtak otthon, a házbelieknek azt

mondotta, hogy a házigazdának jó ismerőse és most pénzzavarban lévén, 10—50 pengő kölcsönöket kért, amelyeket „majd délután” visszafizet.

1931. L. M. 18 éves leányt, akit Amszterdamban Miss Hollandiának választottak meg, Amszterdam város tanácsa kizárta az ottani intézetből.

1932. Ruth Judit 22 éves losangelesi leányt, szépségkirálynőt halálra ítélték, mert meggyilkolta két barátnőjét.

Az amerikai Arizona tartomány szépségversenyének győztesét feleségül vette egy gazdag orvos, de csakhamar kiábrándult belőle. Felesége féltékenykedni kezdett és meggyilkolta férje asszisztensnőjét és egy ápolónőt is. A bíróság halálra ítélte, de kegyelemből életfogytiglani fegyházra változtatták át az ítéletet.

A francia rendőrség köröző levelet adott ki M. L. 21 éves nő ellen, akit Nizzában szépségkirálynőnek választottak és el is ítélték „csalások, sikkasztások, lopások és címbitorlások egész sorozata” miatt. (Roppantul furfangos csalásait részletesen ismertette a 8 Órai Ujság 1932 júl. 22-i száma és a Nemzeti Ujság 1932 aug. 7-i száma.)

1934. Ismét hazánkba kell visszatérnünk. A Miss Germaniát elvette egy P. K. nevű úr, de csakhamar elvált tőle. A Csépay büntetőjárásbíró előtt a nő könnyű testi sértés címen emelt vádat a különváltan élő férje ellen, aki

viszont azzal védekezett, hogy amikor felment felesége lakására, ez anyósával együtt neki esett és ő csupán védekezésre szorítkozott.

1934. J. Angela angol szépségkirálynőnek Revelstone lord udvarolt, de később inkább óriási összeget fizetett, hogysem oltárhoz vezette volna a szépségkirálynőt.

„Miss Lengyelország” férjhez ment, de még egy év sem telt el s férje valókeresetet adott be ellene azzal a panasszal, hogy harcos és atléta erejű felesége majd mindennap knock-out-olja.

H. Liddy, „Miss Amerika” férjhez ment Smith Reynoldhoz, az amerikai dohánykirály fiához. Néhány hónapi házasság után a fiatal milliomost átlőtt fejjel, holtan találták dolgozószobájában. A gyanú a fiatalasszonyra irányult, akinek a tanúk szerint gyakran volt viharos összetűzése férjével.

G. L.-t megválasztották Ausztria szépségkirálynőjének, majd Amerikában Miss Universe-nek. A világszépség férjhez ment Spielmann Frigyes kereskedőhöz, a híres Szfinxnyakkendők gyártójához. 1934-ben az osztrák hatóságok elfogató parancsot adtak ki az egykori szépségkirálynő ellen.

De minek is folytassuk?

A fentemlített férjek csak úgy jártak, mint azok, akik könyvet vásároltak csupán a címlapjuk szépsége vagy finom papírja miatt, de sejtelmük sem volt a könyv tartalmáról

vagy talán ez nem is érdekelte őket, ezzel nem is törődtek.

A címlap lekophatik, összegyűrődhetik, a tábláját kikezddheti piszkos kéz, por, korom, szű, de ha a tartalma értékes, az állandó, tartós, sőt értékben, becsben esetleg még növekedik is.

Csak felületes, könnyelmű, sőt ostoba ember az, aki könyvet vesz a nélkül, hogy tartalma felől érdeklődnék. És könnyelmű, pipogya észjárású, felületes lelkű férfi az, aki a nőt csupán csak a szemre gyakorolt kellemes hatás, a jól idomított bájos mosoly, kacér, fénylő szem, előkelő termet, a női szabóművészet és kozmetika sikere alapján akarja feleségül venni, minden tekintet nélkül a multjára, családjára, vallására, jellemére, erkölcsi fel fogására és világnézetére.

Sőt ha a nő nagyon a vásárra viszi a bájait: legyen neked gyanús! Jó portékának nem kell kiabáló cégér.

Fényes kirakatok, rendesen erszényedet rabló, drága árut, hangos kínálgatások pedig ócska, értéktelen holmit sejtetnek.

Száz szónak is egy a vége: A jegyes megválasztásánál fontos, sőt legtöbbször elmaradhatatlanul lényeges a külső, a test, a szépség, termet, faj, véralkat, kellem, báj, vonzó hatás, de mindennél fontosabb, számottevőbb, életbevágóbb és lényegesebb feltétel a boldog házassághoz a nő: lelke, jellege, erkölcse!

7. FEJEZET

„A SZÉPSÉG SKATULYA”

A hindu közmondás szerint „A nő szépsége csak skatulya, a fődolog, hogy mi rejlik benne”. E mondás minden szava ősrégi tapasztalaton alapul és mindenegyes szaván külön hangsúly van. A „rejlík” szón is.

E fejezetben egy csomó újabb esetet fogunk közölni annak a bizonyítására, hogy maga a testi szépség mennyire nem kezeskedik egyúttal a lelki szépségről is.

Senki e példákat ne értse félre. Még ál-mában se gondolja valaki, hogy e példákkal talán azt óhajtanók bizonyítani, hogy a külső szépség mindig vagy rendesen vagy akárcsak gyakran is rút lelket takar. A példák csak nemleges irányban azt óhajtják megértetni a nőszülni kívánó férfiakkal, hogy a menyasszony külső szépsége *egymaga* még nem kezesség, hogy választásuk sikeres, okos és szerencsés.

Ha egy házat akarunk venni, az első, ami szemünkbe ötlík és ami tetszésünket vagy nemtetszésünket kiváltja, a háznak a külseje, nagysága, alakja, mérete, stílusa, színe, tisztasága, fekvése, környezete.

A legtöbb épület, amely kívülről megnyeri tetszésünket, valószínűleg belül is értékes. De nem mindig!

Lehetséges, hogy a kívülről tetszetős ház

belül talán régies, roskadozó, éppen nem gyakorlati beosztású, falai repedtek és nedvesek, padlója korhadt, szobái alacsonyok és sötétek, levegője dohos, berendezése értéktelen, rendetlen, elhanyagolt.

Viszont mindennek a fordítottja is lehetséges. A világ legszebb, legértékesebb, legcsodásabb épülete, a római Szent Péter-tempлом kívülről semmit sem mutat, nem sokat sejtet. Ellenben belül az építészet legnagyobb remekműve, a művészetek művészete, a szépségek felülmúlhatatlan tárháza, a festészet, szobrászat, összhang, perspektíva terén egyedülálló és korszakalkotó teljesítmény.

A nőnél is megtörténhetik az, amit az épületről mondtunk. A külseje rettenetesen csalhat, amint az alábbi számos példa mutatja. De fordítva is megeshetik, hogy az egyszerű, fel nem tűnő, szinte semmitmondó külső nagy lelket, gyémánt jellemet, páratlan jóságot, áldozatos hűséget és egy feleségben keresett minden erényt takar, hozzá a legmagasabb fokban.

De lássuk az ígért példákat. Ezek *mind-egyikében* feltűnő az átlagot messze felülmúló szépségű nőkről lesz szó. Olyan nőkről, akik valamely városnak, vidéknek, községnek irígyelt, bámult, elismert legszebb női voltak.

Az itt szereplőknek neveit csak az esetben írjuk ki teljes szóval, ha bűnük igen nagy

vagy általánosan ismert. A többinek nevét csak kezdőbetűivel jelezzük.

1908 júl. Szászországban 1908-ban újra helyreállították a halálbüntetést. Ennek első áldozata nő volt: Bayer Margit, freiburgi előkelő polgármesternek *ünnepelt szépségű* leánya. Meggyilkolta vőlegényét, akivel a maga javára végrendeletet csináltatott s ezt még ezenfelül meg is hamisította. A gyilkosságot elvetemülten, aljas módon hajtotta végre. Vőlegényének azt mondta, hogy vásárfiát hozott neki, de úgy adja át, ha bekötni engedi a szemét. A bekötött szemű férfinak azt mondotta, hogy tátsa ki a száját. Erre Bayer kisasszony a revolver csövét beledugta a férfi szájába és lelőtte. Később az is kitűnt, hogy a leány erkölcstelen életet élt.

1922 jún. Madame Bassarabo, párizsi asszony oly feltűnően szép nő volt, hogy első férje halála után sokan megkérték a kezét, ő Jaques Weizsmannak nyújtotta azt. 1918-ban fehér, kecses kezeivel félig megfojtotta férjét, de utána kibékült vele. De négy év múlva megölte férjét és össze-vissza kötözte holttestét egy bőröndben akarta eltüntetni. Kitűnt, hogy a nő első férjét is meggyilkolta.

1925 febr. A budapesti büntetőtörvényszéken egy *feltűnően szép, 18 éves* leány volt a vádlott. A feljelentő egy budapesti vegyészeti gyár gazdag igazgatója volt, aki a következőket adta elő: Egy napon megismerkedtem a

vádлотtal. Szépsége oly hatással volt reám, hogy beleszerettem. Megkértem a kezét, de ő kijelentette, hogy nem lehet a feleségem, mert nincs semmije, annyira szegény. Mivel ezt nem tekintettem akadálynak, megtörtént a kézfogó. Menyasszonyomat meghívtam vacsorára egy csendes vendéglőbe. Ő azonban a vacsora után bárba kíváncozott. Itt nagyon kért, hogy pezsgőt rendeljek. Az italtól elszunyókáltam. Egyszer csak észrevettem, hogy valaki kotorászik a zsebemben és kihúzza a vagyont tartalmazó pénztárcámat és átnyújtja annak a férfinak, akivel menyasszonyom a bárban feltűnően társalgott . . . és aki barátja volt . . .

1925 márc. P. P., Nagyrévnek egykor legszebb leánya saját édesanyját arzénos gyümölcsízzel megmérgezte, holttestét kubikos talicskára tette és a Tiszába dobta.

1925 márc. 22. E napon a „Nemzeti Újságban” Zsoldos Dezső, budapesti kir. büntető-törvényszéki bíró közölt egy híres bűnpert, egy „apagyilkos, csodálatraméltó szépségű úri-leányról”.

1925 ápr. A nagybecskereki bíróság elé került R. J. nevű csodaszép nő. Szépsége miatt egymásután háromszor talált férjet. Két férjét és három gyermekét gyilkolta meg, hogy könnyelmű életmódját zavartalanul folytathassa. Valószínű, hogy harmadik férjét is ő küldte a másvilágra. Ugyancsak Nagybecskerek közelében B. P., a vidék legmódosabb gazdája a sok

cselédje között szemet vetett P. M. nevű férjes nőre, akinek feltűnő szépsége szerelmet fakasztott a vagyonos gazdában. Az asszony később megölte férjét és gazdája feleségét.

1925 aug. L. G. ezredes és felesége, budapesti lakosok, gyermektelenek lévén, egy *fel-tűnő szép, bájos és szende arcú leányt* örökbe fogadtak. Nemsokára az ezredesnén az orvos mérgezési tüneteket vett észre. Kitűnt, hogy a leány állandó, kis adagú méreggel akarta elpusztítani nevelőanyját, hogy utána örököljön.

1926. Admondban Lindner János főkertészt B. nevű *ragyogó szépségű* leánya a közeli erdőbe csalta azzal, hogy ott anyja várja. Itt a bokrok között a leány vőlegénye lövéssel leterítette Lindnert. A leány, amikor látta, hogy apja még él, odakiáltott a gyilkosnak: „Puskatussal verd szét a fejét“, majd ő maga cipője sarkával többször fejberúgta édesatyját. Szerencsére Lindner később magához jött és hogy milyen jóságos apa volt, mutatja, hogy 1927-ben a loeben-i bírói tárgyaláson megbocsátott ördögi lelkű leányának.

1926. A hevesmegyei Visznek község legszebb asszonya a fiával együtt megölte urát, F. I.-t. A fiú azt vallotta, hogy mialatt ő végzett az apjával, az édesanyja egy lavórt tartott az ura feje alá és a kicsurgó vért Bodri nevű házörző kutájával itatta meg. Az asszonyt a Kúria 1928 márc.-ban életfogytiglani fegyházzal sújtotta.

1928. Uri községnek legszebb leányát elvette S. A. Nagyon rosszul tette. Az asszony férjét és apósát pusztá kézzel megfojtotta, azután a lovakkal szétapostatta, egyik rokonát megölte, régi haragosainak házát és gabonáját felgyújtotta.

1928. Meyler francia hadipilótát a felesége, akit *Párizs egyik legszebb asszonyának* tartottak, agyonlőtte férjét, éppen amikor a fürdőszobából a hálósobájába nyitott. Férje már élettelenül feküdt, amikor felesége harmadszor is belelőtt. A cseléd jelentette az esetet a rendőrségnek. Midőn a rendőrök megérkeztek, Meyler asszony néhány percet kért, hogy kipúderezhesse és kifesthesse magát.

1929. Illinois állam Krete nevű városában W. L. nevű, 16 éves *tündérszépségű* leányt elvett egy olasz férfi, aki nemsokára meghalt. Utána egy Kitselmann Vilmos nevű kereskedő kérte meg a szép fiatal özvegy kezét. Kitűnt, hogy a nő mind a két férjét megölte és elégette. A rendőrségen hihetetlen egykedvűséggel vallotta meg a gyilkosságot.

1929. Truly Shattuck asszony *Amerika legszebb asszonya* volt. Kegyéért egész Amerika versengett. 1929 szeptemberében betörés közben tettenérték.

1929. nov. M. E., a *viruló szépségű* 22 éves leány Győrött meggyilkolta és megrabolta K. V. alhadnagy feleségét.

1930. K. M.-nét, Sz. Máriát, *Szolnok vár-*

megye legszebb és egész Tiszazug leggazdagabb asszonyát sötét, alávaló bűnei miatt a bíróság halálra ítélte. Az asszony elveteműtségére jellemző, hogy a jóságos szívű és irgalmas lelkű Kormányzó elutasította a kegyelmi kérvényt.

1930. Budapesten, Gömb-utca 2. sz. házban a fiatal, mesésen szép T. S.-né alvó urát este megölte. Utána, mint aki jól végezte dolgát, megágyazott magának, lefeküdt és mély álomba merült.

1931. V. B.-né, egy miskolci szép asszony megfojtotta alvó férjét. Előbb kipúderozta és rúzsosza magát és csak aztán követte a titkos rendőröket.

1933. Violette N., 18 éves, gyönyörű termetű, szép, finom, bájos arcú francia leány megölte édesanyját és édesapját, hogy keservesen megtakarított pénzükhöz jusson.

1933. Oberbühren községben egy feltűnően szép fiatalasszony hatesztendős leányának mindkét lábán valamennyi ujját levágta, hogy szerencsétlenség hazug címen nagyobb összegű biztosítási összeghez jusson. A nyomozás megállapította, hogy két évvel ezelőtt másik, apró leányát hasonló céllal éppígy megcsonkította.

1935. A Békéssámszon melletti Cserepespusztán a szép P. J.-né meggyilkolta saját édesapját.

1935. R. M.-t, a Brodway csillagát, az Euró-

pában is ismert, ragyogó szépségű filmszínésznőt a baltimórei esküdtszék gyilkosság miatt 7 évi súlyos börtönbüntetésre ítélte.

1936. A következő esetek mind ebben az egy évben történtek. A bűnök elkövetői mind feltűnően szép, csinos nők. Alsóvamos községben Sz. A. és Sz. I., a két nőtestvér agyonverte saját édesapját. S. I.-né, vasvári asszony meg akarta mérgezni férjét. F. J.-né, abaújszántói asszony felbujtatott egy férfit urának meggyilkolására. M. I.-né, becsehelyi asszony sósavat öntött férje ételébe. B. F.-né, kisbéri asszony kéngázzal akarta megmérgezni férjét. G. N.-né, karánsebesi asszony szíven szúrta ágyban fekvő férjét. T. M.-né, zákányi asszony alvó nagynénjére rágyujtotta a házat. P. V.-né, dorozsmai asszony felbujtatott egy embert férje meggyilkolására. Sz. K. Sáregresen megölte ismerősét. S. Gy.-né, eleki asszony patkányméreggel akarta megölni urát. P. A.-né, az abaujmegyei Ujkérben megfojtotta férjét. Mindez csak Magyarországon.

1938. S. S.-né, tápiógyörgyei asszony agyonlőtte alvó férjét. S. Andrásné Budapesten egy Tisza Kálmán-téri házban leszúrta férjét. N. I., szentesi nő fejszével gyilkolta meg, B. I.-né, kiskunhalasi nő pedig agyonszúrta vadházastársát.

1939. Annyi az előbbi években említett bűntényekhez hasonló esetek száma, hogy felsorolásuk csak unalmat kellene. A szomorú

közlések sorát befejezzük az 1940. év néhány esetével.

1940. H. Júlia 21 éves gyönyörű cselédet a bíróság életfogytig tartó fegyházbüntetéssel sújtotta, mert állati módon kivégezte két úrnőjét és utána kirabolta lakásukat.

F. I.-né, a szentesi Vajdatelepen hat fejsze-csapással meggyilkolta alvó férjét.

N. L. asszonynak terhére volt a vele közös háztartásban élő napszámosnak 79 éves anyja. L. a magával tehetetlen öregasszonyt 20 fokos hidegben kivonszolta a lakásból és egy szál ingben a hóra fektette. Néhány óra(!) múlva megnézte, megfagyott-e. Az öregasszonyban volt annyi élet, hogy segítségért jajgatott. Még négyszer (!) kitették a hóra. Érdekes, hogy a törvényszéki orvosszakértők szerint az öregasszony halálát mégsem a hideg, hanem súlyos belső szervibajok okozták.

Sz. Róza 23 éves cseléd meggyilkolta úrnőjét és utána ennek selyemruhájába öltözött.

Ime, bemutatunk egy hatalmas csokorra valót, testileg csupa gyönyörű, viruló, szemrevaló, bódító szépségű, de lélekre, jellemre, erkölcsre rút, borzalmat keltő nőt annak igazolására, hogy a nőben, tehát a feleségben is, a csúnyaság ugyan nem mindig szerencse, de a szépség gyakran szerencsétlenség, ha nem jár vele együtt a szép és nemes jellem is.

A szépséggel szemben, amennyiben ez a

házasságkötés egyedüli indítóoka lenne, annál óvatosabbnak kell lennünk, mert manapság az érzéki ingerek ereje folyton növekvőben, míg az ellenállóképesség állandó fogyásban van. Ezért csak erős egyéniség képes a szépség varázsának ellenállni, ha ezzel nem jár együtt a belső, a lelki, a jellemérték.

Az óvatosság hatványozottan szükséges akkor, ha a férfi szíve már első vagy néhány összetalálkozás alkalmával (pl. báli estén) futó szemlélettől fog lángot.

Ilyenkor könnyen lehetséges, hogy olyan nőhöz kötjük sorsunkat, akinél a szépség rút lelket takar, a báj elfedi a belső ürességet, a kellem álarcnak, a kedvesség tettetett ravaszságnak bizonyul, amely alól, a nagy nap után, előbb-utóbb kivicsorít a türehetetlen démon vagy boszorka félelmes, igazi lénye.

8. FEJEZET

A JELOLT JELLEME

Már az előbbi fejezetek is eléggé mutatták, hogy mennyire szükséges a jövődöbelinek jelleméről is meggyőződést szerezni.

Fáj az embernek a lelke és elszorul a jóért, nemesért és igazságért hevülő szíve, ha oly gyakran tapasztalja, hogy derék, jóságos, szerény, csendes, melegszívű, vallásos és éretnyes, jólnevelt, házias, tisztalelkű, készséges,

önfeláldozó, hűséges s e mellett szép és bájos leányok százai s ezrei pártában maradnak. Viszont a kacér, kokett, kikent-kifent, csapodár, frivol, rosszul nevelt, hisztériára hajlamos, elkényeztetett, pávásban hiú, önző, háziatlan, dologtól irtózó, csak a kényelemnek és élvezetnek hódoló, könnyű fajsúlyú, megbízhatatlan, hűtlen lelkű, sőt itt-ott kimondottan erkölcs-telen, léha világnézetű, vallásra fittyet hányó, magukat feltoló és felkínáló, kultúrátlan és sokszor nem is szép leányok mily könnyen fognak, csípnek és kaparintanak férjet.

A boldogtalan és szerencsétlen házasságok nagyrészenek az oka a férfiak e ferde, ostoba és perverz ízlése, a jegyes-megváltásban megnyilvánuló rövidlátása, optikai csalódása, helytelen értékelése!

Roppantul elcsodálkoztam azon, hogy a Központi Házassági Tanácsadónak egyik kiváló, okos és tapasztalt úrnője (tehát nő és nem férfi!) azt mondta, hogy a házasfelek elválásának 90 (mondd kilencven) százalékban az asszony az oka. És eszembe jutott, hogy még a világháború előtt ugyanezt mondta nekem özv. Stenzel Ottóné, a badeni (Bécs mellett) „Quisisana” nevű előkelő penzió tulajdonosnője, akit annakidején Baden legokosabb asszonyának tartottak.

E két megállapítást természetesen nem szabad úgy értelmezni, mintha a nők sokkal rosszabb házastársak lennének, mint a férfiak,

vagy hogy a jó házaséletre alkalmatlanabbak volnának. Szó sincs róla.

Nem a nők alkalmatlanabbak a jó és boldog házaséletre, hanem igenis a legtöbb férfi alkalmatlan arra, hogy alkalmas, megfelelő és hozzáillő nőt válasszon élettársul.

Ha helyesnek vesszük a két idézett női tekintély említette 90 százalékos számot, úgy viszont a férfiakról is elmondhatjuk, hogy 90 százaléka oly nőt vesz el, akinek csupán a külseje, szépsége, termete, kelleme, varázsa, az ú. n. sex appeal-je köti őt le. Oly nőkbe ütköznek és akadnak fenn, akik szinte vadásznak a hatásra és viselkedéseikkel, modorukkal, ruházatukkal, kokettálásukkal, közeledésükkel, meszterkelt kedveskedésükkel, kozmetikus eszközökkel, erotikus trükkökkel, színleléssel, tette-téssel, hibáik elrejtésével szinte felkínálják magukat.

Az ilyen, csupán a fajdkakas-hangulatban, rövidlátással és érzéki elvakultságban történő eljegyzések és a nő erkölcsi és jellemtulajdonságait figyelembe nem vevő házasságkötések után az örömet csakhamar felválthatja az ürm, a várakozást a csalódás, a kéjt az undor és csömör, a szeretetet a meghasonlás, a boldogságot a sorcsapás.

Az olyan férfi, aki a jegyesválasztásnál a saját eszét otthon felejt, a nőnél meg csupán csak a külsőségeit bálványozza, könnyen úgy járhat, mint Saphir, a magyar származású,

német (bécsi) humorista mondotta. Rádöbbenhet, hogy mi az ész nélkül követett szerelem, a „Liebe”: L-I-E-B-E, azaz „Langer Irrtum Eines Betrogenen Esels”.

Mi hát az ilyen balfogások, szerencsétlen lépések, boldogtalan elhatározások és szomorú jövőt jelző házasságkötések ellen a védelem és biztosíték?

Az első, hogy ne siessük el az eljegyzést, mégkevésbé a házasságkötést. Csak akkor kérjük meg a nő kezét, ha emberileg teljes meggyőződést szereztünk a jelölt össz jelleméről.

Sir H. Taylor szokta mondani, hogy a gyors és hirtelen házasságkötés után a házastársak összetartása olyan, mintha egy babszem fölé egy másik babszemet rakunk.

Egy tapasztalati tényt mindenesetre jól jegyezzünk meg: Az eszményi feleség legtöbbször azokból a leányokból kerül ki, akiket szinte fel kell fedezni, fel kell kutatni. Akik szemérmesek, szinte félnek a férfi első közeledésétől. Akik csak hosszabb ismerkedés után melegednek fel és lesznek kedvesebbek, közlékenyebbek és bizalmasabbak. Akik még az utcán, bálokon, estélyeken sem tűnnek fel mással, mint (szépségükön és fiatalságukon kívül) legfeljebb szerénységükkel, tartózkodásukkal és óvatosságukkal.

Az aranyat a föld mélyében, a gyémántot a legelrejtettebb törmelék között kell

keresni, kutatni, míg az értéktelen kavicsba minden lépésünkkel belebotlunk. Így *manapság* az igazi, eszményi feleségjelölt sem terem minden bokorban. Ezt is keresni kell, fel kell kutatni, fel kell fedezni!

Minél feltűnőbb egy leány akár modorában, viselkedésében, akár öltözetében és minél jobban kínálja magát s minél több fogással él, hogy vőlegényt fogjon, annál óvatosabbak legyünk vele szemben!

A második óvó és biztosító mód, hogy elkerüljük a jövő csalódást: az érdeklődés és tájékozódás a jelölt felől — másoknál. A harmadik: a saját megfigyelésünk. E két utóbbról alább bővebben lesz szó!

9. FEJEZET

MINŐ LEGYEN A NŐ JELLEME, AKIT FELESÉGÜL AKARUNK VENNI?

1. Még mielőtt az adott jelölttel összer kerülünk, ajánlatos elméletben elgondolnunk, milyen jelleműnek és tulajdonságúnak kell lennie annak a nőnek, akit én örökös társamnak, életem megosztójának, hitvesemnek, feleségemnek szánok.

Nos, ezt az elméleti típust keressük a női világban! A házasságban nagyrészt azon múlik a boldogság, hogy a férjnek mi az élet-eszméje, és hogy a nő mennyire tudja ezt

világnézetében, felfogásában, érzésében és magaviseletében megközelíteni.

A házasulandó férfi-ifjúságot gyakran az sodorja szerencsétlen házasságba, hogy jellem-eszmény elgondolása és keresése nélkül, meggondolatlanul köt veszedelmes ismeretséget és azután annyira belegabalyodik a hálóba, hogy már nem tud kiszakadni belőle. Egy nő kerül az útjába, talán épp akkor, amikor az alkohol ereje, a tánc ritmusa, az öltözködés művészete felébreszti benne a szenvedélyt, amely hatalmába keríti, a hatásnak szívesen enged, később már nem tud ellenállni, a háló összeszorul és a vége: szerencsétlen házasság.

2. Keressük a nőies nőt! Minél inkább fiús vagy férfias a nő, rendszeren annál kevésbé való feleségnek!

3. Olyan nőt keressünk, akinél nemcsak a testnek, hanem a lelkeknek kölcsönös vonzalma is érvényesül és akiben a magunk énjének a mását is nagyjában felfedezzük. Akinek tehát a legfőbb dolgokban és irányban lehetőleg hasonló életfelfogása, természete, ízlése, hajlama, világnézete van. Mert csak az ilyen homogén jellegekből és tulajdonságokból szövődik az elszakíthatatlan kötelék.

Baj, ha én költő vagyok és a jelölt útálja a költeményeket.

Baj, ha én természet-rajongó vagyok, ő meg csak a neonfények között és tánczene mellett van igazán elemében.

És jaj, ha én takarékos vagyok, ő meg pazarló.

Jaj, ha én otthont szerető vagyok, ő meg a társaságok, látogatások és házon kívüli szórakozások bolondja. Szóval oly élettársat keresünk, aki alkalmas arra, hogy egyéniségünket, világnézetünket és hivatásunkat megértse, támogassa és szeresse.

A világnézetek, természetek és érdekek közös nevezője nélkül bajos lesz a tartós lelki összhang.

4. Nagyon nézzünk arra, hogy aránk ott-hont szerető, házias, dolgos kezű és takarékos legyen. Erről alább még bővebben lesz szó. Igaz, hogy a nőnek e pontban említett erényeit néha nehezen tudjuk előre felismerni és megállapítani.

5. A jelölt legyen békés természetű és szerény.

6. Legyen tiszta, rendes, jóízű, de egyszerű. Ahogyan Gárdonyi írja „Egy szál drót” c. tárcájában: „Maga, édes Mancikám, nem öltözött selyembe, bársonyba, amikor engem magához várt. Tisztaság és jóízű volt a pompája. Ez tetszett nekem.”

7. Lehetőleg jókedélyű, de komoly fel-fogású, gyengéd és finom érzésű, tapintatos legyen.

8. Szüleit tisztelje, szeresse, testvéreivel jó viszonyban legyen.

Igaz ugyan, hogy az *ilyen* jegyest kereső

férfi könnyen úgy járhat, mint az egyszeri plébános, aki Esztergomban házvezetőnőt keresett.

Simor János, a volt bíboros-hercegprímás megkövetelte, hogy az Esztergomban megforduló papok nála tisztelegjenek. A szóban levő plébános is megjelent a főpásztor magas színe előtt és a következő párbeszéd fejlődött ki köztük.

A hercegprímás: No kedves plébános úr, mi járatban van itt a városban?

Plébános: Alkalmas gazdaasszonyt jöttem keresni, Eminenciás Uram.

A hercegprímás: No és talált már ilyet?

Plébános: Még nem, mert méltóztatik tudni, akadt volna már minden ujjamra tíz is. De akármilyen nem akarok a plébániára vinni. Olyant keresek, aki középkorú, vallásos, becsületes, békés természetű, kevés beszédű, dolgos, takarékos, rendes, tiszta, hűséges, jó kedélyű, hálás, megelégedett, otthont szerető, jó egészségű stb.

„Nohát, kedves plébános úr, mondotta tréfásan a humoros hercegprímás, csak keresen *ilyent* és ha talál is *ilyent*, hozza el hozzám, azt én magam feleségül veszem!”

Hát persze, valódi eszményi nőt, akiben az erények mindegyikét maradék, hiány, folt, hiba nélkül fellelhetnénk, e siralomvölgyében hiába is keresnénk! De az eszmény megközelítésének törekvésére kötelez bennünket. Ezt

követeli eszünk, érdekünk és keresett boldogságunk!

10. FEJEZET

MILYEN JELLEMŰ NŐT ÓVAKODJÁL FELESÉGÜL VENNI?

1. Óvakodjunk feleségül venni olyan nőt, aki teljesen hitetlen és vallástalan. Erről alább még lesz szó.

2. Rendkívül fontos annak a megfigyelése, hogy a jelölt hogyan és mikép viselkedik szüleivel szemben.

Óvakodjunk feleségül venni olyan nőt, aki mindenben engedi magát szüleitől kiszolgálni a nélkül, hogy ő is segítségükre lenne; aki szüleit szinte cselédként kezeli, parancsolgat nekik vagy hozzá még bosszantja őket, semmibe veszi óhajukat, velük szemben illetlen vagy éppen sértő modorú, visszafeleselgető, indulatos, makacsfejű vagy goromba.

Jegyezd meg, kedves Olvasóm: Ahogyan a leány a szüleit kezeli, úgy akar és fog Téged is kezelni. Ha szüleivel szemben követelődző, igényes, rátarti, veled is az lesz. Ha azt kívánja, hogy szülei mindenben az ő kívánságainak teljesítői, óhajainak fejbókoló végrehajtói legyenek és mindenben az ő ízléséhez alkalmazkodjanak, a nélkül, hogy ő is, lehetőleg még nagyobb figyelemmel volna szülei

kívánságaira, óhajaira és izlésére: ugyanígy, sőt még hatványozottabb fokban lesz súlyos, kínos, bosszantó terhedre mint feleség.

3. Figyeld vagy figyeltesd meg, szóval érdeklődjél, hogy a jelölt naponta milyen időben szokott felkelni. Ha szülei korán kelve mennek a maguk munkájára, leányuk pedig nap-nap után késő reggelig vagy délelőttig nyomja az ágyat, a reggelihez vagy éppen a „tízóraihoz” úgy kell őt szinte erővel az ágyból kicsalni, attól óvakodjál! Hasonlóképp attól a leánytól is, aki későn kelve, napja többi tekintélyes részét a pipere-asztalnál, a borbélynál és a kozmetikai intézetben tölti. Az ilyen lusta, rest, naplopó, időt veszteglő teremtetéstől óvakodjál, mint a záptojástól.

Hadd közöljek itt elrettentésül megtörtént esetet: Egy rendkívül derék, becsületes, dolgozó, de a gyermekneveléshez keveset értő nagykereskedőnek volt két gyönyörű szép leánya.

A szülők agyondolgozták magukat, leányaik meg jó későn keltek, majd a kozmetikai intézetbe siettek, hazaérkezve, ebéd után ismét lepihentek, a délutánt vagy látogatással vagy szórakozással üttették agyon és így ment ez éveken át.

Egy szép napon az idősebbik leányba beleszeretett egy rendkívül jólelkű, szolid fel fogású, jellemes tanár. Feleségül is vette. A mézeshetek elmúltával a férfi meg akarta kez-

deni a rendes, boldognak képzelte, házias, otthonias, boldog életet, de mi történt?

A tanár korán kelt, hiszen iskolájába kellett sietnie, a feleség pedig továbbhenyélt. Ha a tanár délelőtt tíz vagy tizenegy órákor tért haza, a felesége vagy még az ágyban feküdt, vagy a „kozmetikai intézetben” volt található. A délután jórésze is szépítgetéssel, ruhapróbálgatással és hasonló hiábavalósággal telt el.

A tanár egyideig tűrte ezt az állapotot, majd szép szóval és rábeszéléssel rá akarta nevelni feleségét, hogy legyen gondja a lakására, konyhájára, az étkezésre, bevásárlásra, s í. t., de hasztalan. Majd erélyesebben lépett fel, de szintén eredménytelenül.

A következmény az volt, hogy a tanár fizetése nem bizonyult elégségesnek, a lakáson erősen meglátszott az elhanyagoltság, a poloskák befészkeltek magukat, a cselédek gyakran váltakoztak, a ruhákba, bútorokba beleette magát a moly, egyszóval a tanár kezdte magát nem jól érezni a saját otthonában. Elkezdett járni a kávéházba, majd a vendéglőbe, itt pedig megszokta az alkoholt.

Az olvasókkal csak a tragédia végét közlöm: A tanár kénytelen volt tanítványai szüleitől kölcsönt kérni, persze a visszaadásnak lehetősége nélkül. Az iskolából kikerült tanulók szülei feljelentették a tanárt a bíróságnál és a tanügyi hatóságnál. A tanárt nyugdíjaz-

ták, a lakás berendezését elárverezték, a tanár felesége megmérgezte magát, a tanár maga pedig úgy elzüllött, hogy élete vége felé a hordár szerepét vállalta, de így sem volt használható, mert ha pénzre tett szert, alkoholra pocskolta el. Egy napon csont-bőr állapotban, összeesve találták az utcán. Mire bevitték a kórházba, meghalt!

4. Tanácsos nagyon óvatosnak lenni oly nőkkel szemben, akik már az első, második találkozás vagy ismerkedés alkalmával feltűnően kedvesek és barátságosak és rendkívül, szinte édeskésen, rokonszenvesen figyelmesek irányunkban. Az ilyen, mindjárt csupa mosolygás, kedvesség és figyelmesség-nőkből lesznek többnyire az örökké nyafogó, kényes, toporzékoló, bosszantó hiszterikák.

Ezer év mindennapos tapasztalata bizonyítja, hogy a jó, hűséges, kedves, alázatos, szerény, derült kedélyű, mosolygós lelkületű, szorgalmas, szóval minta-feleségek *kezdetben*, sőt néha elég soká roppantul tartózkodók, visszahúzódók, szűkszavúak, alig visszaköszönők és szinte műveletlennek látszó, szemérmes tartózkodást mutatnak.

Azok a nők, akik a vőlegény-jelölthöz már az első találkozás alkalmával bájosan, kedvesen, nagyobb tartózkodás nélkül, bizalmasan közeledők, később mint feleségek, gyakran más férfiak iránt is hasonló modort fognak tanúsítani.

5. Ne vegyünk el feleségül olyan nőt, akinek a jelleme, természete, életfelfogása teljesen ellentétes a mienkével.

Igaz, hogy néha „az ellentétek vonzzák egymást!” De ez a „néha” csak olyan esetekben valósul meg, amikor az egyik félben valamely jellembeli vagy vérmérsékleti *hiány* mutatkozik, amelyet a másik fél kitölt, kiegészít vagy pótol. Pl. az egyik fél nagyon ideges, a másik nyugodt, az egyik hirtelen szokott határozni, a másik nagyon megfontolt stb.

A lelkileg kiegyensúlyozott és sikerült jellemű személyeknél a másik lélektani szabály érvényesül: „A hasonló a hasonlóhoz vonzódik.” Dr. Noszlopi László, a budapesti „Lélektani Laboratórium” vezetője jellemzően mondja, hogy a nagyon hasonló jellemű és természetű házaspárok úgy illenek egymáshoz, mint két jól járó óra. Derű, polgáriasság jellemzi életüket. Szinte a gőzölgő kávéscsésze illata lengi körül otthonukat.

6. Ne vegyünk el feleségül nagyvilági irányú (mondain stílusú) leányt, aki irtózik az otthontól, akinek a saját lakása börtön, ahol nem találja helyét és ahonnan idegesen és türelmetlenül várja, mikor menekülhet. Óvakodjunk hitvestársul venni olyan nőt is, akinek a háztartási dolgok és teendők iránt nincs érzéke; olyan nőt, aki ideje legnagyobb részét a korzón, táncos teákon, bárokban vagy

naplopó, szellemtelen, üres szórakozásokkal tölti.

Az ilyen nőknél a szépség álarca alatt gyakran halálfej vicsorít felénk. Kelleme mérget rejt!

7. Óvakodjunk a feltűnően kacér, csapodár, kiérezhetően buja (erotikus típusú) nőtől, akit gyakran látsz különböző fiúkkal vagy férfiakkal párosával évelődni, hancúrozni, sétálni, kirándulni.

8. Óvakodjál elvenni olyan nőt, akiben az illat, fényűzés, választékosság és elegancia csak ügyes takarója az üreslelkűségnek és pompásan leplezi a léha pazarlási vágyat, tékozlási szenvedélyt, a vad önzést, a szertelen öntetszergést. Aki csak fényért, ragyogásért, pompáért, mulatságért, szórakozásért, ünnepeletetésért lelkesedik és ilyenek után eped.

9. Nagy hiba, ha a jelölt tisztátlan és feltűnően rendetlen.

10. Rossz feleség-jelölt az, aki nem csupán kedvelője, hanem *szenvedélyes és szertelen rajongója* a színháznak, mozinak vagy lóversenynek. Aki minden színésznek, színésznőnek nemcsak nevét s szerepét, hanem magánéletét is nagy érdeklődéssel kutatja és pontos részletességgel ismeri.

11. Nagy hiba, ha a jelöltnek *nagyfokú* szenvedélye van, legyen az *túlzott* dohányzás, folytonos kártyázás, költséges utazás, nagy

vendégjárás vagy nagyobb keretű vendéglátás, alkoholos italok élvezése stb.

12. Rettenetesen óvakodjál a hiszterika-jelölttől. Ismertető jelei a következők:

a) Idegenekkel, főképp a nekik rokonszenves másneműekkel szemben (legtöbbször már a kezdet kezdetén) rendkívül kedvesek, udvariasak, bájosak, szeretetreméltók. Ellenben ott-hon szüleikkel, testvéreikkel, alkalmazottaikkal szemben teljesen ellentétes természetűek: gorombák, durvák, kíméletlenek, igazságtalanok, fölötte igényesek, kényeskedők, finnyások, szeszélyesek, szélsőségesek, jeleneteket rögtönzők. Képesek ájulásokat, öngyilkosságokat, különféle betegségeket színlelni.

b) Ruházatuk rendesen feltűnő. A divatban ők az elsők. Ebben minden barátnőiket meg akarják előzni. A ruházatukat erősen és túlzottan kihangsúlyozzák. Nem ismernek arany középutat, hanem modorban, öltözetben, ízlésben, kifestésben túlzók.

c) Hatásra vadásznak, részvétet óhajtanak kelteni maguk iránt, mindegy, miféle eszközzel. Fürdőhelyen mindennap más ruhában jelennek meg. Szeretik a rikító színeket és a különcködést, a kalandot. Személyüket mindeütt előtérbe tolják.

Ezekből lesznek a boszorkányok, démonok és „bestiák”, akik már a házasság első hónapjaiban leszaggatják magukról angyalszárnyaikat, letépik madonna-álarcukat, hogy

elénk vicsořítsák kegyetlen, érzéstelen, kíméletlen, mérgetlehelő, férjük megkínzásában győnyört lelő (szadista) voltukat.

Természetesen nem szabad mindjárt hisztériát szimatolni, ha a fent említett ismertető jeleknek csupán egyikét-másikát fedeztük fel a jelöltben. Csak több vagy az összes említett ismertető jelek alapján szabad ítéletet alkotnunk.

13. Nem ajánlatos feleségül venni bajnoknőket és a férfias sportokat *szenvedéllyel* űző nőket. E helyen természetesen nem szólunk azokról a nőkről, akik a nekik való sportot (úszást, korcsolyázást, teniszt, sőt lovaglást, kerékpározást stb.) csupán egészségi okból vagy időközti nemes szórakozásból *józanul* és *mértéktel*l űzik, mert ez semmikép sem kifogásolható.

14. Rossz jel, ha a jelöltnek nincs egyetlen jó barátja!

11. FEJEZET

VISZONT . . .

Az előbbi fejezetben közölt és óvásra készítő körülményekkel ellentétben nem kell és nem szabad kedvezőtlen, rossz, elijesztő vagy kijózanító jelnek, körülménynek vagy komoly hibának tekinteni a következőket:

1. Ha a jelölt nemcsak modorában, de

egy-két kijelentésében, szavában, levelében talán sokkal tartózkodóbb, rezelváltozóbb, sőt ridegebbnek látszik, mintsem az kedvünkre volna. Ez gyakran inkább jobb és kedvezőbb, mint kiábrándító jel!

Ime, okulásul két megtörtént eset:

A vőlegény-jelölt édesanyja felkeresi menyasszony-jelöltét. Elmenőben azt mondja a leánynak: „Na, nemsokára örülni fog a lelked, jön a fiam.” A leány e szavakra ajkát biggyesztve vállát vonogatja, de nem szól semmit.

A vőlegény-jelölt édesanyja ezt közli fiával, aki a vállvonogatást és ajkbiggyesztést sértő fölénynek és vele való nemtörődésnek magyarázza és megizenteti a leánynak, hogy nem gondol többé a házasságra.

A leány pedig, aki igazán és mélyen szerelmes volt az ifjúba, buba temette lelkét, el-sorvadt a bánattól és kora bimbóként hullott a sírba!

A másik eset: A vidéki földesúr fia, szü-leivel együtt háztüznézőbe megy a leányos házba. Itt nagy, meleg szeretettel fogadják őket és megállapodnak, hogy a jövő hónapban visszadják a látogatást földbirtokoséknak.

A leány ír is levelet a vőlegénynek és a többi között ezeket mondja: „Örülök, hogy megismerhetem a vidéket, bizonyára tetszeni is fog nekem.”

E néhány sort a túlságosan érzékeny ifjú

úgy magyarázta, hogy a leány nem az ő személye viszontlátásának örül, hanem csak a vidékre való utazásnak. E képzelődésnek megfelelő hűvös válaszlével, kölcsönös félreértés és neheztelés volt a következménye, ami a további érintkezést lehetetlenné tette, holott a leány éppen a dicséretes szemérem és tartózkodás miatt nem említette a személyes találkozás örömét.

A férfi később más nőt vett feleségül, a leánynak kezét is más kérte meg és csak évek múlva tudták meg, hogy mennyit szenvedett és még szenved mindkét fél a kis félreértés miatt.

Egy leánytól, főképp ha elég fiatal, nem lehet és nem szabad akkora értelmet, tapasztalatot, megfontolást és ítélőképességet feltételezni, hogy minden kiejtett vagy leírt szavát mérlegre tehessük, nagyítóüveggel vizsgálhassuk és belőle messzemenő következtetéseket vonhassunk!

2. Hasonlóképp ne ijesszen vissza minket a jelölttől a női önértetnek túlérzékenysége. Ez inkább jó, kedvező jel szokott lenni. Az ilyen, nem személyi, hanem inkább női önértetükre sokat tartó nőkből szoktak rendesen kikerülni a hűséges, kitartó, megbízható hitvesek.

3. Ne riasszon minket vissza, ha a jelöltet itt-ott kisebb hazugságon értük. Nem mintha a hazugság nem volna mindenkinél és

mindenkor csúnya, megvetendő és elítélendő bűn és jellemhiba. De a nő, főképp a fiatalabbja, sokkal jobban hajlamosabb a hazugságra, föllentésre, elhallgatásokra, az igazság elrejtésére, mint a férfinem.

A magyar lapok is közölték annakidején (1934—35) dr. Hepner tudományos kísérletének eredményét, amelyet az illinoisi egyetemen folytatott. Kísérletének ötszáz férfit és ötszáz nőt vetett alá s arra az eredményre jutott, hogy a nők sokkal gyakrabban hazudnak, mint a férfiak, különösen udvariassági hazugságokban nagyok. Dr. Hepner kísérleteinek eredményét teljes egészében igazolja dr. Larsen, Csikágó leghíresebb bűnügyi orvosa is.

„Minden korosztályhoz s mindkét nemhez tartozó hazugok nagyszámban kerültek már eléem — jelentette ki — s hosszú tevékenységem tapasztalatát foglalom össze, ha azt mondom, hogy a férfiak egyrészt kevésbé gyakran hazudnak, mint a nők, másrészt férfit sokkal könnyebb rávenni arra, hogy vallja be végre az igazat, ha többszörösen büntetett előéletű banditáról van is szó, mint egy nőt, még ha az első ízben került is a nyomozó hatóság elé.”

Elinor Glyn, a világhírű angol írónőtől megkérdezte valaki: Mi az oka annak, hogy a női jellem legkiválóbb rajzolója majdnem mind férfiak. Elinor Glyn így válaszolt: „Mivel a nő semmiről sem tud igazat mon-

dani." Természetes, ez roppant túlzás, de a hajlam megvan a legtöbb nőben. Gondoljunk csak a válaszára, ha életkorát kérdezzük vagy barátnője szépsége felől érdeklődünk nála. A nőnek sokszor bátorsága sincs megvallani az igazat.

Végre gondolj arra, hogy te magad is már hányszor hazudtál az életben, talán még a jelöltnek is!

4. Ne ijesszen el minket a jelölttől, ha ez megfelelő alkalmakkor szeret táncolni és ilyenkor rajtunk kívül másokkal is táncol. Melyik nő nem szeret táncolni? Csak a táncdüh visszataszító, a túlzás, amikor a nő azt a drága időt is táncsal akarja kitölteni, amelyet az otthon, a jó ízlés, az illem, a takarékoság, tartózkodás, józanság és óvatosság szükséges és hasznosabb teendőknek szán.

5. A jelölt kisebbfokú idegessége se idegenítsen el minket tőle, főképp akkor, ha mi magunk nyugodt természetűek vagyunk.

Csak nagyon ideges férfi ne vegyen el magasfokúan ideges nőt. Mert az egyik félnek idegességét még jól tudja tűrni vagy legalább ellensúlyozni a másik fél higgadtsága, józansága és nyugalma. De ha mind a két fél erősen ideges, hamar és sokszor kiüthet a háború.

6. Hasonlóképp nem számít veszedelemnek, ha a nő kissé szeszélyes. Jól mondja Sigrid Undset: „Minden fiatalasszony szeszé-

lyes." (Krisztin Lavransdatter II. könyv, V. fej.)
Különösen bizonyos időközökben!

7. Nem baj, még hiúságnak sem számít, ha a jelölt arra törekszik, hogy ruhája szép, izléses legyen és jól álljon rajta. Sőt ezt az esztétikai ízlést joggal meg is kívánhatjuk a jelölttől. Hiszen a nő természetében rejlik, hogy szeret vonzani és ehhez szükséges a helyes külső is.

Csupán a két véglet visszataszító és nagy óvatosságra intő. Az egyik véglet, ha a nő egész napját a ruházkodási gondok töltik ki vagy ha a nő túlságosan, feltűnően vagy a többi nőtől erősen elütően öltözködik.

A másik csúnya és elítélendő véglet, ha a nő a ruházatában rendetlen, elhanyagolt, ápolatlan, piszkos, feltűnően izléstelen, főképp ha a munkaidőn kívül, sőt *előrelátott* fogadások alkalmával is így találjuk őt. Hasonlóképpen azt sem szabad erősen kifogásolnunk, ha a nő mérsékelten és éppen nem feltűnően szépíti s kendőzi magát, feltéve, hogy a szépítés nem kiabáló, ríkitó, tüntető. Száz nő közül is alig találsz kettőt, aki a kiszemelt férfi kedvéért ezt meg ne tenné.

8. Ne zavarjon meg bennünket, ne gyengítse tetszésünket és ne ingassa meg elhatározásunkat, ha időközben más nőkben egy-egy olyan jó vagy jeles, nekünk imponáló tulajdonságot vagy erényt találunk, amelyet a jelöltünkben nem fedeztünk fel. A világ egyet-

len nőjében sem találhatjuk fel az összes jó tulajdonságokat. De mindegyikben *vannak* jó tulajdonságok, csak attól függ, hogy mily arányban és fokban.

9. Végre a jelöltben talált vagy felfedezett kisebb hibákat, hiányokat és gyarlóságokat soha ne nézzük nagyítóüveggel, hanem a helyes emberismeret józan valóságérzetével. Itt is áll az Úr Jézus intése: „Aki bűn nélkül vagyon, az vesse rá először a követ.” (Jn. 8, 7.)

12. FEJEZET

TÁJÉKOZÓDÁS MÁSOKNÁL

Bármennyire óhajtjuk, akarjuk és törekszünk megismerni és kiismerni a jelöltet, ez mégsem sikerül mindig, ha csupán a saját egyéni megfigyelésünkre és tapasztalatunkra szorítkozunk.

Eszembe jut az öcsémnek adott jó tanács: Mikor nősülni készült, egyik idős rokonunk a következő tanácsot adta neki: „Kedves rokon! Ha házasodni akarsz, ne siettesd a dolgot, hanem kövesd az én példámat. A menyasszonyommal 25 évig egy házban laktunk és csak akkor vettem feleségül, amikor már e negyedszázadon át a legalaposabban megismertem, kiismertem és felismertem. Igaz ugyan, hogy a házasság után két hétre rájöttem, hogy — félreismertem!”

Esetleg így járhatnak mások is, akik megelégszenek a saját alkotta véleményükkel a jelöltet illetőleg.

A nő t. i. sokkal hajlamosabb és képebb az alakoskodásra, színészkedésre, színlelésre és tettetésre, mint a férfi, ahogyan a házasság előtt a vőlegény-jelölt is pompásan tudja mutatni a jobbik és fényesebb oldalát.

A nőnek három leghatalmasabb hódító és védő fegyvere: a szépsége, a gyengesége és a tettetési képessége!

Sok nő a házasság előtt bámulatosan tudja elfedni, elfátyolozni és elrejteni rossz vagy kedvezőtlen tulajdonságait.

Viszont akad nő, aki csak úgy ontja, szórja, pazarolja, izzadja magából a nőiességet, bájoságot, gyengédséget, ártatlanságot, szeretetet, finomságot, megértést, együttérzést, türelmet, elnézést, figyelmességet, kedvességet, szerénységet, szendeséget, alkalmazkodást, hogy azután, a házasság révpartjába jutván, annál szabadabban, kíméletlenebbül és korlátlanabban adja valódi énjét és éreztesse lelkének tüskés, bozontos, szertelen, összeférhetetlen, dacos, dőlyfős, szóval valódi oldalát.

Főkép és leginkább a jólelkű, becsületes, jólnevelt, nyílt, őszinte és mélyen vallásos férfiak esnek könnyen bele méltatlan nők karjaiba. Magukról következtetnek másokra is és egyes nők mutatta kedvező látszatot készpénznek veszik.

Persze a szóban levő nők tettetése, színlelése, kedvezőtlen tulajdonságaik elrejtése és jó oldalainak állandó kirakatba helyezése legtöbbször rettentő megerőltetésbe, munkába, önmegtagadásba kerül. Ezért is mutatkozik a visszahatás olyan gyorsan, váratlanul és kínosan a házasságkötés után: Az ilyen fajta nő már türelmetlenül várva-várja a szabadságnak és szabadosságnak idejét. Amikor véleménye szerint már sürgősségtelen, felesleges az álarc használata. Ilyenkor már ki sem bírná a folytonos színészkedést. És ilyenkor akárhány „bájos, szelíd, gyengéd, kedves, alázatos, ennivaló angyalból” csakhamar előtör a sablonos, tucatszerű, a maga rengeteg gyengeségével, gyarlóságával, hibáival, sőt néha esetleg kitör a hisztéria, a szívtelen, bosszúálló sadista vagy a betegesen érzékeny, lomha, kiállhatatlan, megfélemezhetetlen nyelvű, rossz szájú és májú, kényelmes és kényeskedő, nyakas, dacos, jelene-tekét rögtönző, nyafogó, sikongató, ájuldozó, élő nagy szerencsétlenség. Persze elég ritka az ilyen eshetőség, de számolnunk kell vele.

Annál erősebb fejbekólintásokként érezzük azután a kellemetlen meglepetéseket, meg-rázkódtató csalódásokat, kínos kiábrándulásokat és fájdalmas kijózanodásokat.

Ezért nem mindig elégedhetünk meg a saját magunk megfigyelésével. A férfi szíve hamar tüzet fog a látszattól, megszedül az illúziótól, elalél a hazugság, tettetés és színlelés

kéjgázától főképp, ha az első hatás bálon, mulatságon vagy társaságban érte, ahol mindenki mesterkéltén mutatkozik és így lehetetlen mélyebben bepillantani a másiknak lelkébe, lényébe.

Leginkább a tánc az, amely felkorbácsolja az idegeket és indulatokat. Igaza van Kállay Miklósnak, amikor írja: „Legkevesebben tudják, hogy a tánc félig-meddig akarat-aperitív, serkentő eszköz a cselekvésre való elszántság felgyújtására.” Báltermekben szükség van erre, hiszen itt a nősülés nagy elhatározásaira számítanak. És a tánc és az ütem ereje szinte transzba ragadja a párokat.

Ezért szorul rá minden okos, előrelátó, bölcs férfi, hogy menyasszony-jelöltje felől másoknál is érdeklődjék és tájékozódjék.

Csak két példa:

Egy fővárosi fiatalember vidéki városban járva, megismerkedett egy rendkívül csinos, fiatal, bájos arcú, kedves modorú, behízelt szavú leánnyal. Ennek apja előkelő állású férfi, az anyja régi, nemesi család sarja volt. Minden a leány mellett szólt. A férfi meg is kérte a leány kezét, el is vette, de már 3 hét múlva beadta a váló-keresetet.

Szegény, csalódott férfi. Pedig a vidéki városban mindenki, örege-apraja tudta, hogy az illető leány élete kimondottan rosszhírű. Már az iskolában kicsapták magaviselete miatt. A vidéki város minden ifja még azt is súgta

a leányról, hogy nemi beteg. Egyetlen tisztességes leány nem közeledett hozzá. Nem is volt barátnője, mindig csak fiúkkal kóborolt.

És mindezt csupán a vőlegénye nem tudta — a házasságot követő három hét előtt!

A másik eset:

Egy rendkívül vallásos, tisztességes, ritka becsületes férfi szeme megakadt egy nagyon műveltnek látszó leányon.

A férfi nem titkolta erős hitét és mély, vallásos meggyőződését, sőt ki is jelentette a leány előtt, hogy ő csak szintén mélyen vallásos nőt óhajt feleségül venni.

Nos, a nő ezekután csak úgy izzadta a vallásosságot. Minden nap (!) elkísérte a vőlegényt a templomba, itt az egész istentisztelet közben térdelve és láthatóan elmélyülve imádkozott. A férfitől, később vőlegényétől, állandóan kérte a vallásos tárgyú könyveket.

A házasság megtörtént. A nő csakhamar elmaradt az istentisztelettől, a férj ajánlotta közös imádkozás alól mindig kisiklott és nem telt bele félév, az asszony kereken és nyíltan megvallotta, hogy nemcsak most, de soha még Istenben sem hitt, a vallást butaságnak, a szertartásokat nevetségesnek tartja, sőt megveti és alacsonyabbrendűeknek tartja a természetfeletti világban hívő embereket.

Amikor azután a férj e kínos és keserves csalódását közölte és elpanaszolta felesége rokonainak és ismerőseinek, ezek fejcsóválva

ámultak azon, hogy a férfi minderről nem tudott. Hiszen — mondták — Emma (a valódi név helyett itt költött nevet használok) hírhedt volt már az iskolájában és minden társaságban istentelen felfogása és vallástalan világnézete miatt.

De hát hol és *kiknél* érdeklődjék és tájékozódjék a férfi a jelölt jelleme felől?

Általában ott és azoknál, ahol és akiknél okosságunk, óvatosságunk és tapintatunk célra-vezető, helyes és igaz felvilágosítást remélhet.

Érdeklődhetünk a jelölttel egy házban lakóknál, kisebb helyeken a szomszédoknál. Főképp a nőknél. A nők egyrészt jobb emberismerők, mint a férfiak, a saját nemüket is más oldalról figyelik meg, mint mi férfiak. Másrészt meg a nő (a mi esetünkben a jelölt) többé-kevésbé minden férfiú előtt ösztönszerűleg összeszedi magát, jobbnak mutatkozik, mint aminő, míg nőtársai előtt igazabbnak, természetesebbnek, kevésbé tettetésnek mutatja magát és fesztelenebbül, őszintébben, nyiltabban tárja fel mivoltát.

Hiszen, mint egy másik művemben írtam, minden ember, de fokozott mértékben a nő is voltaképpen ötféle: Először, amilyennek ön magát gondolja; másodszor, amilyennek mások előtt látszik; harmadszor, aminőnek gondolja, hogy őt mások értékelik; negyedszer, amilyennek szeretné, hogy az emberek őt tartsák és ötödször, amilyen valójában.

A férfi a nőt inkább a nemiség és a nem-i érdek vagy érték síkjában figyeli, tehát a saját részéről inkább „az elképzelt epizódok prizmáján” át és így ítélete többé-kevésbé egyoldalú és elfogult. Míg a nő a nőt sokkal inkább a való élet, reális adottság és állandó jelleg síkjában és keresztmetszetében látja, figyeli és bírálja meg.

Ezért ha a férfi nőről óhajt tájékozódást, főképp ha a nő irányában kedvezően elfogult, nőtől rendesen sokkal tisztább, valóbb és mélyebb felvilágosítást és tájékoztatást kaphat, mint férfiaktól.

a) Nagyon jó és éles ítéletet mondhat a jelölről édesanyánk, nőtestvérünk vagy nő-rokonunk, feltéve, hogy a jelöltet jól ismerik, viszont ez nem tudja vagy sejti, hogy mi a szándékunk vele.

b) Még jobban ismerhetik a jelöltet az ő barátnői, esetleg volt iskolatársnői.

Itt jut eszembe a következő párbeszéd:

Egyik barátnő a másikhoz: „Meg vagy győződve, hogy vőlegényed valóban szeret téged?”

Másik barátnő: „Tökéletesen!”

Első barátnő: „Hogy-hogy?”

A másik: „Mert barátnőimnél érdeklődött felőlem és mégis megkérte kezemet.”

c) Tanácsos a jelölt lelkipásztoránál is érdeklődni. Persze egyetlen lelkipásztor sem lesz olyan ügyetlen, hogy bármely jelölről

kimondottan kedvezőtlen véleményt mondjon, főképp ha az érdeklődő előtte ismeretlen férfi. De az okos ember még a dicséret módjából, stílusából, a lelkész arckifejezéseiből és taglejtéséből is sokat, nagyon sokat megérthet, főképp ha észreveszi, hogy a lelkész jól ismeri a jelöltet, mégis nagyon tartózkodó a tájékoztatásban vagy éppen elzárkózik tőle.

d) XI. Pius pápa „A keresztény házasságról” írt „Casti Connubii” kezdetű, 1930 dec. 31-én kelt apostoli körlevelében így szól:

„A házasulandók ne mulasszák el a házastárs megválasztásánál szüleik bölcs tanácsát kikérni. Sőt vegyék azt nagyon is komolyan, hogy az ő érettebb ítélőképességük és gazdagabb élettapasztalatuk segítségével a végzetes tévedéseket elkerülhessék és a negyedik parancs isteni áldását a házasságra lépéskor bőségesebb mértékben elnyerjék: Tiszteld atyádat és anyádat (az első parancs, amely ígéretet tartalmaz), hogy boldog és hosszú életű lehess a földön. (Ef. 6, 2—3; Exod. 20, 12.)”

e) Csak persze a jelölt szüleinek, főképp édesanyjának az információira és dicséreteire ne építsünk. Nemcsak azért, mert érdekelt fél, hanem főképp azért, mert az anya a leányának olyan jeles és nemes tulajdonságairól is megvan győződve, amelyek csak anyai képzeletében léteznek.

De egy fajta információtól mindenkit óva-

övök: a hivatásos házasság-közvetítőktől. Okos férfi nem is kísérletezik sem ilyen közvetítőkkel, sem ujsághirdetési ismerkedésekkel.

13. FEJEZET

A JELOLT VALLÁSSÁGA

Már közhellyé laposodott, de örökké igaz marad a közmondás, hogy ép testben ép lélek.

De fordítva is igaz ám, hogy *csak akkor ép a test, ha a lélek is az.*

Ami a testnek a tiszta vér, az a léleknek a helyes világnézet, a tiszta erkölcs, a nyugodt lelkiismeret, egyetlen szóval: a *vallásosság*.

A boldogtalan házasságoknak többféle oka lehet: A másik félben vagy a túlzottan várt előnyökben való csalódás, a nehéz megpróbáltatások, a hűtlenség, a házassággal való állítólagos valószínűtlensége s i. t. De mindez okok mellett és felett csaknem minden boldogtalan és szerencsétlen házasságnál rádöbbenhetünk arra, hogy az egyik vagy mindkét félben hiányzott a hiten alapuló igazi, komoly, mély vallásosság.

A Műegyetemen egyik legfontosabb tantárgy a statika (szilárdságtan), amely azt tanítja, hogy minden épületnek a szilárdsága és biztonsága attól függ, hogy milyen alapra építünk. Építhetsz akármilyen szép, drága, magas,

előkelő és kényelmes berendezésű palotát, ha nincs szilárd, kemény, megbízható alapja, az egész épület biztonsága kérdésessé válik. A legkisebb földmegmozdulás, földcsuszamlás, földrengés, sőt talajmeglazulás is összedúlással fenyegetheti az egész épületet.

A statikának ez az alaptörvénye nemcsak a fizikai épületekre vonatkozik, hanem a szellemi és erkölcsi épületekre is, aminő a házasság is.

A házastársak állandó, áldozatos és sirígtartó, hűséges szeretetének, de a jó, nemes, szilárd jellemnek is az alapja, forrása, biztosítója: a mély, komoly és hitbeli meggyőződéssel alapuló vallásosság.

Ilyen vallásosság nélkül lehet-e, maradhat-e bárki is erkölcsös, becsületes, szilárd jellemű, megbízható? Azt állítjuk, hogy csak nagyritkán és csak addig, amíg az illetőt nem éri nagyobb vagy erősebb kísértés.

Az amerikai Egyesült Államok fővárosában, az országnak első háza, a Capitolium előtt fehér márványszobor áll. Ülő alakot ábrázol, római polgár tógájában. Alatta e felírás: „First in War — First in Peace — First in the Hearts of his Countrymen.” Magyarul: „Első a háborúban — első a békében — első polgártársainak szívében.” Az ábrázolt férfi Washington György, Amerika legnagyobb embere. Ez a hatalmas egyéniség mondotta élete egyik legnagyobb percében: „Ész és

tapasztalat bizonyítja, hogy vallás nélkül nem lehet szó erkölcsről. Ezért nem jöhet hazafi számba, aki a vallást, a társadalomnak e hatalmas pillérét megingatja."

Napoleon kijelentése is ismeretes: „Hová jutnának az emberek vallás nélkül? Egy nagyobb körtéért megfojtanák egymást!”

Zárdákban és kolostorokban nincsen börtön, nincsen büntetés, a cellák ajtaján nincs lakat, a fiókokon nincsen zár. Itt nem lopnak, itt az egyik nem félti a holmiját a másiktól. Miért? Mert a lelkekben állandóan él Isten közelségének tudata és érzése.

Nézz körül ismerőseidnél. Ha ismersz önfeláldozó, hűséges, mintaszerű hitvest, aki a sors csapásai, férje durvasága, gorombasága, gyermekeinek hálátlansága és nem tudom, miféle súlyos kísértések ellenére is a jó, nemes, önzetlen hitves ragyogó mintaképe maradt: egészen bizonyos, hogy vallásos nő!

És talán ismersz hűtlenné vált, férjeket csereberélgető, csapodár asszonyokat, Xantippe-jellemeket, férjük megkínzóit, szadista természetűeket: ezeket nem fogod gyakran látni a templomban, a gyóntatószékben és az Úr asztalánál.

Feleségedet, leányodat, ügyeidet, érdekeidet, értékeidet és titkaidat kire is bízod szívesebben: mélyen vallásos vagy pedig hitetlen, vallástalan nőre?

Ahogy napfény nélkül csak elvétve

fakad és illatozik a virág, úgy Istenben való erős hit és mély vallásosság nélkül csak elvétve teremhetnek meg a hitvesi erények virágai és maradhat teherbíró a női hűség.

A rosszat el nem követni, a kísértések zuhatagának ellenállni, a lázadó vért csitítani, az élvezetvágy síkos útján féket vetni, mindehhez óriási lelki erő, lendület, felsőbb sugallat és eszményi magasság szükséges, amit nem szívhatunk a húsból és vérből, hanem csak az örök, tökéletes és végtelen Lényhez való tapadásból, a legnagyobb erőből, az Isten iránti szeretetből!

Ez nem húzza, vonzza, nem fenyegeti s ijesztgeti, nem mérgezi az embert, hanem átalakítja, mint tűz a vasat és kivirágoztatja, mint napsugár a zöld ágat.

Vannak szenvedélyek, amelyekkel szemben minden bölcsélet, logika, belátás, rábeszélés, fenyegetés és rémitgetés teljesen hatástalan.

Csak a vallás az a nagyhatalom, amely ezeket a lelki óceánviharokat lecsendesíteni, a rémséges, belső energiákat átalakítani és a szenvedélyek vörös tűzét az eszményiség fehér lángjává átizzítani képes.

Az igazi, benső, erős vallásos érzés nemcsak az általános erkölcsnek, jellemnek, tisztességnek, megbízhatóságnak alapja, hanem különösen a női erényeknek, áldozatkészség-

nek és hitvesi hűségnek is legerősebb támasza és legbiztosabb védelme.

„A nő vallás nélkül bestia”, mondja Chesterton. „A nő vallás nélkül — prédikálta Ábrahám a S. Clara — olyan, mint a buldog-kutya, hűségesnek látszik, de sohasem vagy biztos felőle, hogy nyakadat el nem harapja.”

Vallásosság nélkül az ú. n. társadalmi vagy polgári tisztesség, becsületesség, csak a becsületességnek és tisztességnek *látszatát* óvja, fényes, de vékony, törekeny mázát alkotja. Vallásosság nélkül a műveltség, tudás, illem, etikett csak furfangosabban, elrejtettebben, nagyobb tettetéssel és ravaszabbul eszeli ki és takarja el a belső bűnt, hűtlenséget, szívtelenséget és csalárdságot.

A művelt, okos, tanult, tapasztalt, de vallástalan nő az eszét és női előnyeit tolvajlámpa gyanánt használja, amellyel a maga számára megvilágítja, mások előtt meg eltakarja tiltott szándékait és utait. A kultúra, jólét, műveltség, tanultság, vallásosság nélkül rendesen az elpuhultságnak, igényességnek, dőlyfnek, pökhendiségnek, élvezetvágynak, elfajulásnak, romlásnak és hanyatlásnak a melegegya.

Tessék a női javító- és büntetőintézetek bukott lakóinak élettörténetét tanulmányozni: bukásuk, elesettségük, romlásuk, elzüllésük közvetlen vagy közvetett oka csaknem minden

esetben vallástalanságuk vagy hitetlenségük volt.

Viszont Németország legnagyobb javító-intézetének vezetőjét megkérdeztem 1914-ben, hogy mikor hocsátják el növendékeiket az intézetből mint javultakat. Azt válaszolta: „Akkor, ha a növendék kezd magától imádkozni és lelke Istenhez fordul.”

Hasonlókép: Magdolnákból szenteket, természetüknél fogva türelmetlen, önző, hiú nőkből magukat Isten dicsőségére szentelt, ingyen szolgáló, soha nem sztrájkoló, szeretettel tűrő, földi jutalmat nem váró, elismerést nem kérő, halálveszedelemmel ölelkező, angyali türelmű betegápoló apácákat és hasonló lelkeletű hitveseket csak a vallás tud életre varázsolni!

A vallásos nőnél nem forog fenn az a veszély, hogy a házasság után lerázza magáról mint olcsó rongyokat a házasság előtt mutatott, színlelt és tettetett jótulajdonságokat. Viszont igazi erényeit, jóoldalait, nemes tulajdonságait és kiválóságait a házasság után is fenntartja, sugározza és velük családját állandóan boldogítja.

A mély vallásosság a házastársakat a legnagyobb szükség, veszély, kísértés esetén és a házaselet legnehezebb szakaszain át is keresztülsegíti, kölcsönös szeretetüket, tisztetüket, nagyrabecsülésüket, hűségüket és áldo-

zatos ragaszkodásukat növeli, fejleszti, áldássá magasztosítja.

Az Istentől való feltétlen függés és a vele szemben fennálló súlyos felelősség tudata ráébreszti és rászorítja a nőt arra, hogy a házasság nemcsak férjfogás, nemcsak a gondoknak és felelősségnek a férfira való hárítása és nemcsak a nemi élet jogos kielégítésére kapott szabadságlevél, hanem egyúttal nehéz áldozatok forrása, Isten, nemzet és család iránti kötelességteljesítés, nemes erények gyakorlásának, de egyúttal hatalmas érdemek szerzésének is mindennapos színtere, égi kegyelmek és örök jutalmak nyerésének külön világa!

A vallás ad kedvet, örömet, lendületet és felsőbb segítséget a házastársi kötelességek könnyebb teljesítésére.

A két legértékesebb menyasszonyi hozomány a nő egészsége és vallásossága!

14. FEJEZET

VALLÁSOS-E?

Ha elvben szükségesnek tartom, hogy menyasszony-jelöltem vallásos legyen, hogyan győződjem meg róla, hogy valóban az-e?

Aki maga is vallásos, jól ismeri, gyakorolja is a vallását, az másban és főképp abban, akivel többször érintkezik, könnyen felismer-

heti, hogy az illető szintén vallásos-e vagy nem.

Ez általános megismerhetési lehetőségen kívül különösen a következőkből következtethetünk a jelölt vallásosságára:

1. A jelölt vásár- s kötelező ünnepekre pontosan eljár a szentmisére. Még akkor is, ha ez nehézséggel, némi áldozattal járna, pl. rossz időjárás esetén, a templom elég messze van, mások éppen a szentmise idejére kirándulásra, világi ünnepélyre stb. csábítják.

2. A jelölt évenként legalább egyszer meggyónik és megáldozik.

3. Súlyt helyez arra, hogy pénteken és a szigorú böjti napokon a húseledelektől tartózkodjék.

4. Van imakönyve, a kimondottan katolikus jellegű és irányú lapokat, folyóiratokat szereti, járátja és olvassa. Könyvei között kimondottan katolikus, vallásos tárgyúakat is találunk.

5. Ért a vallási dolgokhoz.

Jó megfigyelni, hogy a templomban előírással viselkedik-e, pl. tisztességesen hajt-e térdet a legfelségesebb Oltáriszentség előtt. Meglátszik-e rajta, hogy Isten házában megtudja-e különböztetni a lényegét a lényegtelen-től. Például nagyon téves vallási ismeretre, sőt helytelen vallásosságra mutatna, ha a jelölt térdet hajtana Szent Antal vagy Szent Teréz szobra előtt, de eszébe se jutna ugyanezt tenni

a szentségi oltár előtt vagy Úrfelmutatáskor.
S í. t.

15. FEJEZET

CSAK SZENTSÉGI HÁZASSÁGKÖTÉST!

Kedves vőlegény-jelölt! Ha adsz valamit Isten szent szavára és legfelségesebb akaratára; ha adsz valamit lelked üdvösségére és örök sorsodra; ha adsz valamit az égi áldásra, családod érdekére és boldogságára, olyan nőt válasszál jegyesül, akivel

katolikus templomban, szentségi házasságot köthetsz.

Ezért óva intlek, ne is ismerkedjél meg közelebbről, ne szórakozzál, ne kacérkodjál olyan nőkkel, akiknél veled szemben házassági akadályt látsz fennforogni.

Egy meggondolatlan farsangnak *egész életre* szóló nagybőjt, sőt örök kárhozat lehet a vége.

Kerüld az ilyen nővel való szorosabb ismeretséget. Másként szórakozás közben könnyen megszeretheted őt, a szeretetből szenvedély lesz, ez pedig meggondolatlanná és a ballépés minden veszedelmével szemben vakká és vakmerően elszánttá tehet.

Halljad XI. Pius pápának idevonatkozó apostoli szavát, amelyet „Casti connubii” kezdetű és a keresztény házasságról szóló, 1930

dec. 31-én kiadott apostoli körleveléből veszünk:

„A tiszta házasságnak nagy méltósága leginkább abból ismerhető fel, hogy az Úr Jézus a házasságot valódi és nagy (Ef. 5, 32.) szentség rangjára emelte és éppen ezért annak szabályozását és gondozását teljesen az ő Jegyesére, az Egyházára bízta.”

„Hogy a házasságnak üdvös gyümölcsei valóban jelentkezzenek, az embereknek minden gondolatukat és cselekvésüket Krisztusnak hamisítatlan törvényéhez kell alkalmazniok, amelyből önmaguknak és családjuknak boldogságát és békéjét meríthetik.”

„A házasság alapítása és megújítása nem emberi mű, hanem isteni. Ezért az idevágó törvények semmiféle emberi önkénynek, még a házaselek ellenkező megegyezésének sem rendelhetők alá. Ez a Szentírás tanítása (Gen. 1, 27, 28; 2, 22—23; Mt. 19, 3 stb.; Ef. 5, 23. stb.); ez az Egyház állandó és általános hagyománya, ez a trienti szent zsinatnak ünnepies végzése.”

„A házasságban a *lelkek* kapcsolódnak és egybefonódnak, mégpedig előbb és szorosabban, mint a testek, nem az érzékek és érzelmek múló hajlandósága, hanem az akaratok megfontolt és erős eltökélése alapján.”

„A házassági szerződésnek ez az egészen sajátos és egyedülálló természete élesen megkülönbözteti azt az állatoknak a vak ösztönök

vonzása folytán történő egyesülésétől, amelyben értelem és akarat nem játszik szerepet, valamint az emberek kóbor egybekelésétől, amelyeknél hiányzik az akaratok igaz és becsületes kapcsolódása és a családi együttélésnek minden joga."

"A házasságnak szentségi jellege magasabb előnyöket is tartalmaz, amelyeket már maga a szentség neve eléggé jelez."

"Krisztus Urunk azáltal, hogy híveinek házasságát az újszövetség igaz és valódi szentségének rangjára emelte, azt igazán annak a különös lelki kegyelemnek a jelévé és forrásává tette, amellyel a természetes szeretetet nagyobb tökéletességre emeli, az elválaszthatatlan egységet megerősíti és a házastársakat megszenteli."

"Ez a szentség mindazokban, akik működése ellen akadályokat nem gördítenek, megnöveli a természetfeletti életnek állandó forrását, a megszentelő kegyelmet s azonfelül még különleges ajándékokat, lelki készséget, kegyelmi csírákat ad, felfokozza és tökéletesíti a természetes erőket, hogy a hitvesek nem csupán értelemmel felértsék, hanem átérezzék, szilárd elhatározással és megfontolt akaráttal megbecsüljék és betöltsék mindazt, ami a házassághoz, ennek céljához és kötelességeihez hozzátartozik. Végül jogot biztosít nekik, hogy a segítő kegyelmet mindannyiszor elnyerjék,

valahányszor állapotbeli kötelelességeik betöltéséhez arra szükségük van.”

A pápa Őszentsége, Krisztus földi helytartója itt említette égi áldásoktól és kegyelmektől megfosztják magukat, állandó bűnös és súlyosan vétkes állapotba döntenek magukat azok a katolikus hívek, akik Isten szemében és az Egyház törvényei értelmében érvénytelen házasságot kötnek egymással, vagyis nem katolikus módon, nem szentségi jelleggel kötnek házasságot.

Még földi, ideiglenes szempontból is minő óriási különbség van egyrészt az Egyház elítélte törvénytelen szeretkezés, összeállítás, érvénytelen egybekelés, másrészt az Isten s Egyház áldásával gazdagított szentségi házasságkötés között!

Az emberi szeretet és szerelem, ha mégoly nagy és heves is, magában véve mégis ingatag, a hangulatok és érzéki vonzalmak változásaival csökkenhet, megfogyatkozhatik, elhamvadhat, sőt undorra és gyűlöletté is fajulhat. Főképp ott mond gyakran és könnyen csődöt, ahol az együttlét áldozattal és önmegtagadással jár.

Ez a magában véve gyarló, ingatag, természetes szeretet a házasság szentségében láthatatlanul és titokzatos módon megművelődik, átalakul és állandó jellegűvé lesz, mintegy átvivődik kegyelmekkel. Ezért nevezte Szent Pál

apostol a keresztény, szentségi házasságot „nagy titoknak”. (Ef. 5, 32.)

Miként a szentmisében a földi kenyér az angyalok kenyerévé változik, a keresztségben az ember fia egyúttal Isten fiává magasztosul, úgy a házasság szentségében a jegyesek szeretete krisztusivá nemesül, azaz a házastársak megnyerik a kegyelmet és képességet, hogy egymást halálig, áldozatosan és a testi vágyakon felül, lelki tulajdonságaikért is szeressék.

Ezért Isten ellen, önmaga, házastársa ellen és házaseletük boldogsága ellen vétkezik súlyosan és jóvátehetetlenül, aki nem szentségi módon, nem a katolikus Egyház színe előtt, tehát Isten és az Egyház szemében érvénytelenül köt frigyet jegyesével.

16. FEJEZET

A VEGYESHÁZASSÁG

Vegyesházasságnak nevezzük azt a házasságot, amelyet katolikus nemkatolikus kereszténnyel köt.

Nemkatolikus keresztény az olyan más-vallású, akit ugyan érvényesen megkereszteltek, de nem a katolikus Egyháznak tagja. Ilyen pl. az ágost. evangélikus (lutheránus), a refor-

mátus (kálvinista), a görög keleti vallású¹ stb.

Az Egyház nem szereti a vegyesházasságot, mert

a) a vallás különfélesége akadályozza a szükséges lelki egységet, hiszen a házastársak a legszentebb dologban nem értik meg egymást.

b) Mind a szülők, mind a gyermekek között vallási surlódásokra ad alkalmat. Pl. vasárnap az egyik fél ebbe, a másik abba a templomba megy, pénteken az egyik húst eszik, a másiknak ez tilos, az egyik Mária-tisztelő, a másik ezt babonának tartja stb.

c) A nemkatolikus fél saját lelkiismerete szerint a maga részéről fölbonthatja a házasságot, míg a katolikus felet köti a lelki kötelék.

XI. Pius pápa a „Casti connubii” kezdetű, a keresztény házasságról szóló híres apostoli körlevélben így óv a vegyesházasságtól:

„Nagyot vétenek, akik vakmerően vegyesházasságot kötnek, amitől az Egyház anyai szeretete és féltő gondja súlyos okból óvja övéit, amire számtalan a bizonyíték, de valamennyit összefoglalja az egyházi törvénykönyvnek következő szakasza: „Az Egyház mindeütt teljes szigorúsággal tiltja a házasságkötést

¹ Nem tévesztendő össze a görög szertartású római kat. vallásúakkal, röviden görög katolikusokkal, akiknek hite, vallása teljesen azonos a róm. katolikusokéval, csak a külső szertartásokban és ezek nyelvében különböznek tőlük.

két olyan megkeresztelt személy között, akiknek egyike katolikus, másika eretnek vagy szakadár. Ha fennforog a katolikus házastárs és a gyermek lelki romlásának veszélye, akkor a házasságot *maga az isteni törvény is tiltja.*" (1060. kánon.)

„Hogyha az Egyház néha — a korviszonyok, tárgyi és személyi okok miatt — a szigorú tilalom alól a felmentést nem tagadja meg (mindíg az isteni jog sérelme nélkül és a gyermekek lelki romlása ellen kellő biztosítékok kikötésével), mégis *igen nehezen* sikerülhet, hogy a katolikus házaspár az ilyen házasságból *lelki kárt ne szenvedjen.*"

„Belőle származik gyakran az utódoknak a vallástól való *gyászos elpártolása* vagy legalább is a meredek lecsúszás a vallás elhanyagolásába vagy az ú. n. *vallási közönyösségbe*, amely a hitetlenséghez és vallástalansághoz nagyon közel áll. Azután a *vegyesházasságokban sokkal nehezebben létesül a lelkek élő közössége.*"

„Igenis, könnyen hiányzik majd a *lelkek szorosabb összhangja*, amely a keresztény házasság anyajegye, díszje és ékessége. Mert elszakadni vagy gyengülni szokott a lelkek köteleke ott, ahol a *végző és legmagasabb dolgokban*, amelyek szentek az ember szemében, a vallásos igazságokban és érzésekben, *különböző a felfogás. Féltő tehát*, hogy a házastársak közt *ellankad a szeretet, meginog a csa-*

ládi béke és boldogság, amely leginkább a lelki egységnek a gyümölcse."

A számadatok (statisztika) bizonyítják, hogy a vegyesházasságok révén több hívőt veszít az Egyház napjainkban, mint veszített a XVI. században Luther fellépésekor.

Ugyancsak a számadatok mutatják, hogy a vegyesházasságoknál a válások száma hat-szor nagyobb, mint a tiszta katolikus házasságoknál, ami eléggé mutatja a vegyesházasságok gyakori boldogtalanságát.

17. FEJEZET

HA MÉGIS

Ha mégis annyira erőt venne rajtunk a földi érdek és mulandó vágy, hogy az Egyház óhaja, a saját és családunk érdeke ellen vegyesházasságra szánnánk el magunkat, legalább mentsük meg a menthetőt és kövessünk el mindent, hogy mégis csak *szentségi*, vagyis Isten, Egyház és lelkiismeretünk előtt érvényes házasságot köthessünk a nemkatolikus nővel.

Ennek feltételei a következők:

a) Igéret és biztosíték, hogy a katolikus fél szabadon gyakorolhassa vallását.

b) *Államilag is érvényes*, írásos kötelezettség és biztosíték (ú. n. reverzális) arra vonatkozóan, hogy a házasságból származó

mindkét nembeli gyermekeket a katolikus vallásban fogják nevelni!

Mert aki gyermekét hamis hitben engedi nevelni, szörnyű bűnt követ el annak *lelke s örök üdvössége* ellen, amelyet később következményeiben alig tehet jóvá.

Azt a nyilatkozatot (reverzális), hogy a jegyesek valamennyi születendő gyermeküket a katolikus vallásban akarják nevelni, a szentségi házasságot megelőző *polgári kötés előtt*, közokiratba kell foglalni, mégpedig a következő hatósági személyek egyikénél: polgármester, főszolgabíró, járásbíró vagy kir. közjegyző. A polgári kötés *után* a születendő gyermekek vallására vonatkozó megegyezés érvénytelen.

c) A házasságot a katolikus Egyház színe előtt kössék meg, előtte és utána mellőzzék a nemkatolikus esketési szertartást.

d) Fenti feltételek és megfelelő fontos, nyomós ok mellett az Egyház felmentést ad a vegyes vallás házassági akadályai alól.¹

Ezeztől a feltételektől még halálos veszelem esetén sem lehet felmentést kapni, amint ezt az Egyházi Törvénykönyv 1043. kánonja mondja. És nem lehet olyankor sem, amikor

¹ Azok a katolikusok, akik az a—c. alatt jelzett feltételek mellett és a katolikus Egyház színe előtt, de felmentés nélkül merészelnék vegyesházasságot kötni, érvényes házasságra lépnek, de tiltott és büntetendő cselekményt követnek el.

egészen bizonyos (pl. a házasulók kora miatt), hogy a házasságból nem fog gyermek származni. (L. Sipos István: A kat. házasságjog rendszere. Pécs, 1923. 121. old.)

Aki az említett feltételek nélkül köt vegyesházasságot, súlyos bünt követ el és a kiközösítés büntetését vonja maga után. Az így kiközösített ki van zárva a szentségek vételétől, tehát nem gyónhat, nem áldozhat, kereszt- s bérmaszülő nem lehet s í. t.

Az ilyen felek egybekelése Isten előtt nem házasság, tehát az illetők Isten előtt bűnös viszonyban és állandó súlyos bűnben élnek.

18. FEJEZET

A TOBBI GYÁSZOS KÖVETKEZMÉNY

A szerelem hevében, az érzékiség mohóságában, a szenvedély vakságában könnyű magát túltenni az Isten, Egyház és lelkiismeret előtt érvénytelen házasság és bűnös viszony szörnyű lelki következményein.

De Isten törvényeinek megvetése, lábbal tiprása nem maradhat végzetes következmények nélkül.

Az Isten törvényét kijátszani nem lehet! Miben különbözik a zene a zenebonától? Abban, hogy az előbbi a zene törvényeihez alkalmazkodik, az utóbbi nem!

Egy többemeletes, hatalmas, nagy palotá-

ban miért érzed magadat biztonságban a felől, hogy a felsőbb emeletek súlya nem szakad rád? Azért, mert az illető épületet az építkezés törvényei szerint emelték. Ha e törvényeket kijátszották volna, minden pillanatban összedüléssel fenyegethetne az épület.

Miben különbözik a mélyvízben úszni tudó játéka, sportja, élvezete, ugyanabba a mélyvízbe pottyano, de úszni nem tudó embernek életveszélyes vergődésétől? Abban, hogy az úszó a víz *törvényeinek* megfelelő mozdulatokkal fenn tudja magát tartani a felszínen, a másik meg nem alkalmazkodik a víz törvényéhez és ezért a víz halálveszedelemmel, megfullasztással hat vissza.

És aki *Isten törvényét* akarja kijátszani, semmibe venni vagy vele dacolni, az a legszörnyűbb és legfélelmesebb következményekre számíts.

Isten malmai lassan örölnék, de biztosan, kerekai pedig kegyetlenül csikorognak. És Isten nem ver bottal, hanem már e földi életben általunk nem sejtett lelki kínokkal, lelkifurdalással, lelki mardosással és kízó önvádakkal.

Ezt mi papok tudjuk legjobban — mindennapos tapasztalatainkból.

Hány, még hozzá vallásos fiatalember és fiatal leány lett Júdássá azért, mert oly házasságot kötött, amely Isten, Egyház és lelkiismeretük előtt érvénytelen és bűnös viszonyt jelent. Ezzel azután mintegy elrekeszelték saját

maguk előtt lelkiismeretük nyugalmanak és örök boldogságuknak kapuját. Bezárult! Azt többé megnyitni, újra feltárni gyakorlatilag alig is lehetséges. A háttérbe szorított mennyei Atya a legritkább esetben adja meg ehhez a szükséges kegyelmet, módot és segítséget.

A felek, mint már említettük, többé nem gyónhatnak, nem áldozhatnak, gyermeküket kiszolgáltatják más vallásnak, vallás dolgában közömbösek lesznek, az Egyház büntetése miatt haragusznak, neheztelnek, néha dúlnak-fúlnak Egyházra, papságra, katolicizmusra; megtagadják, szidják rágalmazzák Isten földi jegyesét s sülyyednek talán egészen a hitetlenségig, a hitbeli megátalkodottságig.

Igen ám, de a lelkiismeretet állandóan elaltatni lehetetlenség. Minél tovább és minél mélyebbre sülylesztjük, annál elemibb erővel tör fel, annál erőszakosabban, annál sivítőbben és kínzóbban dörömböl, szúr, nyugtalanít minket.

Jön egy betegség, egy műtét, egy halál-veszedelem, egy gyászeset. Jön alkalom, amikor érezzük, hogy most különösen rászorulnánk a jó Isten segítségére. Csak Ő, egyedül Ő segíthetne, de nem emelhetjük fel szavunkat és lelkünket Hozzá, akit rútol elárultunk.

Ilyenkor támad fel, tör elő és kínoz a ráeszmélés és vád: Mit is tettünk?!

És ilyen esetben hányan fordulnak két-

ségbeesetten, türelmetlenül, feldúlt, megtört lélekkel hozzánk segítségért, jóvátételért, valamiféle kiútnak ajánlásáért. Sajnos, mi már nem segíthetünk. És futnak, szaladnak más és ismét más paphoz, szerzeteshez, kopognak püspökök ajtaján, kísérleteznek Rómában, de a segítség már elkésett!

Máskor vagy mások meg sírnak, zokognak, tördelik a kezüket egy-egy előre nem sejtett, következményében csak most tapasztalt szörnyű eset miatt. Pl. a reverzális nélkül kötött házasságból született gyermeküket katolikusnak nevelték, de most a másvallású hitoktató a világi törvény nevében követeli őket az ő hitoktatására. Ismét máskor a gyermek elsőáldozáshoz járul. Hívja szülőjét is, hogy tartson vele, de nem mehet, mert érvénytelenül kötött házasságot.

De a legszörnyűbb eset az, ha mint fentebb említettük, súlyos betegség lepi meg az illetőt vagy életveszélyes műtét előtt áll. Ó, ilyenkor egyszerre kijózanodik az ember: szeretné jóvátenni hibáját, szeretne lelken könnyíteni, lelkiismeretét rendbehozni, meggyónni, minden áldozat ellenére, de nem lehet . . .

És ilyenkor jön a kétségbeesés, az idegösszeroppanás. Még a test betegségére is átszövődik, átevesedik a lélek betegsége. Még a műtét sikerére is erős hatással van a lélek nyugtalansága és vergődése.

Hány idegbaj, hisztéria, apathia, öngyil-

kossági vágy, kétségbeesés, családi békétlenség, veszekedés, szemrehányás, családi jelenet, válás a következménye annak, hogy egykor a szenvedély elvakította, az érzékiség megszédítette, az érdek megtántorította az egyik vagy mindkét felet.

De mindez a sok földi következmény is eltörpül hatásra és időtartamra a síron túl következő, örök tragédiával szemben!

Majd ha az Úr ítélőszéke elé kerülünk! Mi lesz akkor? És mi következik utána?!

19. FEJEZET

EZÉRT FONTOLD MEG MOST, MIG NEM KÉSŐ!

Természetes, hogy minden férfi és nő, aki beleveti magát érvénytelen házasságba, tehát állandó bűnös viszonyba, lelkiismerete megnyugtatóására, helyesebben ennek ideiglenes elcsitítására és elaltatására különböző okokat hoz fel.

Ezek az okok bizonyos okok az érvénytelen házasságkötők szemében, de *nem* okok *Isten előtt*. Sőt, nem is maradnak okok a lelkiismeret előtt.

Műtétnél a fájdalommentesség csak addig tart, míg az altató- vagy kábítószer hat. Utána annál élesebben jelentkezik a fájdalom. Az érzéki szerelem illúziói el tudják altatni a

lelkiismeretet. De ha szétpukkaunak színes golyói és eltűnik a boldogság mámore, előtör ám a lelkiismeretfurdalásnak szűrő, kínzó fullánkja, amely fájdalmasabb és nyugtalanítóbb, mint a rák vagy tüdővész.

Hogy ilyen lelki szerencsétlenségnek ki ne tegyük magunkat, elhamarkodott lépéstől visszariadjunk és inkább a legnagyobb áldozatra határozzuk el magunkat, semhoggy érvénytelen házasság mellett döntsünk, halljuk csak Krisztus Urunknak egy mondását. Olyan nagy mondását, amely magában foglalja az egész hittudományt és átkarolja, érinti minden idők minden emberének földi és örök sorsát. Így hangzik:

„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ha lelkének kárát vallja?” (Máté 16, 26.)

Mit jelentenek az Úr Jézusnak, Isten Fiának ezek az eget és földet megremegető szavai?

Azt jelentik, hogy az Úr szemében, tehát a valóságban, egy lélek többet ér, többet nyom a latban, mint a világnak minden öröme, élvezete, kéje, szerelme, gazdagsága, gyémántja, aránya, híre, kitüntetése!

Mert a földi élet rövid, esendő, hamar múlik, mint a füst és a lehellet. Váratlanul jön a halál és utána az ítélet nagy napja. Ide azután nem vihetem magammal sem élettársamat, sem szerelmemet, sem érzékiségemet,

csak egyet: halhatatlan lelkemet és ezt azzal az örökre szóló kérdéssel: Megtartottam-e Isten törvényét vagy nem?!

E fejezet befejezéseül és üdvösséges tanulságul hadd közöljem itt Dömölki Szent János példabeszédét. Olvassuk el lassan, elmélkedve:

A Szent bizonyos emberről emlékezik, akinek három barátja volt. Ezek közül kettőt szívből szeretett, szeretett annyira, hogy éretük élt-halt, éretük kész volt minden áldozatra, éretük tűzbe ment volna.

A harmadik barátját azonban nem sokba vette, hideg szívvel volt hozzá, irányában a barátságot jóformán csak a külső illem végett s csak színre tartotta fenn.

Azonban történt, hogy a törvény emberei szólának be hozzá azzal az üzenettel, hogy jöjjön a bíróságra és adjon számot a rábízott tízezer aranytallérról.

A mi emberünk ezt a hatalmas összeget jobbára elköltötte, mégpedig éppen az említett két jó barátja társaságában és kedvükért.

Hogyan fog ő most számot adni erről az összegről?

Felkerekedik s elsőben is leginkább szeretett első barátját keresi fel. Elmondja váratlanul ért baját és emlékeztette őt arra, hogy mennyi szívességgel volt hozzá, hányszor kockáztatta érte vagyonát, életét, mindenét. Egész bizodalommal kéri tehát, hogy most segítsen rajta.

Azonban a szeretett barátja nemigen indult meg az egész fordulatra, sőt egészen hidegen szemébe mondja: „Ily helyzetben hozzá fordulsz? Mi gondom nekem a te számadásoddal? Csak csodálkoznom kell csalódásodon; barátod én sohasem voltam, azt sem tudom, hogy ki vagy; *ha akarnék, sem bírnék segíteni rajtad. Ime, adok egy lepedőt, amelybe takarózdhassál, többre részemről ne tarts számot!*”

Emberünk a megütközés, szégyen és csalódás érzetével továbbállott s felkeresvén második barátját, emígy szólt hozzá: „Emlékezzél, kérlek s vedd gondolóra, hogy mennyi jóban részesítettelek, mennyi tisztelettel és szeretettel voltam mindenkor irántad, most a végső bajba jutottam, esedezve kérem segítségedet.”

A második barátjának a válasza körülbelül a következő volt: „*Lehetetlen dolgot ne kívánj tőlem!* Annyi a magam dolga, hogy alig győzöm; már csak felelj magad személyedről. A bíróságra én teljességgel nem követhetek. Ami tőlem telik, azt megteszem, *elkísérlek az utcaszögletig, azontúl azután Isten-hozzá; én megyek a magam dolgára.*”

Emberünk e második csalódás után támo-lyogva, szédülve távozott. Volt ugyan egy harmadik barátja is, de mint említettük, ezzel a legkevesebbet törődött. Hát hogyan is remélhetne éppen ettől segítséget. Nem is kereste

volna fel, ha a végső szükség nem szorította volna rá.

Csüggeteg félelemmel kopogtatott harmadik barátja ajtaján s lábaihoz borulva, könyvek között ilyképen szólott:

„Bánatos lélekkel vallom, hogy eddig irányodban hideg szívvel viselkedtem, és hogy nem vagyok méltó barátságodra. De véginségemben és többi barátomtól elhagyatva, hozzád folyamodom; ne nézd méltatlan és hálátlan voltomat; könyörülj te rajtam!”

És e harmadik barátja a szeretet és részvét hangján szól hozzá: „Igenis, barátod vagyok, az voltam s az leszek örökre; ami szívességet tettél velem, azt most százszorta szándékozom viszonzni. Igenis, megyek veled a bíróságra, érdemeimet, kérelmeimet és vagyonomat latbavetem érted; vigasztalódjál és kövess engem!”

Boldogtalan halandó, aki reményedet nádszálra akarod helyezni és bűnössé váló szerelmedet árnyékra, nem ismeresz magadra a példabeszéd emberében?

Eljön majd a nagy nap, amikor a halál kopogtat tested ajtaján és lelkedet számadásra hívja az igaz és örök Bíró elé, hogy a tőle vett talentumokat kamatostól számon kérje. És akkor?

Mit ér *akkor* a „világ” barátsága? Boldogtalan halandó, aki érte kockáztattad lelked üdvösségét, lelkiismereted nyugalma, mit ad-

hat majd akkor a legszebb, a legeszményibb halandó társad? Legfeljebb halállepedőt ad hideg tetemedre, többet tenni nem képes érted.

És mit ér akkor a „test és vér” barátsága? Azok, akiknek férfiasságodat, szeretetedet, szerelmedet, vagyonodat, állásodat adtad, igen, ők majd elkísérnek az utcán végig, követik koporsódat a temetőig, azután visszafordulnak. Az egyik lehet, hogy egy darabig sír ott, a másik nekiesik a hagyatéknak, a harmadik más férfi szerelmére vágyik, mindnyája megy a maga dolgára. A bűnös életen pedig nincs, nem is lehet Isten áldása, sem síron innen, sem síron túl, sem a meghalt egyénen, sem a hátramaradt félen.

Igy válik be, hogy a halandó embernek nincs más, igazi, állandó barátja az Úr Jézusnál! Ő a harmadik barát. Egyedül, amit Érte áldoztál fel, amit az Ő kedvéért tettél vagy hagytál el, amiről az Ő szent nevében mondottál le, ez és csak ez követ és követhet téged a síron túl. Ha itt kedvében jártál, barátságát kiérdemelted, ott majd Ő maga szószólóul áll melletted, a saját érdemeit veti latba érted mégoly csekély szolgálataidért és hűségédért . . .

„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ha lelkének kárát szenved?”

„Ég és föld — kiáltja lelkünkbe az Úr

Jézus — elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak." (Máté 24, 35; Márk 13, 31; Lk. 21, 33.)

20. FEJEZET

A HÁZASSÁGKOTÉS ANYAGI OLDALA

A boldog házasság szempontjából az anyagi oldal általában, elméletben és nagyjában közömbös dolognak tekinthető.

Ismerek házaspárt, amelynek mindkét művelt, tanult fele nyomorultan, szegényen került össze, frigyük mégis nagyon boldog maradt. Sőt éppen az a körülmény, hogy mindegyik fél láthatóan, érezhetően és áldozatosan a másik fél helyzetét törekedett megkönnyíteni, csak jobban összefűzte őket és fokozta egymás megbecsülését, értékelését és szerelmét.

Viszont akárhány házaspárt ismertem, amely az anyagiakban szinte dúslálkodott. Ennek ellenére életük az ellentétek, félreértések és csalódások hosszú láncolatából állott.

Ha azonban a szerelem, vonzalom, kölcsönös tisztelet, megbecsülés és lelki harmónia mellett mégis súlyt helyezünk az anyagi alapra is, ez nemcsak méltányos, hanem hasznos, okos, bölcs előrelátás. Hiszen a szerelmesek is testből és lélekből állnak, sőt nekik nemcsak magukról kell majd gondoskodni, hanem leendő gyermekeikről, sőt gyakran előregedett

szüleikről is. Az utóbbiról jut eszembe az a hátborzongató, a mai nemzedék egy részének aljas, önző, piszkos, durva, hálátlan lelkére valló mondás: „Egy szülő könnyen felnevel tíz gyermeket, de tíz gyermek nehezen tart el egy szülőt!” Az ember resteli ezt a mondatot leírni is!

Visszatérve a házasság anyagi oldalára, mi azt a tanácsot adjuk, hogy ne házasodjunk hozomány *végett*, de lehetőleg ne is hozomány *nélkül*. Mert a mai idők súlyos megélhetési gondjai és a kenyér után való hajsza nem mindig kedvez a családi békének, sőt néha erős kísértést is jelenthet mindkét fél számára.

A mai időkben a hozományt gyakran pótolja a „dolgozó vagy kereső nő”. Ilyenkor a házastársak az életszükségleteknek egyenlő teherviselői. De ezt eszményi életcélnak sehogy sem tekinthetjük. Ha valamelyes mód van rá, a feleség csak maradjon elsősorban háziasszony és anya.

É pontban megszívlelendők Julius Simon szavai: „Az asszony, aki munkába szegődött, nem asszony többé. Nem éli a családi kör meghitt élményei közepette azt a védett, rejtett és rendezett életet, amely saját maga és a család részére oly fontos. Nem él többé férje uralma alatt, hanem főnöke irányítása mellett, sokszor gyanús erkölcsű társnők között s állandó érintkezésben idegen férfiakkal, férjétől s gyermekeitől azonban elválasztva . . .

Az édesanya nem táplálja többé gyermekeit . . . a gyermekek már kiskorukban az utcára kerülnek. Ha este a munkától fáradt szülők s a gyermekek találkoznak a szűk lakásban, semmi sem várja őket készen. A szoba üresen állt egész nap, senki sem gondoskodott a tisztaságról. A tűz kialudt a tűzhelyen, az édesanya pihenni vágyik s nincs ereje a főzésre, sem arra, hogy férjének, gyermekeinek ruháit rendbe hozza . . . És ebből a levegőtlen, rendetlen lakásból menekül a férj is . . ."

Manapság már csaknem minden művelt országban az állam vagy a társadalom anyagi téren is segítségére siet a házasulandóknak és házasoknak (házassági kölcsön, aggregényadó, családi pótlék s i. t.).

Csak arra ügyeljünk, hogy *ha* a házasságkötés előtt anyagi vonatkozású ügyek is szerepelnek, e téren *tiszta, világos, pontos és komoly jogi helyzetet teremtsünk*. „Clara pacia, boni amici”, a pontos megállapítások elejét veszik a későbbi félreértéseknek, csalódásoknak. Viszont a pontosan körül nem írt vagy nem biztosított anyagi ígérek sok keserűségnek, bosszúságnak, rendetlen bírvágnak forrásaivá válhatnak.

A házasságkötés anyagi oldala három esetben rejti magában a későbbi csalódások, nehézségek, sőt nagyobb szerencsétlenségek csíráit.

Az egyik, hozzá a legnagyobb és leg-

gyakoribb veszély akkor forog fenn, ha a férfi szerelem, vonzalom, lelki és személyi értékelés, megértés és nagyrabecsülés nélkül *csupán csak vagy főképen anyagi érdekből* akar egy nőt feleségül venni.

Jaj annak a házasságnak, amelyben az egyik fél nem szentséget akar felvenni, hanem üzletet akar kötni, legyen ez akár pénz alakjában, előmenetel reményében vagy hasonló anyagi előny megszerzése érdekében.

Ha a férfi *csak azért* vesz el egy nőt, ha mindjárt egyházi szertartás szerint is, hogy a nő vagyonát vehesse birtokba, ez nem szentséghez való járulás, hanem szentségtörés; nem kegyelemszerzés, hanem hazug, álnok, becstelen gaztett, aljas és gyáva merénylet egy jó-hiszemű nő ellen!

A házasság anyagi oldalának második veszélyére már rámutattunk: ha az anyagi ígéret csak látszólagos vagy erősen bizonytalan avagy megtévesztő. Néhány példával szolgálunk.

Egy megszállott területről menekült úrnak leányát eljegyezte egy ügyvéd. A leendő após állandóan emlegette és hangoztatta a megszállott országrészben maradt nagy ingatlanát. Az ügyvéd el is vette a leányát. Az illető országrész fel is szabadult és akkor kitűnt, hogy az apósnek ott egy tenyérnyi földje sincs, nem is volt. Az ügyvéd erre visszaküldte feleségét a csaló apához.

A másik eset: Egy vidéki földbirtokosnak valóban nagy, mégpedig 2000 holdból álló, kitűnő földű birtoka volt. A család az apából, feleségéből és leányából állott. Mindhárman naponkint rendszeren d. e. 10 órakor keltek fel. Mit is csináljanak egész nap — gondolták. Rendszeren felkeresték valamelyik szomszéd földesúr ismerősüket. Itt jól ettek-ittak, délután visszaérkeztek. A nagy kirándulás álmodást hozott, tehát lefeküdtek, felébredve megvacsoráztak és a helyi ismerősökkel játszó hosszú kártyázás után álmra hajtották fejüket. Így ment ez napról-napra.

A szomszéd község új orvosának megtetszett a földbirtokos szép leánya, el is jegyezte. Orvostársai irigylve üdvözölték a „kitűnő parti” alkalmával.

Az esküvő és lakodalom fejedelmi volt! A jegyespárt hatlovas hintó vitte a templomba. A meghívott vendégek között a vármegye legelőkelőbb emberei vettek részt.

De mi történt? A fiatal orvos kitűnően értett a gyógyítás tudományához, de fogalma sem volt a telekkönyvről és még kevesebb fogalma volt a gazdálkodás módjáról és meneteléről.

Alig múltak el a mézeshetek már híre járta, hogy a földbirtok nagyobbik fele már nem is az apósé, a többi is erősen inog. És míg a földbirtokosnak ú. n. „gazdája” (oklevél nélküli gazdatisztje) közben erősen megtollaso-

dott és földbirtokossá emelkedett, addig maga a földbirtokos már a következő évben csak kegyelemből lakhatta volt kúriájának egyik kis szobáját — megfelelő bér ellenében. Amikor később ezt a bért sem tudta fizetni, vejéhez ment, ahol azonban a folytonos szemrehányásnak, szidalmazásnak és állandó szegyenkezésnek áldozataként, kétségbeesve az örültek házába jutott. A költségeket persze a megcsalódott vőnek kellett fizetnie!

A házasság anyagi oldalával kapcsolatban van még egy lehetőség a csalódásra. Igaz, hogy ez a csalódásoknak legritkább és talán legkevesebbé fájó esete, de jó, ha ezzel is számolunk.

T. i. mindig szép, nemes, eszményi jellemre és szerelemre mutat, ha egy férfi az állásához, rangjához és jelleméhez viszonyítva nagyon szegény leányt vesz feleségül, mondjuk minden hozomány vagy a leány szüleinek később remélhető támogatása nélkül.

Csak arra ne számítson a férj ily esetben, hogy felesége vagy ennek hozzátartozói hálások lesznek azért, hogy hozomány nélkül nősült. A legtöbb esetben talán valóban hálások lesznek, de nem mindig. Mert ha a leány nem nagyon vallásos és művelt, sok esetben férjének nemeslelkűsége őt nem alázatossá, hálássá, lekötelezetté teszi, hanem a női hiúságnak megfelelően, még büszkébbé, elbizakodottabbá, elkapottabbá torzítja, mert így fog

okoskodni: „Akkora érték és kincs vagyok én, hogy férjem még a pénzről és hozományról is lemondott értem.”

Ismétlem, az ilyenfajta hálátlanság talán ritkaságszámba megy, de tanácsos, ha már jó előre lemondunk a háláról és nem számítunk rá, nehogy a későbbi hálátlanság annál jobban fájjon lelkiünknek.

21. FEJEZET

A JELOLT SZELLEMI SZINVONALA

Különösen a legújabb időben nem ritka az az eset, hogy egy-egy férfit elsősorban nem a nőnek a szépsége, kelleme vagy hozmánya vonzza és nem is ezek gyakorolnak rá hatást, mint inkább az okossága, nagy műveltsége vagy más szellemi kiválósága, pl. az illető nő oklevelet szerzett (orvosnő, tanárnő), nagy művész, kitűnő nyelvtelenség s i. t.

Ezek a szellemi előnyök mindenesetre nagy értékek. De a *feleségben* csak akkor, ha a nőnek e szellemi fölényével párhuzamosak a kellő jellemtulajdonságok és főképp, ha a nőnek szellemi fölénye nem múlja felül a kelleménél nagyobb mértékben a férj szellemi színvonalát.

Mert a természet rendje és a tapasztalat tanúsága szerint a férj necsak termetre legyen a feleségénél magasabb és korra idősebb, ha-

nem szellemi színvonal tekintetében is vagy múlja felül feleségét vagy legalább is ne maradjon nagyon alul!

Mert különben hamar kiütközhetik a feleségben a fölényesség érzete és éreztetése, az uralomvágy rejtett ösztöne, a parancsolás kívánsága és megfordulhat a férfi-nő viszonya: A nadrágot a nő viseli, a kormánypalcát ő kezeli, a férfi pedig a szolgáló vagy inas szerepét kénytelen vállalni.

Tudni kell, hogy akadnak nők, akik bizonyos körülmények között zsarnokibbak tudnak lenni a házasesetben, mint a férfiak és ez a hajlam hamar kifejlődhetik a feleségben, ha férjével szemben valamely ponton nagyon is fölényben tudja és érzi magát.

Dr. Wilson, amerikai statisztikus és egyben nagyhírű ideg orvos kimutatta, hogy az egyetemet végzett lányok házasságának nagy része nem volt szerencsés.

Wilson meg is okolja ezt a tapasztalatát: „Az egyetemi élet olyan arányú igényeket fejleszt ki, főképp a legalsó vagyoni rétegből származó lányokban, amelyeket kevés állás tud kielégíteni.”

A nő egyéb tekintetben sokkal alkalmazkodóbb természetű a férfinál, legtöbbször csupán igényeinek leszállítására nem nagyon képes.

A háború tanulsága szerint a férfiak milliói napok alatt, minden zúgolódás nélkül ké-

pesek voltak hozzászokni a lövészárkok kezdetleges, piszkos odúihoz, míg akárhány nő képes inkább az öngyilkossághoz fordulni vagy az idegbajba menekülni, mintsem hosszabb időre lemondani a megszokott vagy erősen remélt jobb életről, kényelemről, pazarabb öltözködéséről, hivalkodásról, nagyzolásról, urhatnámságról és arról a lehetőségről, hogy barátnőin túltehessen vagy legalább velük versenyezessen.

Lélektanilag roppant érdekes, hogy a legműveletlenebb nő is napok alatt hozzászokik a nagy vagyonhoz, jóléthez és fényűzéshez. Mindegyik természetesnek és magától értődőnek tartja, hogy őt gazdag, előkelő, tudós férfi vegye nőül. Ellenben egyetemet végzett nő már vonakodik feleségül menni oly férfihez, akiről ő úgy véli, hogy nálánál alacsonyabbrendű állásban van.

Az egészséges női természet különben maga is oly férfit kíván férjül, akire felnézessen, akit magánál különbnek, erősebbnek, szilárdabbnak, tiszteletreméltónak tarthat.

Napoleon mondotta, hogy ha a nő tiszteli a férfit, ezt hamar követi a szerelem is, feltéve, hogy a férfi helyes rendszabályokat alkalmaz. A nőnél a tisztelet és szerelem nagyon közel van egymáshoz és rokonok. (O'mera: Napoleon in der Verbannung. Dresden, 1822. III. 84.)

Persze a feleségnek oklevele, nagyobb

tudása, művészi képessége és férje szellemi színvonalát mégannyira felülmúló fölénye sem jelent bajt vagy veszélyt, ha e fölényt egyensúlyban tartja és kiegészíti a nőnek nemes jelleme, mély vallásossága, szerénysége, jósága, alázatossága, megértése, gyengédsége és finom tapintata. Sőt ez esetben a nőnek tudástöbbletét még csak jobban ékesíti, megara-nyozza, megdicsőíti és értékesebbé teszi a lélek szépsége, erényeinek tündöklése.

Viszont az sem jó és tanácsos, ha a feleség szellemi színvonala a férjénél *sokkal* alacsonyabb. A feltűnően alacsonyabb színvonal ugyanis rendszerint lehúzza magához a magasabban állót!

Ezenkívül a nő csak akkor tudja a férfit hosszabb időre valóban lekötni, ha szellemileg legalább is meg tudja őt közelíteni.

A legeszményibb állapot az, ha a házastársak szellemi színvonala *nagyjában* hasonlít egymáshoz és kiegészíti egymást, de mégis úgy, hogy a kiemelkedőbb részt a férfi képviselje.

22. FEJEZET

HÁROM TANÁCS

Néha fülünkbe duruzsolják azt az első hallásra oly kellemesen csengő, csábos szavú, édesen hangzó és megnyugtató kijelentést:

„Egy pillanat műve volt: Megláttam és bele szerettem” vagy két szólamban: „Megpillantottuk és máris megszerettük egymást!”

Lehet, hogy az ilyen első pillantásra egymás szívét, lelkét meghódító pár valóban fel-leli egymásban a megszimatozott boldogságot. Magam is ismertem ilyen irígylésre méltó házaspárt.

De az ilyen villám-megszeretést csak ritkán, nagyon is ritkán követi állandó boldogság.

Az általános tapasztalat és szabály az, hogy az élet nagy ellentéteinek szomorú sorsa itt is érvényesül: A jegyesek ismerkedésének rövid ideje, sajnos, egyenes arányban szokott állni boldogságuk időtartamával. „Leicht gewonnen, leicht zerronnen; Schnell gewonnen, schnell zerbrochen!” A gyors fellángolás magában rejti a váratlan csalódásnak és kegyetlen kudarcnak méreg-csíráját és veszélyét.

Az igazi, tartós, állandó és teherbíró szerelem úgyszólván sohasem egy pillanat műve. Ellenkezően, minél lassabban, de bensőségebben szövődik, sőt minél több nehézség s akadály leküzdésével és áldozatos küzdelemmel alakul ki, annál erősebbé, szívésebbé, elszakíthatatlanabbá válik a házassági kötelék!

Második tanácsunk: Ha a vőlegénynek multjából vagy jelenéből valami takarnivalója van, amelyről e földön rajta kívül akár csak egyetlen ember tud is, tanácsos ezt a jelölttel

még az eljegyzés előtt közölni, nehogy a hiba vagy folt későbbi nyilvánosságra kerülése kiábrándítóan hasson a házastársra. Arról pedig mindig gondoskodnak az ismerősök, ma még jóbarátok, holnap talán ellenségeink, gyakran meg éppen rokonaink is, hogy az a bizonyos folt a feleség tudomására jusson.

A hiány önkéntes és időelőtti feltárása a jelölt előtt, megszabadít minket a későbbi felfedezéstől való állandó rettegés lidércnyomásától.

Ha a jelölt igazán, komolyan szereti vőlegény-jelöltjét, ennek őszinteségét és nyíltságát csak méltányolni és értékelni fogja. Ez az őszinteség meggyőzi őt, hogy leendő vőlegényének más takarnivalója nincs, különben azt is feltárná.

A közlés módja persze ügyes, okos, tapintatos legyen és alkalmas időben történjék. Az ú. n. vadközlés, otromba, kíméletlen, ügyetlen vagy nem a kellő időben történt önvallozás, az ajtóstul való berohanás esetleg leronthatná a jelölt álmvilágát és kiábrándítóan hatna rá.

Harmadik tanácsunk: Ha a szülő anyagi vagy más okból (pl. lakáshiány miatt) rászorulna, hogy a leendő új házaspárral együtt lakják, ennek vallási, erkölcsi és becsületbeli kötelessége, hogy lakását a szülőkkel megossza. Ez természetes! A legrútabb hálátlanság volna, ha azt, aki nekünk életet adott, aki nagy áldo-

zattal és a legönzetlenebb szeretettel felnevelt minket vagy felnevelte leendő házastársunkat, magukra és sorsukra hagynók, amikor segítségünkre és támogatásunkra rászorulnak.

Ellenben, ha anyagi vagy más fontos ok nem követeli az együttélést, a fiatal házaspár még az eljegyzés vagy legalább is az esküvő előtt határozza el és közölje a szülőkkel, hogy tőlük különválva, önálló otthonban akarnak élni.

Általában t. i. nem tanácsos a férj vagy feleség szüleinek vagy ezek egyikének együtt-lakása a fiatal házaspárral.

Az após, főképen pedig az anyós részéről nagyon gyakori vagy a kelleténél nagyobb fokú gyámkodás vagy a féltékenység. Nem mintha ez a gyámkodás nem volna gyakran nagyon is hasznos és helyénvaló, de ez rendszeren bántani, sérteni szokta a fiatalok önértetét, hiúságát, önállóságra való törekvését.

De még kellemetlenebb a fiatalok egyikére, ha a másiknak szülője féltékeny rá. Pl. a fiatal feleség anyjának nehezeére esik, hogy leánya most már nemcsak őt, hanem rajta kívül egy férfit is szeret, szeretetét megosztja vele, vagy talán őt még jobban értékeli, iránta még figyelmesebb, vele többet törődik, hozzá jobban húzódik és vonzódik, mint édesanyjához. Az anyát pedig ez bántani, keseríteni szokta, amely érzést azután bajosan tudja magába fojtani. Kitör az, szemrehányássá,

panasszá, kifakadássá erősödik, ami viszont ellenhatást szül és kész az egyenetlenség. Megkezdődik és állandósul a félreértés, gyanúsítás, perpatvar, harag, sőt elmérgesülhet gyűlöletté, kölcsönös sértegetéssé, még tettelegességgé is fajulhat.

Vannak tiszteletreméltó kivételek, amikor a fiatalok a legjobb és legszebb egyetértésben, szeretetben és kölcsönös támogatásban élnek együtt a szülők haláláig, de ez az eszményi együttlét — sajnos — nem a leggyakoribb eset és az ellenkezőjére megvan a lehetőség vagy a valószínűség.

23. FEJEZET

HA A JELÖLT NEMET MOND

Tegyük fel azt a kellemetlen, fájó, kínzó, gyakran meg is szégyenítő esetet, hogy találunk, felfedeztünk egy minden tekintetben nekünk való leányt, akit meg is szerettünk és úgy érezzük, hogy vele boldog házassági frigyét tudnánk kötni, de a jelölt nemet mond, megtagadja tőlünk a kezét. Mégpedig nemcsak ideiglenesen, látszólagosan, valahogyan és úgy, hogy érzelme megváltozását még remélni lehessen, hanem a leghatározottabban. Úgy, hogy minden reményünk és további fáradozásunk kilátástalannak látszik.

Mi ilyenkor a teendőnk!

A beletörődés, Isten akaratában való megnyugvás, a sorssal való kibékülés, keresztény türelemmel, férfias lemondással, önérzetes keménységgel! A kudarcomat is beállítom az örök, lelki élet szolgálatába!

A jó Isten talán a jövőnek nagyobb, fájóbb, kínosabb csalódásaitól és sorcsapásaitól akart megóvni minket. Ő bölcsebb, mindentudó, ismeri és előre látja a jövőt minden rejtelmével együtt, amiről nekünk halvány sejtelmünk sincs.

De e fejezetben inkább arra szorítkozik tanácsunk, hogy mit ne tegyen, mit hagyjon el, mit kerüljön a férfi, aki kosarat, visszatüskésítést kapott attól, akinek férje kívánt lenni.

Ha a menyasszonyul óhajtott nő határozottan, végérvényesen elutasító választ ad kezének megkérésére, a férfi ne kolduljon tovább az igenlő válaszért. Miért ne?

A kisebb ok az, hogy ez ellenkezik a jellemes ember férfias önérzetével. A másik, szintén kisebb jelentőségű ok, hogy vonzalma és ízlése ellenére házasodó feleség folyton férjének szemére vetheti, hogy csak az ő nagy könyörgésére, esedezésére és rimázkodására „kegyből”, irgalomból, szánalomból ment hozzá.

De tanácsunknak van még sokkal súlyosabb oka is.

Ha a férfi a nőt vonzalma ellenére veszi feleségül, a nőnél a boldog házaselethez szük-

séges együttérzés kikapcsolódik, felesége elveszti szerelmi készségét. Még akarva sem képes a szerelem örömeiben részesülni. A szerelem helyét a váagnélküliség és nemi érdeklődés hiánya foglalja el.

Az akarata és hajlama ellenére férjezett nő a házasságban hideggé, fagyossá (frigiddé) válik. A nemi élet terén nemcsak nem érez férjével, hanem érzése könnyen áthangolódhatik undorra, iszonyattá, ellenszenvvé, sőt esetleg gyűlöletté. És beáll az a lehetetlennek hangzó lélektani eset, hogy a férj éppen közeledésével és kedveskedésével távolítja el magától hitvesét és a saját örömeivel ejt sebet annak lelkében és kedélyében. A nő szerepe csak fizikai marad, de soha lelki; csak a testét szolgáltatja ki, de lelke annál jobban bezárul.

A férjnek mindezt előbb-utóbb észre kell vennie, meg kell éreznie, ami viszont rá is kiábrándítóan hat és sok fájdalmas, kínos töprengés, lelki vergődés és lelkiismereti vád forrásává válik.

Lehet, hogy a nő talán titkolni iparkodik ellenszenvét, de a lélektani törvények szerint annál nagyobb, mélyebb, elmaradhatatlanabb számára a lelki ellenhatás, a lelki eltávolodás, az iszony a férfi közeledésétől.

Az asszonynál könnyen felébredhet a kívánság, hogy a kedveskedést, amely lelkének titkos ösztöne, másnál keresse. A kikoldult, kierőszakolt, kipréselt szerelem ezetén a

nő elnyomott érzése kiutat keres és az ilyen nő egy gyenge pillanatban könnyen odavetheti magát a legközelebbi férfinak, akihez csak némi vonzalmat is érez.

Ne kívánd az ilyen szomorú, sajnálatos és legtöbbször jóvátehetetlen életsorsot!

Arról a nőről tehát, akinek hozzádvaló vonzalmának teljes hiányáról meggyőződted és aki ezt saját határozott szavával is megerősíti: mondj le végérvényesen. Ne szaladj olyan kocsi után, amely nem akar felvenni!

Csak azt a bolondot ne csináld, hogy a legostobább bosszúból vagy dachból a legközelebb ért nő kezét kérd meg. Hanem keressél, kutassál fel egy másik nőt, akit az isteni Gondviselés szánt neked.

Az első jegyes-jelölt visszautasítása okozta szenvedést, csalódást, fájdalmat, megszégyenítést ajánld fel Istennek azért a kegyelemért, hogy az *általad jónak vélt* jelölt helyett szemeljen ki számodra *még jobbat és alkalmasabbat*.

Egyedül Isten képes számodra olyan hitvestársat kiszemelni, akivel való boldogságodról nem a te gyarló, balga, rövidlátó és tévedhető véleményed, hanem az Ő mindentudó volta, bölcsesége és kegyelme kezekedik!

AMIT KÖNYVEM LEGELEJÉN KELLETT VOLNA MEGEMLITENÜNK

Kedves Olvasóm! „Mit használ az ember munkálkodása, ha nem járul hozzá Isten áldása?”

Oly gyarlók, esendők, rövidlátók vagyunk, a jövőt oly kevésbé sejtjük, hogy minden törekvésünk, erőlködésünk, érdeklődésünk és tájékozódásunk ellenére sem lehetünk biztosak a felől, hogy jó, alkalmas jegyest választottunk. Ezért e fontos és az egész életre kiható választás sikeréhez elkerülhetetlenül szükséges a jó Istennek, mindenható mennyei Atyánknak felvilágosító kegyelme, segítsége, irányítása, áldása.

Ezért kedves Olvasóm, már a kezdet-kezdetén, még mielőtt magad választanál vagy szemelnél ki nőt jegyesül, gyakori, buzgó és alázatos imával kérd az Úr irányítását és vezetését, hogy oly nőt vehessél el feleségül, akivel éltetek az Ő dicsőségére, lelketek javára és földi sorsotok zavartalan boldogságára szolgáljon!

XI. Pius pápának apostoli és atyai szavai-
val fejezem be könyvem első részét:

„A jó házasság legközelebbi előkészítésénél a legfontosabb szerepe van a házastárs gondos kiválasztásának. Mert nagyrészt ettől függ a házasság boldogsága vagy boldogtalan-

sága. Hiszen a házastárs vagy nagy segítségére vagy veszedelmére és akadályára lesz a másik félnek a házaselet keresztényi módon való eltöltésében."

"Hogy azért az egész életen át ne kelljen vezekelnie egy meggondolatlan választás miatt, a jegyesek alaposan fontolják meg, mielőtt megválasztják a személyt, akivel az életet kell eltölteniök."

"Megfontolásuknál leginkább az Istenre és Krisztus igaz vallására legyenek figyelemmel. Azután önmaguk, házastársuk, jövőő gyermekeik, az állam és az egész emberiség javára gondoljanak, amely a házasságból mint forrásból ered."

"Buzgón kérik az Isten segítségét, hogy a keresztény okosság szerint válasszanak s nem az érzékiség léktelen és vak indulata, a haszonlesés vagy más kevésbbé nemes indítóok vezesse őket, hanem az igaz szeretet és az őszinte érzelem a jövőő hitvestárs iránt."

"Adja meg a mindenható Atyaisten, hogy amiket mi itt a házasság szentségéről, Istennek rávonatkozó csodálatos törvényéről és akarataról, a tévedésekről és veszedelmekről, a gyógyítás eszközeiről előadtunk, mindenki megértse, készséges akarattal elfogadja, Isten kegyelmének segítségével megvalósítsa s így a keresztény házasságban újra felvirágozzék és viruljon az Istennek szentelt termékenység,

a tiszta hűség, az oldhatatlan szilárdság, a szentség és kegyelmeinek teljessége."

„Az Isten kegyelmi trónusa előtt alázatosan leborulva buzgón imádkozzunk, hogy a kegyelmek szerzője, „akitől minden akarás és véghezvitel származik” (Fil. 2, 13.), végtelen jóságának mértéke szerint adja meg és teljesítse mindezeket."

„S ugyanannak a mindenható Úristennek bőséges kegyelme zálogául szeretettel adjuk apostoli áldásunkat" (t. i. e szavak olvasójának).

„Kelt Rómában, Szent Péternél, 1930 dec. 31-én. XI. Pius pápa."

(XI. Pius pápa „Casti connubii" kezdetű apostoli körlevele a keresztény házasságról.)

Az I. rész vége.

II. RÉSZ:
AZ ESKÜVŐ UTÁN

1. FEJEZET

A MÉZESHETEK

E könyvnek célja voltaképp csak a vőlegény-jelölteknek adandó tanácsok közlése. De irántuk érzett szeretetből nem állhatjuk meg, hogy életük további szakára, házasesetük egész idejére is ne adjuk meg nekik azokat a jó és üdvös tanácsokat, amelyeket számos házastárs vallomásából, panaszából és az idevágó szakirodalomból merítünk.

Kezdjük mindjárt az ú. n. mézeshetekkel.

Szokássá vált az ú. n. nászutazás. Az új házaspár az első heteket vagy hónapokat utazással vagy idegen helyen való időzéssel szokta eltölteni.

Ha az új házastársaknak kedve tartja, hát kövessék e szokást. De ha nem követik, okosabban cselekesznek.

A házastársak éppen új életük kezdetén fogjanak hozzá fészküknek megépítéséhez és berendezéséhez. Már a kezdet kezdetén tanulják és szokják meg tisztelni, szeretni és értékelni otthonukat és ennek minden berendezési darabját.

Az sem tanácsos, hogy a házaspárok az otthontól távol, heteken át folyton egymás nyakán üljenek, minden okosabb dolog, teendő, gond és felelősség nélkül. Akárhány házaspár éppen már a nászút üres időtöltése közben unt egymásra egész életére.

Az idegenben töltött mézeshetek bőséges alkalmat és ingert adnak a kölcsönös kedveskedések, becézgetések, bókák és udvariasságok túlzására. Pedig e téren a túlzás lélektani ok miatt nem éppen kívánatos. Azért nem, mert ha ezek a kedveskedések, bókák és csókok idővel természetesen elmaradnak, ezt mindkét fél, de különösen az asszony könnyen és gyakran a másik fél elhidegülésével, szerelmének megfogyatkozásával magyarázza. Következnek azután a szemrehányások, a féltékenységek, bosszankodások, gyanúsítások, helytelen elképzelések és csakhamar megkezdődik a házastársak között a valódi elhidegülés, sőt egymástól való elidegenülés.

Ezért minden új férjnek melegen azt is tanácsoljuk, hogy éppen a mézeshetekben — ha nehezebbre esik is — mérsékelje lelke ösztönözte kedveskedéseit, becézgetéseit, csókjait és bókjait, nehogy ezeknek későbbi elmaradását felesége félremagyarázza és évek múlva is vagy megkövetelje vagy hiányukat örökös szemrehányások beteges forrásává tegye.

Végre az új házaspár nászutazása egészségi okból sem nagyon javasolható. Elsősor-

ban a saját egészségük miatt. Gondoljunk pl. arra, hogy télen a házaspár esetleg eléggé ki nem fűtött, át nem melegedett szobához jut, amelyben alapos náthát, hűlést, reumát vagy még nagyobb bajt is szerezhethet. De még jobban veszélyeztetheti az utazás és az idegen helyen sok szükséges tényezőnek a hiánya — a leendő gyermek egészségét.

Egy híres orvostanár két körülménynek tulajdonítja azt a sajnálatos ténytet, hogy az anyák első gyermekei oly gyakran idő előtt halnak el, betegesek vagy csenevésznek. Az egyik (inkább az alsóbb néposztályokban) a lakodalomban mértéktelenül fogyasztott alkohol; a másik ok (éppen a jobbmódúaknál) a nászutas és a vele egybekötött sok testi s lelki kedvezőtlen körülmény.

2. FEJEZET

EGY NAGYON KÉNYES PONT

Nem szívesen tesszük szóvá e fejezet tárgyát. Tisztességérzetünknek, a szíves olvasó és a magunk szemérmességének egyaránt rosszul is esik érinteni e pontot. De nagyobb bajok és komolyabb eshetőségek elkerülése végett talán mégis üdvös lesz szóvátetni az ügyet.

A férfi legyen a szexuális életben is fínom, emberséges, józan, természetes és gyengéd.

Még a legnagyobb szenvedély perceiben is tisztelje házastársában a nőt, a hitvesét, a feleségét és ennek emberi méltóságát. Nehogy a nő megundorodjék vagy féljen tőle.

De semmikor sem olyan visszataszító, kiábrándító és sorsdöntő a férj tapintatlansága, vadsága, durvasága, erőszakossága és állatias fékezhetetlensége, mint éppen a kezdet-kezdetén. Akárhányszor ez a kezdet dönti el az egész házaselet jövőjének sorsát.

Minden további magyarázat és megjegyzés nélkül csak két megtörtént esetet közlünk okulásul és elrettentésül.

Az egyik eset:

Két fiatal lélek kötött szent frigyet az oltárnál. Az esküvő után elutaztak egy nagyobb városba, ahol a szállodában szobát rendelttek. Alighogy beléptek a szobába, a férfi rászól az új hitvesére, de betűről-betűre e két szóval: „Vetközzél le!” A nő nagyot néz e szokatlan és rögtönzött felszólításra. És szelíden mondja: „Van ennek egy más formája is.” A férfi vadul megmarad követelése mellett. A nő pedig méltán sértve érzi magát e rögtöni, formátlan, gyengédtelen, szinte állati követeléstől és vonakodik. Erre a férje, mintegy megvadult bika, kijelenti, hogy ha azonnal nem teljesíti kívánságát, más nőről gondoskodik . . . El is indul . . . A feleség reggel hazatáviratozik, hogy jöjjenek érte . . . A

válóper pedig megindult az egyházi és világi bíróság előtt egyaránt.

A másik eset:

A fiatalok a lakodalmi vacsora után elbúcsúznak övéiktől és a vasútállomásra hajtanak, hogy idegen országban töltsék az előre megálmodott édes mézesheteket. Fölszállnak a vonatra, mégpedig az előre megrendelt hálókocsiba. Lefeküsznek. Az új asszony már el kezd aludni, amikor a férje megjelenik nála és követeli férji jogát. A nő megretten e szent ténykedésnek ilyen helyen és körülmények között való követelésétől és józanságra inti, kérleli férjét. Ez megmarad követelése mellett, a nő továbbra is tiltakozik. Megkezdődik az első heves szóváltás. Másnap a nő kijelenti, hogy ily körülmények között nem vállalhatja a házaseletet. Következett a válási per . . .

Azt hiszem, e két eset nem szorul bővebb magyarázatra és a tanulságok levonására.

A szerelmi élet örömeit később sem tanácsos a köznapiság színvonalára lealacsonyítani. Tartsuk fenn ezeket ünnepélyes napokra és pillanatokra és mindig finom tapintattal, a másik fél iránt érzett mély tisztelettel és állandóan szem előtt tartva a házasság Isten rendelte szent célját!

3. FEJEZET

OLVASD EL TÖBBSZOR!

A jelen és az alábbi fejezetekben közölt tanácsokat olvasd el többször, gyakran, lehetőleg hetenkint egyszer, pl. szombaton este vagy vasárnap délután. Csak így van értelmük, céljuk és hatásuk.

1. Az istenfélelmet és vallásosságot ápoljátok egymásban! Légy feleséged lelki őre, őrzőangyala, papja!

Vidd be Krisztust csaláododba, de ne az utolsó, hanem az első helyre. Az Ő akarata és szelleme járja, hassa át csaláododat!

Viselj rá erős gondot és érezzél súlyos felelősséget arra vonatkozóan, hogy feleséged és gyermekeid ne csak e földön, hanem az örök életben is boldogok legyenek!

2. E pontban átadom a szót Szent Pálnak, a nemzetek nagy apostolának: „Ti férjek, szeressétek feleségeket, amikép Krisztus is szeretete az Egyházat és önmagát adta érte . . . Szintúgy a férfiak is úgy szeressék feleségeiket, mint önnön testüket.” (Efez. 5, 25—28.)

„Férfiak! Szeressétek feleségeket és ne legyetek kemények irántuk!” (Kol. 3, 19.)

„Aki szereti a feleségét, önmagát szereti: Hiszen soha senki sem gyűlöli a testét, sőt ellenkezőleg, táplálja és ápolja, akárcsak Krisztus az Egyházat.” (Efez. 5, 28—29.)

3. Otthonod és családot legyen az örök béke, türelem, erő, vigasz, kölcsönös megértés és támogatás temploma! Legyen a keresztiek türelmes viselésének szent helye!

Az otthon küszöbén túl gyakran úgyis olyan csúnya a világ, tombol a szeretetlenség, önzés, gyűlölet, civakodás, marakodás, irigység, harc; legalább a családon belül maradjon és állandósuljon a kölcsönös szeretet, önzetlen jóakarat és áldozatkészség oázisa!

4. A házastársak törekedjenek minden nap újra és minél jobban összehangolódni.

„Három dologban talál gyönyörűséget a lelkem, — mondja a szent író — melyek kedvesek Isten és emberek előtt. Ezek: a testvérek egyetértése, a jóbarátok szeretete és a férfi és nő, ha megértik egymást (Jézus, Sirák fia 25, 1—2).”

Légy tehát feleségednek legjobb barátja, bizalmasa, örömének és bánatának, szerencséjének és fájdalmanak hűséges megosztója.

Hivatali, üzleti, kereseti gondjaidat hagyd otthonod előszobájában vagy a küszöbön kívül. Kisebbségi panaszaidat is hallgasd el feleséged előtt, ha ő úgysem segíthet rajtad tanácsával.

5. A házasságban úgy élj, hogy feleséged mindig felnézhesen rád. Úgy állhass előtte, mint az oltár. A boldog házasságnak egyik tartó oszlopa és biztosítóka a *tisztelet*.

Szerelem tisztelet nélkül bengáli tűz, mámor-fellobbanás, szalmaláng.

Légy feleségeddel jó, finomlelkű, szeretettel teljes, de légy és maradj mindig az úrl! Vagyis néha, ha szükség van rá, tudjál szigorú, kérlelhetetlenül következetes, hangos, erélyes is lenni. Sőt évenként egyszer-kétszer tudjál öklöddel az asztalra is csapni.

Sajnos, de igaz, hogy néha az ú. n. nagyon jó férjek mellett az asszonyok elromlanak, felülkerekednek, uralomravágyók lesznek, követelődzőkké, igényesekké, sőt zsarnokivá, szinte szadistákká válnak.

A férj részéről a túlhajtott jóság a másik oldalon néha a visszaélés kísértésévé és szülőokává lehet. Ezért a férjben a jósággal párosuljon az előkelő úri és férfias erély! Az a férj, aki annyira jó, hogy semmire sem jó, csakhamar papucshőssé, férj torzalakká, nevetéses rabszolgává süllyedhet.

6. Jellemtelen, semmirekellő férj az, aki a házon kívül mindenkiel kedves, udvarias, szeretetreméltó, készséges, ellenben otthon közömbös, száraz, udvariatlan, goromba, szélséyes, durva, érzéketlen, figyelmetlen, zsörtölődő vagy éppen önző zsarnok.

A szeretetnek, figyelmességnek és udvariasságnak otthon kell kezdődnie!

Balsac mondotta: „A házasság folytonos küzdelem egy mindent elnyeléssel fenyegető szörnyeteg: a megszokás ellen.”

Hasonló szörnyeteg a közöny.

7. Legyen rá erős gondod, hogy feleséged

és gyermekeid bár szerényen, takarékosan és józanul éljenek, de semmi szükségben hiányt ne szenvedjenek.

Családod minden tagját védj és oltalmazd meg minden lelki és testi, örök és földi veszélytől, kellemetlenségtől és ártalomtól. E tekintetben még feleségednél is jobban ügyelj családodra.

Az angyal nem Máriának, hanem Józsefnek jelent meg, menekülésre intvén a Szentcsaládot, mivel a család megvédése és biztosítása a férfi kötelessége!

A nő nem kívánhatja, hogy a házassági évek múlva is maradjon meg a nyaló-faló, hízogó, turbékoló vőlegénynek. De viszont az ellenkezője, a közömbösség, a bántó, hideg közöny se váljék úrrá a férjen.

Az úri, előkelő lelkű, jellemes és okos férj felesége iránt élte végéig udvarias, tapintatos, figyelmes, lovagias marad.

Milyen szomorúan érdekes és jellemző tény: ha vasúton, vendéglőben, parkban egymás mellett ülő férfit és nőt látsz, rögtön megmondhatod, hogy házastársak-e vagy nem. Ha rendkívül kedvesek, figyelmesek, udvariasak egymással, szinte biztos, hogy nem házastársak. Ha közönyösek egymással szemben, az udvariasságot figyelmen kívül hagyják és látszik, hogy egymás mellett unatkoznak, nem nehéz kitalálni, hogy házastársak.

Hát ez nincs rendjén!

A férj küzdjön, harcoljon a közömbösség ellen! A férj hidegségét, merevségét az asszony nem tudja vérző fájdalom nélkül hosszabb időn át elviselni. Ő rászorul a gyengédségre és eped utána. Eszközök a közöny ellen: Ünnepeled meg feleséged nevenapját, születésének és keresztelésének évfordulóját; ha másképp nem, egy szál virággal, kis édességgel vagy legalább meleg csókkal és kedves jókívánsággal. Add, legalább időközönként tudomására, hogy még szereted őt. Dícséred meg, valahányszor alkalom kínálkozik rá!

Ha feleséged szülei meghaltak, halálozásuk évfordulóján emlékezzél meg róluk imáddal, menj feleségeddel együtt a templomba vagy a temetőbe.

Ha a feleséged hosszabb távollét után hazajön, fogadd ünnepélyesen, mint Bernard Shaw mondja: "In a happy marriage there is something very sacred in the return of the wife to her home" (Candida). Magyarul: „A boldog házasságban a feleség visszaérkezése valami szent dolog.”

A közöny és közömbösség elleni küzdelem elejét veszi a később esetleg bekövetkező elhidegülésnek, haragnak, sőt gyűlöletnek és utálatnak.

8. A férj törekedjék alkalmazkodni feleségének ízléséhez, érzésvilágához, nézeteihez, szokásaihoz és jogos, komoly kívánságaihoz. Ne akarja az abszolút uralkodót játszani.

Törekedjék magát beleképzelni, sőt beleélni felesége gondolat- s érzésvilágába és érdekkörébe. A jó férj szinte kitapogatja életpárjának fontosabb óhajait.

Még a kosztban is törekedjék feleségéhez igazodni. Nem tudom igaz-e, de egy tudós azt állította, hogy az olyan házasségek, akik oly ételek fogyasztására törekednek, amelyek mind a két felet kielégítik, lelkileg is könnyebben és hamarabb megértik egymást.

9. A férj mutasson érdeklődést az asszony teendői, tervei, gondjai iránt; még akkor is, ha ez az érdeklődés erőltetett, nehéz, áldozatos, sőt néha talán még kissé szinlelt is.

Becsülje meg, értékelje, tisztelje az asszony munkáját. Sok férj csak akkor kezdi értékelni a felesége munkáját, ha ez betegség vagy más ok miatt már nem dolgozhatik, vagy távol van, vagy talán már a sírban pihen.

10. Időnkint ismerjük el és dicsérjük feleségünk jótulajdonságait, pl. házias voltát, hűségét, szerető gondoskodását, figyelmét, takarékoságát, igyekezetét, szorgalmát, keze-főztjét, itt-ott a szépségét, ruháját, ízlését is!

A dicséret a béke és öröm olaja!

11. Férj! Törekedjél feleséged nézeteit is osztani vagy legalább megérteni! Nem szabad azt gondolnod, hogy csak kétféle nézet lehetséges: a tied és a téves.

Légy megértéssel feleséged apróbb gyengeségei iránt.

Nincs boroshordó seprű nélkül és nincs házaselet iszap nélkül.

A feleség nem angyal, hanem hozzád hasonló gyarló ember! Hibáit, gyarlóságait, tévedéseit, botlásait, feledékenységeit épp olyan szent és áldozatos türelemmel vagy köteles elviselni, mint ahogyan te kívánod, hogy ő a tieidet elviselje és elszenvedje.

Légy nagyon feledékeny feleséged hibáival, botlásaival és furcsaságaival szemben. Ellenben védj jól emlékezetedbe a részéről nyert jókat, szép napokat, ünnepies és boldog órákat!

Néha elkerülhetetlenek a nézetkülönbségek. Ezeket törekedjél teljes jóindulattal áthidalni és kiegyenlíteni.

Mielőtt feleségedet korholnád, kérdezd magadtól, vajjon rosszakaratból követte-e el hibáját vagy emberi gyarlóságból, tévedésből, elnézésből, ügyetlenségből, feledékenységből.

Sohase legyenek színészi ambícióid, vagyis ne rendezél jeleneteket, legkevésbé gyermekeid vagy háztartási alkalmazottaid előtt.

Szokratesz, a nagy görög bölcs, mint ismeretes, békés egykedvűséggel tűrte Xantippe nevű békétlen, veszekedő, perlekedő feleségének kitöréseit. Egy alkalommal neje egész nap pörölt és zsörtölődött vele, úgyhogy a bölcs végre is felkelt és faképnél hagyta feleségét. De ez a háborgó nőt annyira indulatba hozta,

hogy az ablakból egy dézsa vizet öntött rá. Szokrateszt ez sem hozta ki sodrából, hanem mosolyogva mondta a csodálkozó szomszédoknak: Tudtam előre, mert hiszen a mennydörgésre rendesen eső következik.

Nem minden férj rendelkezik ilyen csodálatos türelemmel. Mégis azt mondom, hogy kisebb, apróbb ügyekben engedj feleségednek. Erélyedet, határozottságodat és következeteségedet tartsd fenn fontosabb esetekre, amikor az engedékenységed bűnszámba menne vagy a család érdekébe ütköznék.

Ha feleséged a saját hibáidat tárja eléd, ezeket ne tagadd le, hanem ismerd el, kérj bocsánatot vagy elnézést. Ezt rendkívül értékei a feleség.

Nagyon hasznos és bevált tanács: A házastársak előre vallják meg saját rossz szokásaikat vagy elkövetni szokott hibájukat.

Egy fiatal házaspárnak nem is volt más kívánsága, mint hogy békével és egyetértéssel éljen egymással.

A férj: „Megvallom, egytől félek. Heves természetű, ideges, ingerlékeny ember vagyok! Könnyen haragra gyúlok. Alapjában nagyon jó ember vagyok, csak ha elragad az indulat, nem szabad engem izgatni. Bizony ez gyakran előfordul nálam az üzletben és így könnyen megtörténhetik, hogy ilyen hangulatban jövök haza.”

Feleség: „És hogy én is megvalljam, —

válaszolta a fiatalasszony — én sem vagyok mindig olyan, aminőnek kellene lennem és aminő szeretnék lenni. Gyakran elfog a szégyen, amelynek hatalma ellen sokszor teljesen tehetetlen vagyok. Ilyenkor a legjobb, ha nyugton hagynak és egy szót sem szólnak hozzám."

Férj: „Tudod mit? Legjobb lesz, ha mindketten már előre valami jelet adunk, ha valamelyik oldalról vihar van keletkezőben. Ha én haraggal távozom az üzletből és bosszús vagyok, zsebkendőm csücskét erősen kilógatom a kabátom zsebéből. Te meg hasonló esetben a kötényed csücskét kösd fel a kötőbe."

Igy is lett. Ha az asszony észrevette a hazatérő férj kabátjában a vörös zászlót, tudta, hogy ez „vihart” jelent és óvatossá, hallgattaggá vált és megkettőzte figyelmességét. Viszont ha a férj észrevette a kötény felemelt csücskéjét, tudta, hogy ez „záport” jelez és türtőztette magát, míg csak újra ki nem sütött a jókedv és derű napja.

Egy szép napon azonban kölcsönös meglepetésben volt részük. Amint a férj hazaérkezett, észrevették, hogy mindkettőnek ruhája „komisz időt” jelez. Egymásra nevettek, megölelték egymást és azóta zászlótűzés és elővigyázati intézkedés nélkül is békességben, teljes egyetértésben éltek.

12. Rendkívül fontos, hogy a feleségnek állandó elfoglaltsága legyen. A legjobb, leg-

természetesebb és legáldásosabb két foglalkozás számára: az otthon gondozása, vagyis a háztartás és a gyermekek nevelése.

„Az unalom bacillusa a valópernek.”
(Jókai.)

A feleséget ne engedd henyélni. A jó, tisztességes, házias asszonynak mindig akad dolgozni, rendezni, tisztítani, foltozni, javítani valója!

A nő elfoglaltságának hiánya egyik főoka a házaselet boldogsága megrendülésének.

Egy fiatal házaspár folyton zsörtölődött egymással. Már-már szétválásra került a sor. A férj főhadnagy volt. Az ezredparancsnok tudomására jutott a dolog. „Akasszál gyereket a nyakába, — mondotta a fiatal tisztnek a maga katonás modorában — akkor béke lesz a házban.” Úgy is lett.

Jaj a házastársaknak, ha szándékosan nincs gyerek és hozzá az asszony még a vendéglőtől vagy étkezdéből hozatja az ételt, szóval henyélésre és lustaságra rendezkedik be. A semmittevés az ördög párnája!

13. A jobb anyagi viszonyban élő házastársaknak melegen ajánlom a külön-külön hálószobát. A szerelem egy része illúzió n alapul. Az állandó együttlét, még éjjel is, az egymás előtt történő mosakodás, tisztálkodás és egyéb emberi ténykedések kölcsönös szemlélése, könnyen ronthatja, gyengítheti, halványíthatja az illúziót.

14. A szegényebb és kölcsönösen testi munkára kényszerített családokban a férj gondolja meg, hogy az asszony ereje gyengébb, hamarabb kifárad, kimerül, főképp a nőknél előforduló bizonyos időszakokban. Legyünk irántuk elnézők, kíméletesek, gyengédek!

15. Vértessük fel magunkat jóelőre arra az esetre, ha a feleség megbetegszik, megcsúnyul, ha az idő letörli a rózsákat arcáról és elfakítja búzaszín haját. A legmagasabb fokú jellemtelenség, alávaló, piszkos és súlyos bűn, ha a férj, amint a feleségének szépsége hervadni kezd, szerelmét, szeretetét, gyengédségét és figyelmességét is megvonja tőle. Még alávalóbb, jellemtelenebb szörnyűség, ha ilyenkor más, fiatalabb vagy szebb nő felé kacsingat és feleségétől elhidegülve vagy éppen elfordulva, más nővel kezd viszonyt. Ennél megvetendőbb és becstelenebb bűnt alig is tudunk elképzelni.

Bizony a házasság nemcsak rózsákkal és boldogsággal szegélyezett állandó paradicsom, hanem gyakran betegséggel, csapásokkal és mindenestre vénüléssel is párosult nehéz életút. A jó, jellemes, nemes, becsületes férfiben éppen ilyenkor fokozódik a szeretet, aggodás, figyelmesség, acélosodik a hűség és becsületes ígretteljesítés hitvese iránt.

4. FEJEZET

APRÓBB TANÁCSOK

1. Az étkezésekre pontosan jelenj meg. Fontos ok nélkül ne várákostasd meg családodat!

2. A legjobb asszonyra sem árt vigyázni félszeggel. De arra, akinek nincs állandó elfoglaltsága, jobb két szeggel ügyelni.

3. Feleségednek apró panaszait hallgasd meg nyugodtan.

4. Ne dicsekedj feleséged előtt vagy az ő jelenlétében az ú. n. anyós-viccekkel. Ez tapintatlanság, amely erősen fáj az asszonynak.

5. Soha ne fedd, korhold feleségedet, ne akard őt nevelni, javítani — *gyermekeid előtt!* Sőt ezek előtt mindig tisztelettel és a legnagyobb elragadtatás hangján szólj anyjükről. A családotban is válják valóra egyiptomi József álmképe: Az apa legyen a fénylő nap, az anya a szépen világító hold, a gyermekek az értékes, ragyogó csillagok!

6. Természetes, hogy törekedned kell takarékos életbeosztásra és a szórakozások helyes értelmezésére. De viszont adj feleségednek necsak annyi pénzt, amennyi a háztartásra okvetlenül szükséges, hanem egyúttal annyit, amennyivel a saját jogos szükségleteit is fedezheti, nehogy kénytelen legyen fillérekért harcolni vagy titkos alapot szervezni.

AMIT A FÉRJ KERÜLJON

1. Kerüld feleségeddel szemben folyton a logikára való utalást. A férfit sokszor bántja, bosszantja, haragosítja és idegesíti, hogy a felesége nem gondolkodik „logikusan”, nem tudja követni, megérteni, méltányolni és értékelni férje észszerű gondolkodását. Pedig ilyenkor a férj rendszerint roppant igazságtalan. Épp oly igazságtalan, mintha azt követelné nejétől, hogy ennek is nőjön bajusza. Hiszen állandó és egyetemes lélektani igazság, hogy a férfi inkább az észnek, a logikának az embere, míg viszont a nőnél a nagyobb, élesebb ész pótolja a néha sokkal hasznosabb, gyakorlatibb, beválóbb megérzés, intuíció, szimat, ami meg a férjnél hiányzik.

Ezért már Tacitus említi Germania-jában, hogy a nőt néha próféta megglátás jellemzi, miért is ajánlja a férfiaknak, hogy hallgassanak feleségeik tanácsára és megállapításaira.

Arany János, koszorús költőnk, egyszer erős vitába elegyedett a Tudományos Akadémiával egy nyelvi kérdésben. Ekkor mondotta, hogy „a tudós jobban tudja, a költő jobban érzi, mi az igaz”. A férfi is sokszor jobban tudja, de a nő még jobban, gyakran biztosabban megérzi, mi a helyes.

2. Kerüld az „elvi” álláspontok törhetetlen és kivételeket nem ismerő követését, amikor jelentéktelen ügyekről van szó.

3. Kerüld kisebb, jelentéktelen ügyekben a hajthatatlanságot, makacsságot és a bűnbak keresést. A makacsság és keményfejűség nem az okosak erénye.

4. Ne akard erőszakkal, fenyegetéssel, gorombasággal és durvasággal az asszonyba fojtani a szót. Azért nő, hogy beszéljen; neki is van szája és joga a szóláshoz. A jó Isten azért adott a nőnek nagyobb és bővebb beszéd-képességet, hogy a folytonos beszéddel hamarabb taníthassa gyermekeit az „anya-nyelvre”.

5. Kerüld modorodban az elnyersesedést. Ne használj soha kemény, sértő, érces, rikácsoló szavakat, mint pl.: „akarom, megkövetelem, parancsolom”. Ne légy zsarnokias, gőgös házibasa! Feleséged nem háztartási alkalmazott és szolgád, hanem házastársad!

6. Kerüld a hosszas és békét bontó erősebb vitatkozást. (Lásd Tower Vilmos: „Illemkódex papok és szerzetesek számára.” II. kiadás I. kötet 288—290. oldal.)

7. Kerüld azt a fajta szemrehányást, hogy a feleségnek kötelessége a férj felderítése és hogy ő ezt veled szemben nem teszi. Tudnod kell, hogy az asszonyt is érheti számos bosszúság, neki is vannak jó és rossz hangulatai, amikor is illik, hogy te vigasztald és erősítsd őt és alkalmazkodjál hozzá.

8. Kerülj két végletet. Az egyik: Ne képzelj el és kezeld a feleségedet mint valami játékszer, élvezeti portékát, szórakoztató társat, dísz tárgyat. És ne képzelj, hogy mellette élheted majd a magad egyéni életét, amelynek unalmas perceit a nő köteles kitölteni csevegéseivel, csókjaival, bájaival. Az ilyen élet-szemlélet csak romlott lelkű vagy beteges idegzetű kéjenc gondolatvilágába tartozhatik.

A másik véglet: Feleségedet szeresd, de ne légy szerelmed majma, bolondja, bohóca.

Bölcsen mondja Shaw Bernard: "A man ought to be able to be fond of his wife without making a fool of himself" (Candida). Magyarul: „A férfi kedvelje feleségét a nélkül, hogy magából bolondot csinálna.”

A nőnek nem is imponál az olyan férfi, aki akár betegesen felfokozott érzékiségből, akár túlzott szerelemből a nő rabszolgájává válik. A nő az ilyen férfit megveti, viszont az effajta férfi megnöveli a nőnek önzését és felülkerekedni óhajtó szándékát.

9. Ne turkálj a feltálatl ételekben, ha ezeket a feleséged nagy gonddal, szeretettel, kevés költséggel és takarékossgal főzte, sütötte.

10. Ne panaszkodjál és nyögdcicsélj folyton minden csekélység és kicsiség miatt.

11. Százezerszeres tapasztalat, hogy a legtöbb házassági perpatvar, viszály, harag, elhidegülés, sőt elválás is apró, nevetségesen kisjelentőségű ügyekből fakadt. A házasfelek

egyvetértése, békés együttélése és boldogsága gyakran apró dolgokon csúszik el. És ezt a körülményt csak akkor veszik észre, akkor döbbennek rá, amikor már késő.

A viszály egy-egy véletlenül, akaratlanul vagy megfontolatlanul kiejtett szóból, kiröptentett megjegyzésből, félreértett tréfából, pici hazugságból, kis nézeteltérésből, indulatos pillantásból vagy heves kézmozdulatból indul ki.

Elnagyolt csekélységek, huszadrangú félreértések, csacsiságok, mint a hajóóriásoknak kis nyílásába lopódzott vízcseppek, ha állandósulnak, elsüllyesztéssel fenyegethetik boldogsággal indult tiz-, húszéves házasságok szent bárkait.

Egy napon a főváros legforgalmasabb részében teljesen megakadt a forgalom. Egész utcásorokat kellett felbontani. A munkások százait kellett mozgósítani. És az ok? Kis egér belekerült egyik csőbe és ennek folyását elzárta.

Hány valóper vált volna feleslegessé, ha mindkét vagy legalább az egyik fél észbe kapott volna és kereste, kutatta volna a nézeteltérésnek nevetségesen csekély okát!

A házassággal nem szabad játszani és játszadozni!

12. Ne tartsd feleségedet kiskorúnak, ne is kezeld őt mint ilyent.

13. Ne emlegess különbséget a saját feleséged és más nők között. Ahogy édesanyán-

kat nem hasonlítjuk össze más anyával, a feleséget se állítsuk más feleség mércéje mellé. Tapintatos férj férfiakkal sem helyezi ellentétbe feleségét, utóbbinak rovására. Pl. mondván, hogy a nők jobban járatják a szájukat, többet szapulják egymást, mint a férfiak. Az igazság az, hogy a férfiak talán kevesebbet, de gonoszabbul fecsegnek, mint a nők. Egyik sem jobb a Deákné vásznánál!

14. Ne intsd le feleségedet mások előtt politikai, tudományos vagy más irányú tájékoztatatlansága miatt. Még jóismerősök és rokonok előtt sem. Ez illetlenség, tapintatlanság és szeretetlenség.

Még kevésbbé illik feleséged való vagy vélt rossz tulajdonságait kitergetni mások előtt.

15. A gyermek is gyakran ad okot nézeteltérésekre.

A gyermekek nevelésében vedd ki a magad részét és ne hagyd őket egészen anyjukra.

Ne tégy gyermekeid között különbséget. Ez nagyon fáj az anyai szívnek.

Gyermekeid előtt — mint már fentebb is említettük — mindig a legnagyobb tisztelet és elragadtatás hangján szólj anyjukról.

Gyermekek előtt sohase intsd le vagy korhold feleségedet.

16. Ügyelj arra, hogy ne sértsd meg feleséged hiúságát. Még kevésbbé éreztesd vele

szóval vagy tettel, hogy személye nem tetszik neked. A feleségnek szüksége van arra a meggyőződésre vagy legalább is arra az illúzióra, hogy tetszik a férjének. Akárhány nő nem is tudja már szeretni azt a férjet, akiről feltételezi, hogy nem tetszik neki.

17. Ne adj okot vagy alkalmat feleségednek a féltékenységre. Ne bámulj vagy magasztalj más nőt feleséged előtt.

Ne forgolódjál sokat más nők társaságában. Ne udvarolj nekik.

Feleséged soha ne sejtse, hogy más nő jobban tetszik neked, mint ő. Ne mutass feltűnő érdeklődést feleséged kíséretében más nők iránt!

Ne emlegess feleségednek egyáltalában nem is élő, ú. n. „mintafeleségeket”.

18. Viszont te se légy féltékeny feleségedre. Ezzel épp az ellenkezőjét éred el, sőt el is vadíthatod őt magadtól.

Az is méreg, ha a férj lépten-nyomon árnyékul követi a feleségét s pihenést nem tart a gyengédségben. „Szép — mondja Jókai — az a muzsikáló óra: de nem, hogyha egyre-másra muzsikál!” (Lélekidomár, II. kötet.)

Ne is akarj gyanús kíváncsisággal kutatni és tapogatódzni feleséged titkaiban! Ne kutasd feleséged multját. Ezzel nemcsak megkínoznád őt, hanem hazugságra szoktatnád, magadban pedig könnyen feléleszthetnéd a féltékenység ördögét.

19. Ne kívánd, hogy feleséged azonnal megkedvelje rokonaidat, barátaidat és jóismerőseidet. Ez időre szorul és idővel magától megjön. Rajtad függ, hogy feleséged is megkedvelje őket.

Viszont te se mondj soha rosszat vagy kedvezőtlent feleséged rokonairól és jó barát-nőiről.

20. Hűtlenséget még gondolatban se engedj ébreszteni magadban!

Kerüld a veszélyes alkalmakat!

21. Családi otthonodtól tartsd távol a túlságos gyakori látogatókat, még ha ezek jóbarátaid, sőt rokonaid is vagy feleséged női rokonai, illetve jó barátnői, de leginkább tartsd távol a kotnyeles, hamis nőket.

A nagyon gyakori látogatók, legyenek férfiak vagy nők, mindkét fél számára erős, elszánt veszélyt jelenthetnek!

Rég ismert veszélyt jelenthet feleségedre a *gyakran megjelenő* „házibarát”. Feleségednek könnyen megtetszik eleinte csupán maga a látogatás nyújtotta szórakozás. Majd kellemesnek érzi a vendég jelenlétét. Megszokja, szinte hiányzik a távolléte. A házibarát meg viszont hamar a feleséged varázsának hatása alá kerülhet. A következmény, hogy mindkét félben felébred az erősebb figyelem és érdeklődés egymás iránt. Ez viszont felizgatja a képzeletet, megzavarja a lelket, mindkét fél elveszíti szíve szabadságát, lelke nyugalma-

indulatainak higgadtságát, foglyul esnek a kellemes és csábító érzéseknek és egy-kettőre megtörténhetik a hűtlenség. Először csak félős, szégyenlős gondolatban és vágyó érzületben, majd kölcsönös szavakban, kedveskedésekben, sugdolódzásokban, titkos találkákon, hazugságokban és mindez gyógyíthatatlan álomba ringathatja őket — a szakadék szélére vagy az örvénybe.

22. Anyagi tekintetben kerüld a két végletet. Az egyik: Ne légy zsugori, fösvény, ok nélkül garaszkodó, pénzzsarnok. A másik véglet: Ne akarj a takaródon túl nyujtózkodni, jövedelmeden túl költekezni, nagyozolni, a vendéglátást túlzásba vinni. Éljetek egyszerűen, természetesen, szerényen, józanul, takarékosan, előre mérlegelve és számolgatva a lehetőségeket!

6. FEJEZET

AMITŐL MÉG JOBBAN ÓVAKODJUNK. I.

1. Ne légy telhetetlen kéjenc!

A feleség részéről a férje iránt érzett tiszteletet sorvasztják, szeretetét undorrá és utálattá torzíthatják a férj állati erotikája, a nemi élet erőszakosabb, mesterkéltsé kiváltása, a perverzitás, a különféle, visszataszító nemi műfogások és praktikák, amelyeket a sátán talált ki a házastársak kölcsönös tiszteletének

és szerelmének, de egyúttal magának a házasságnak szétzüllesztésére is.

2. Nem elég csupán a *menyasszonyban* keresni, követelni és értékelni a mély, komoly vallásosságot, mint a női tisztesség, megbízhatóság, hűség, komolyság és minden egyéb női erénynek legszilárdabb alapját és legszükségesebb feltételét. A vallásosságot a *házaséletben is* ápolnunk, védenünk, óvnunk, állandósítanunk, fejlesztenünk és tökéletesítenünk kell.

Tesszük ezt saját jó példánkkal, a saját lelkünk komoly gondozásával, a szentmiséknek és szentbeszédeknek együttes látogatásával. Kimondottan vallásos folyóiratok és keresztény irányú ujságok megrendelésével, jó, hasznos és egyúttal vallásos könyvek olvasásával, katolikus egyesületekben vagy társulatokban való részvétellel és közreműködéssel.

3. A vallásos érzést szinte szétrobbantjuk, a hitet gyengítjük, lelkiismeretünket pedig felzaklatjuk és eltompítjuk a gyermekáldás mesterséges és bűnös megakadályozásával. (Egyke, egyse.)

Csak félemberek félnek a gyermektől. Félnék Isten áldásától és ostobául, szinte örülten Isten átkát, lelkiismeretük furdalását és a természet bosszúját választják.

A gyermekáldás szándékos és bűnös megakadályozásáról már annyit és oly sokszor írtak, hogy e helyen felesleges e természet-

ellenes véteknek a házasságok lelkiismeretére, a nő egészségére, a házastársak családi kötelességére és a nemzet erejére rendkívül káros hatásáról és következményeiről bővebben megemlékezni.

Igaz, hogy „a házasságok az égben köttenek”. De a szándékoltan egykés és egységes házasságok a pokolban köttenek, mert bűnt árasztanak és halmoznak és nemzetre, társadalomra és egyénre egyaránt súlyos veszedelemet jelentenek.

Azt talán szintén szükségtelen megemlíteni, hogy a gyermekáldást bűnösen megakadályozó házastársak addig, míg e bűnről teljesen és erős bűnbánattal le nem mondanak, sem a szentgyónáshoz, sem az Úr asztalához nem járulhatnak.

Akinek füle van a hallásra, hallja meg!
És akinek lelkiismerete van, szívlelje meg!

Hadd közöljük itt e helyen is Agyagfalvi Hegyi Istvánnak „Az én családom” c. tanulmányos költeményét:

Az én családom olyan, mint a kéz:
Öten vagyunk, mint a kéz ujjai . . .
Öt külön élet, mégis egy egész,
(ó, a csonka kéz szörnyű valami!)

A hüvelykujj — az én magam vagyok!
Zömök, dacos, kemény, . . . rideg talán;
a másik négytől kissé távolabb,
(„magának élő!” — mintha hallanám!)

(Ó, ha tudnák, hogy a hüvelykujjat
mért teremttette a bölcs végzet így:
hogy messzebb állva jobban lássa, védje
a másik négynek gyöngeségeit! . . .)

A mutatóujj, — ez az asszonyom.
Hol mellettem áll, hol meg távolabb,
(a más háromhoz mindig közel áll
és köztünk fal, ha dördül a harag!)

A nagyujj, . . . igen, ez a nagyfiam,
a kamaszkodó, nyurga, bús legény;
orgonasípok közt a legnagyobb,
de álmatag s lágy, mint egy költemény . . .

A gyűrűsujj a lányom. Szereti,
hogyha becézik, ha szép, csillogó,
csendes, a nagyhoz szelíden simul,
a kicsihez meg jó, anyáskodó . . .

A kicsiujj? E virgonc, kis csikó
a kisfiam. Egy percig nem pihen,
kópéskodik, bosszant vagy hízeleg,
az Ujj-családban egy még nincs ilyen!

. . . Az én családom olyan, mint a kéz:
öten vagyunk, mint a kéz ujjai,
öt külön élet, mégis egy egész . . .
ó, a csonka kéz szörnyű valami . . .!

7. FEJEZET

AMITŐL MÉG JOBBAN ÓVAKODJUNK. II.

4. Ne engedd, hogy harag, neheztelés, bosszú gyökeret verhessen szívedben. Haragban se ne feküdj le, se otthonodból ne távozzál!

5. Az első összeszólalkozás vagy összeveszés haragjában, indulatában, mérgében, dühében ne rontsuk el a dolgot, ne csináljunk valami bolondot. Ne akarjunk a másik félén mindenáron kifogni, rajta bosszút állni.

Aludjunk rá egyet vagy kettőt és egészen más szemmel fogjuk látni és más lélekkel ítélni a történeteket, mint az első felindulásban.

A harag és a szenvedély a legrosszabb tanácsadó!

Néha az otthontól fél- vagy egész napra való távozás is tárgyilagosabb ítéletre vezet és megérteti velünk a másik fél álláspontját.

Sokan jöttek már hozzám a kényes bírói szerep vállalása végett. Ilyenkor tapasztaltam számtalanszor, hogy az összeszólalkozó vagy összetűző és tartósabb haragra gyúló házasként mindegyike mennyire várja, türelmetlenül lesi, égően kívánja, hogy a másik fél engedjen, hogy a közeledést, a kibékülést amaz kezdje. Mindkét fél tudja és érzi, hogy az egyiknek némi kis áldozatot kell hozni, csak

éppen ő nem akar az első lenni. Azt gondolja, hogy büszkeségből, elvből, daczból cselekszik, pedig a valóságban — butaságból. Mert a saját érdeke, nyugalma, boldogsága és lelke üdve ellen vét. Pedig csak kis legyőzés, gyenge nekilendülés, apró áldozatocska, cseppnyi jó-akarat és egy csekély okosság kell a vihar lecsendítéséhez, a félreértés kiküszöböléséhez, a boldogító béke helyreállításához. Egy csókkal vagy meleg öleléssel kísért néhány szó, pl.: „Ugye, már nem haragszunk egymásra?”

6. Rossz, szívtelen, kegyetlen érzésű és durva lelkű férj az, aki otthon fontos ok nélkül is folyton zsörtölődik, kifogásol, morog, elégedetlenkedik, de soha sincs egy kedves, megértő, szerető, enyhítő, elismerő, dicsérő szava.

7. A férj legyen családjának feje és ura, de semmiesetre se békerabló megkínzója.

Milyen csúnya, undorító látvány, amikor a férj és feleség kiabálva és rikácsolva veszeksznek és marakodnak egymással, a férj mint vadul őrijongó, a feleség pedig mint megveszekedett fúria.

8. Amiről pedig még szó se essék, hogy a férj ütlegelje, tettelegesen bántalmazza feleségét. Ez nemcsak alávalóság, hanem rút, megvetni való férfiatlan gyávaság!

„Aki feleségét megveri, balkezével üti a jobbat.”

Aki a gyengébb nemmel ok nélkül

mindenkép csak hatalmát akarja éreztetni, a házon kívül rendesen nagyon gyenge, pipogya lélek.

Halljuk meg Aranyszájú Szent Jánost: „A férjnek nincs megengedve, hogy nejét üsse-verje. A legnagyobb gyalázat lenne ez mind a megvertre, mind a megverőre. Ki volna képes e szégyent és gyalázatot elviselni?” (Hom. in Math.)

9. A férj vadságának, méltatlanságának, durvaságának netovábbja a kegyetlen szadista volta; vagyis amikor a férj örömet és kielégülést talál abban, hogy a feleségét vagy a gyermekeit folyton-folyvást bosszantsa, keserítse, bántsa, ingerelje, nyugtalanítsa. A szadizmus már az elmebajnak és a józanság természetellenes hiányának a jele. A szadista ember közveszélyes egyén! Mert nála a bosszantás öncélúvá válik.

10. A szadizmussal csaknem egyértékű az egyik félnek a folytonos, hetekig, hónapokig, évekig tartó hallgatása. Amikor pl. a férj elkezd és folytatja a felesége ellenében a duzzogó, haragtartó hallgatagságot, amely megfagyasztja a szívet, kiöli a kedélyt, mélyebbre fúrja az ellenszenvet és nehezebbé teszi a kibékülést.

Milyen csúnya jelenet, amikor a férj például a közös reggeli- vagy ebéd-asztalnál ujságolvasásba merül, máskor a pipálásba, a nő meg talán a varrásba fojtja a szót. Egyet-

len kedves, megértő, felejtő, megbocsátó szó, tekintet, mozdulat, figyelmesség, szívesség, udvariasság, előzékenység sem nyilvánul meg, mint a haragos viszony megváltozásának kívánsága és óhaja.

Milyen keresztényietlen viselkedés! És hozzá milyen lelki sötétséget és alacsony jellembeli színvonalat árul el az ilyen csúnya, bűnös csökönyösség!

Felette üdvös ilyenkor egy tekintet a keresztrefeszített Úr Jézusra, aki haláltusájában is imádkozott kegyetlen hóhéraiért. Vagy ha tetszik egy gondolat a názáreti Szentcsalád magasztos példaadására.

Mennyit tanulhatunk az Úr Jézus szent példájából. Mikor Péter megtagadta, Júdás csókkal elárulta, nem mutatott haragot, nem vetett rájuk még visszautasító tekintetet sem. Ellenkezően, atyai tekintete Péter szeméből a bánat könnyeit sajtolta ki, Júdás lelkéből pedig a szégyenkezés és lelkiismeretfurdalás önvádját váltotta ki.

8. FEJEZET

A FŐPARANCS

Szent Máté evangéliumában (22, 34—40.) olvassuk: „A farizeusok pedig egybegyűlének és kérdé őt (t. i. Krisztust) közülük egy törvény-

tudó, kísértvén őt: *Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben?*"

Mondá neki Jézus: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből és teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb és első parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. E két parancsolaton függ az egész törvény!"

Az Úr Jézus, Isten Fia szerint a két legfőbb, legfontosabb parancs egyike a felebaráti szeretet.

De ennek a felebaráti szeretetnek is van különböző foka, erőssége és mélysége. Minden embert szeretnünk kell, de nem az érzelemnek akkora hevével, nem az áldozatnak akkora mértékével, mint a másikat.

Azokat, akik közelebb állnak hozzánk, vagy akik érdemesebbek, jobban szerethetjük, mint a távolabb állókat.

Egyenlő körülmények mellett jobban szeretjük testvérünket, mint a távoli rokont, jobban honfitársunkat, mint az idegent, jobban a magaméval azonos vallásút, mint a pogányt s í. t.

Tehát a parancsolt szeretetnek is van fokozata, rangsora. És ugyancsak az Úr Jézus isteni ítélete és döntése szerint ki áll e rangsornak az élén, vagyis kit kell valamennyi közelálló embertársunk közül legjobban, legőszintebben és legáldozatosabban szeretni?

Halljuk ismét magát az isteni Mestert!

„Az ember elhagyja atyját és anyját és feleségéhez ragaszkodik és a kettő egy testté lesz. Ennélfogva már nem ketten vannak, hanem egy test.” (Márk 10, 7—8.)

Az Úr Jézus szerint a feleségedet jobban, természetesebben, ragaszkodóbban, hűségesebben és észszerűbben kell szeretned, mint atyádat és anyádat. Utóbbiak testből szakadtál el, de feleségeddel egy testet, egy lelket alkotasz. Ő van az isteni parancsolat alapján a szeretendő halandó személyek skálájának az élén! Az élen! Előtte senki más!

Mondá Jézus: „Szeresd a te Uradat Istenedet . . . Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. E két parancsolaton függ az egész törvény.” (Máté 22, 37—40.)

TOWER VILMOS

egyéb ajánlható művei:

1. ILLEMKÓDEX II. javított kiadás, 2 kötet.
Főképp papok és szerzetesek számára készült, de világiak is nagy haszonnal forgathatják, mert ez a könyv az egész világirodalomnak egyetlen *részletes* illemlönyve.
Az I. kötet (430 old.) ára 4 P.
A II. kötet (340 old.) ára 6 P.
A két kötet együttvéve szerzőnél 8 P.
A mű I. kiadása egy hónap alatt elfogyott. Jelenleg számos nyelvre fordítják.
2. A HIPNOTIZMUS elméleti, gyakorlati, pedagógiai, orvosi és jogi szempontból. Ára 3 P, szerzőnél 2 P.
E művet azoknak ajánljuk, akik nagyobb, mélyebb és gyakorlatibb emberismeretre vágyanak.
3. AMIT NAPOLEON ÉLETRAJZAI ELHALLGATNAK. Napoleonról kb. millió könyv jelent meg, de e könyv szerzője a francia császárról eddig sehol meg nem írt, szenzációs tényeket közöl. Rendkívül érdekfeszítő. XII. Pius pápa e könyv olasz fordítását dicséretével tüntette ki. Ára 3 P.
4. A PAPI CELIBATUS. 116 old. Ára 2 P.
5. PAPI ÉS SZERZETESI DIÉTA. Bel- s külföldi orvosok közreműködésével. E könyv nemcsak egyházi személyeknek, hanem

minden egészséges embernek ad bölcs tanácsokat egészségük megőrzésére és életük meghosszabbítására.

6. A PÁPÁK SZEREPE HAZÁNK MEGMENTÉSÉBEN ÉS FENNMARADÁSÁBAN. Vastag, nagyterjedelmű mű, több képpel. XI. és XII. Pius pápák a könyvet külön dicséretben részesítették. Ára 5 P.
7. A KÉPESSÉGVIZSGÁLATOK. Ára 1 P.
8. A KATOLIKUS HITVALLÁS. II. kiadás. A felnőttek számára készült hittan. 540 old. Ára 4 P.
9. KRISZTUS IGAZSÁGA. VII. kiadás. (Hittan.) Ára 70 fillér.
10. KRISZTUS AKARATA. V. kiadás. (Erkölcstan.) Ára 90 fillér.
11. KRISZTUS KOZELSÉGE. III. kiadás. (Szertartástan.) Ára 70 fillér.
12. KRISZTUS ORSZÁGA. Az egyedüli, magyar nyelven, szellemtörténeti módszerrel írt egyháztörténelem. Ára 1.40 P.
13. KICSODA KRISZTUS? Készülőben.
14. CIO CHE LE BIOGRAFIE DI NAPOLEONE NON DICONO. Ára 7 P.
15. DIE HL. BARBARA, SCHUTZPATRONIN DER ARTILLERIE. Ára 2 P.
16. KIHEZ MENJEK FELESEGÜL? (Készülőben.) Fenti művek megrendelhetők a Korda R. T.-nál (Budapest, VIII., Mikszáth-tér 4.) és a szerzőnél. (Budapest, I., Logodi-u. 9. I. 8; szerző csekkszámlája: 58—394.)

TARTALOM

Előszó

3

I. RÉSZ:

KI LEGYEN A MENYASSZONYOD?

1. fejezet: Nősülj meg!	9
2. „ Kezdjük a szülőkön	13
3. „ A jelölt egészségi állapota	18
4. „ Érzékiség és szerelem	25
5. „ A szépség varázsa	29
6. „ „A legszebb nők”	32
7. „ „A szépség skatulya”	39
8. „ A jelölt jelleme	48
9. „ Minő legyen a nő jelleme, akit feleségül akarunk venni?	52
10. fejezet: Milyen jellemű nőt óvakodjál fele- ségül venni?	56
11. fejezet: Viszont	63
12. „ Tájékozódás másoknál	69
13. „ A jelölt vallásossága	77
14. „ Vallásos-e?	83
15. „ Csak szentségi házasságkötést!	85
16. „ A vegyesházasság	89
17. „ Ha mégis	92

18. fejezet:	A többi gyászos következmény .	94
19. „	Ezért fontold meg most, míg nem késő!	98
20. fejezet:	A házasságkötés anyagi oldala .	104
21. „	A jelölt szellemi színvonala .	110
22. „	Három tanács	113
23. „	Ha a jelölt nemet mond	117
24. „	Amit könyvem legelején kellett volna megemlítenünk	121

II. RÉSZ:

AZ ESKUVŐ UTÁN

1. fejezet:	A mézeshetek	127
2. „	Egy nagyon kényes pont .	129
3. „	Olvasd el többször!	132
4. „	Apróbb tanácsok	143
5. „	Amit a férj kerüljön	144
6. „	Amitől még jobban óvakodjunk. I.	151
7. „	Amitől még jobban óvakodjunk. II.	155
8. „	A főparancs	158

